

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Dato: 22. december 2006
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: JTS40885

Forslag

til

Lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer mv.

(Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer,
ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb mv.)

Justitsministeriet

§ 1

I lov om køb, jf. lovbekendtgørelse nr. 237 af 28. marts 2003, foretages følgende ændringer:

1. § 54, stk. 2, affattes således:

”Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse ved køb af genstande, som i henhold til et påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke er sikre.”

2. I § 54 indsættes som stk. 3 og 4:

”Stk. 3. Stk. 1 finder heller ikke anvendelse på køb af byggematerialer.

Stk. 4. En aftale om en kortere reklamationsfrist end efter stk. 1 eller en aftale om en reklamationsfrist ved køb omfattet af stk. 2 eller 3 kan ikke gøres gældende over for en senere erhverver (forbruger), som hovedsagelig handler uden for sit erhverv, i det omfang denne i øvrigt kan kræve erstatning for mangler ved salgsgenstanden. Bestemmelsen i 1. pkt. kan ikke fraviges til skade for en senere erhverver (forbruger), som hovedsagelig handler uden for sit erhverv.”

3. § 83, stk. 2, affattes således:

”Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på køb af genstande, som i henhold til et offentligretligt påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed. Stk. 1 finder heller ikke anvendelse på køb af byggematerialer. I øvrigt gælder § 54, stk. 4.”

§ 2

I lov om forsikringsaftaler, jf. lovbekendtgørelse nr. 999 af 5. oktober 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 24 affattes således:

”§ 24. Forsikringsydelsen kan kræves betalt 14 dage efter, at selskabet har været i stand til at indhente de oplysninger, der er nødvendige til bedømmelse af forsikringsbegivenheden og fastsættelse af forsikringsydelsens størrelse. Er det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, givet, at selskabet i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan denne del forlanges udbetalt efter bestemmelsen i 1. pkt.

Stk. 2. Beløbet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. Som referencesats anses i denne lov den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år. Justitsministeren kan hvert andet år efter forhandling med Nationalbanken og økonomi- og erhvervsministeren ændre renten, dog således at tillægget ikke kan fastsættes til mindre end 7 pct.

Stk. 3. Det kan ikke med retsvirkning aftales, at tidspunktet efter stk. 1 skal være afhængigt af en beslutning, der træffes af selskabet, eller af, at selskabet ved dom tilpligtes at betale.

Stk. 4. Ved ansvarsforsikring gælder stk. 1-3 ikke for den skadelidtes krav mod selskabet.”

2. § 29 affattes således:

”§ 29. Krav i anledning af forsikringsaftalen forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2-6.

Stk. 2. Forældelseslovens § 2, stk. 2, finder ikke anvendelse på betalingsfristen efter § 24, stk. 1.

Stk. 3. Ved personforsikring, hvor forsikringsbegivenheden er skadens indtræden eller konstatering, indtræder forældelse af krav på forsikringsydelsen senest 10 år fra den dag, da ydelsen kunne kræves betalt, jf. dog forældelseslovens § 8, 1. pkt.

Stk. 4. Såfremt en skadelidt inden udløbet af forældelsesfristen for et krav mod en sikret indtræder i den sikredes ret imod selskabet i medfør af § 95, forældes skadelidtes krav mod selskabet tidligst et år efter indtrædelsen.

Stk. 5. Er en skade inden forældelsesfristens udløb anmeldt til selskabet, indtræder forældelse af krav, som skaden giver anledning til, tidligst et år efter selskabets meddelelse om, at det helt eller delvist afviser kravet. Hvis selskabet anerkender, at der foreligger en dækningsberettiget skade, men anmoder om yderligere oplysninger med henblik på opgørelse af kravets størrelse, indtræder forældelse 3 år efter selskabets meddelelse herom.

Stk. 6. Ved forbrugerforsikring kan stk. 1-5 ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for forsikringstageren eller sikrede. Det kan dog aftales, at en forsikring alene dækker skader an-

meldt inden for en nærmere angivet frist efter forsikringens ophør. Fristen må ikke være kortere end 6 måneder.”

3. § 30 ophæves.

§ 3

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 5. november 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 361, stk. 4, ændres ”, afbrydelse af frister for sagsanlæg og afbrydelse af forældelse” til: ”og afbrydelse af frister for sagsanlæg”.

2. I § 490 indsættes som stk. 3:

”Stk. 3. Er udlægsforretning afskåret efter reglen i stk. 1, men har fordringshaveren anmodet om, at forretningen alligevel gennemføres med henblik på afbrydelse af forældelse, giver fogedretten skyldneren skriftlig meddelelse om det af fogedretten opgjorte krav inklusive renter og omkostninger og om formålet med kravets fremsættelse. Fremkommer skyldneren ikke med skriftlige indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist, har fogedrettens meddelelse samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af udlægsforretning. Fremkommer skyldneren med skriftlige indsigelser inden for den fastsatte frist, afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler.”

3. § 527 ophæves.

§ 4

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 936 af 8. september 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 16 indsættes som stk. 7:

”Stk. 7. Afgiftspligten bortfalder endvidere, hvis sagen behandles efter retsplejelovens § 490, stk. 3, og skyldneren ikke fremkommer med indsigelser, som giver anledning til, at der afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler.”

§ 5

I lov nr. 225 af 6. april 1994 om erstatning for miljøskader, som ændret ved § 11 i lov nr. 552 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 6 affattes således:

”§ 6. Erstatningskrav efter loven forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2.
Stk. 2. Forældelse indtræder senest 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden.”

§ 6

I lov nr. 371 af 7. juni 1989 om produktansvar, som ændret ved lov nr. 1041 af 28. november 2000 og lov nr. 541 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 14 affattes således:

”§ 14. Erstatningskrav for produktskade efter denne lov eller efter almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt, jf. § 13, forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Forældelse af krav mod producenten i henhold til § 6, stk. 1, indtræder senest 10 år efter den dag, da producenten bragte det skadevoldende produkt i omsætning.

Stk. 3. Forældelseslovens § 12, stk. 2, og kapitel 6 gælder kun for erstatningskrav for produktskade efter denne lov, i det omfang forældelse ikke forinden indtræder eller er indtrådt efter stk. 2.”

§ 7

I lov nr. 332 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 433 af 31. maj 2000, foretages følgende ændringer:

1. § 25, stk. 1, affattes således:

”Krav på erstatning hos indehaveren af et nukleart anlæg i medfør af §§ 7-11 og § 19 forældes efter forældelsesloven, jf. dog stk. 2-4.”

2. I § 25 indsættes som stk. 4:

”Stk. 4. Er indtrædelse i medfør af § 19 sket, inden den skadelidendes krav mod anlægsindehaveren er forældet, forældes det i § 19 nævnte krav dog tidligst et år efter indtrædelsen.”

3. § 34, stk. 1, 3. pkt., affattes således:

”Kravet forældes efter reglerne i forældelsesloven. Forældelse indtræder dog senest 30 år efter den nukleare ulykke, der har forvoldt skaden.”

§ 8

I lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 20. september 2005, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til § 16 affattes således: ”*Betaling, forrentning og forældelse*”.

2. I § 16 indsættes som *stk. 3*:

”*Stk. 3.* Krav på godtgørelse og erstatning forældes efter forældelsesloven, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov. Forældelseslovens § 2, stk. 2, finder dog ikke anvendelse på betalingsfristen efter stk. 1.”

§ 9

I gældsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 669 af 23. september 1986, som ændret ved § 5 i lov nr. 389 af 14. juni 1995 og § 2 i lov nr. 539 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 25, *stk. 2, 2. pkt.*, og § 49, *2. pkt.*, affattes således:

”Kravet forældes efter forældelsesloven, dog finder forældelseslovens § 5, stk. 1, nr. 1, ikke anvendelse.”

2. § 47 ophæves.

§ 10

I lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 608 af 6. september 1986, som ændret ved § 3 i lov nr. 433 af 31. maj 2000 og § 10 i lov nr. 280 af 25. april 2001, foretages følgende ændring:

1. § 16 ophæves.

§ 11

I konkursloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 4. februar 1997, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 241 ophæves.

§ 12

I lov om tinglysning, jf. lovbekendtgørelse nr. 158 af 9. marts 2006, som ændret ved § 6 i lov nr. 538 af 8. juni 2006 og lov nr. 539 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 42 ophæves.

§ 13

I lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 82, stk. 5, udgår ”, afbrydelse af forældelse”.

§ 14

I lov om renter ved forsinket betaling m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 743 af 4. september 2002, som ændret ved § 3 i lov nr. 554 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 7, stk. 4, affattes således:

”Stk. 4. Stk. 1–3 gælder ikke for aftaler, der indgås af et godkendt pengeinstitut, realkreditinstitut eller kreditinstitut.”

2. I § 9 b, stk. 2, udgår ”inkl. moms”.

3. I § 9 b, stk. 3, udgår ”inkl. moms”.

§ 15

I lov nr. 398 af 13. juni 1990 om kreditaftaler, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 15, stk. 2, ændres ”har tilladelse til at drive virksomhed efter lov om banker og sparekasser mv. eller realkreditloven” til: ”er et godkendt pengeinstitut, realkreditinstitut eller kreditinstitut”.

Beskæftigelsesministeriet

§ 16

I lov om arbejdsløshedsforsikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 874 af 11. september 2005, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. § 85 c, stk. 19, ophæves.

Stk. 20 og 21 bliver herefter stk. 19 og 20.

§ 17

I lov nr. 563 af 9. juni 2006 om sygedagpenge foretages følgende ændring:

1. § 66, stk. 12, ophæves.

Stk. 13 og 14 bliver herefter stk. 12 og 13.

§ 18

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 1009 af 24. oktober 2005, som ændret senest ved § 59 i lov nr. 566 af 9. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 95, stk. 4, ændres ”5 år” til: ”3 år”.

§ 19

I lov om Lønmodtagernes Garantifond, jf. lovbekendtgørelse nr. 1043 af 28. oktober 2005, som ændret ved § 7 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. § 9, stk. 10, ophæves.

Stk. 11 og 12 bliver herefter stk. 10 og 11.

§ 20

I lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. lovbekendtgørelse nr. 848 af 21. juli 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 17, stk. 5, ophæves.

Stk. 6 og 7 bliver herefter stk. 5 og 6.

2. I § 17, stk. 6, der bliver stk. 5, ændres ”stk. 2-5” til: ”stk. 2-4”.

§ 21

I lov arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 154 af 7. marts 2006, som ændret ved § 4 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 56, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

2. I § 57, stk. 6, ændres ”§ 56, stk. 5” til: ”§ 56, stk. 4”.

§ 22

I lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, jf. lovbekendtgørelse nr. 685 af 29. juni 2005, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 565 af 9. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 114, stk. 6, og § 115, stk. 4, ændres ”stk. 2-5 og 7” til: ”stk. 2-4 og 6”.

2. § 114, stk. 16 ophæves.

Stk. 17 og 18 bliver herefter stk. 16 og 17.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

§ 23

I lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, jf. lov nr. 547 af 24. juni 2005, som ændret ved § 95 i lov nr. 451 af 22. juni 2005 og § 77 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 59, stk. 1, ændres ”5 år” til: ”3 år”.

Miljøministeriet

§ 24

I lov om skove, jf. lov nr. 453 af 9. juni 2004, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 564 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. Efter § 58 indsættes:

”§ 58 a. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

§ 25

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 571 af 9. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 55 indsættes:

”§ 55 a. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

§ 26

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004, som ændret senest ved § 27 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 18, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

”Det offentliges ret hertil forældes efter forældelsesloven, dog er forældelsesfristen 10 år.”

§ 27

I lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 37 af 5. januar 1995, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 483 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. §§ 26 og 27 ophæves.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

§ 28

I lov om ophørsstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, som ændret bl.a. ved § 37 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 73 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 19 a indsættes:

”§ 19 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

§ 29

I lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 9. oktober 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 23 a indsættes:

”§ 23 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

§ 30

I lov nr. 1081 af 22. december 1993 om ophørsstøtte til erhvervsfiskere, som ændret bl.a. ved § 36 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 9 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 12 a indsættes:

”§ 12 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

§ 31

I lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 3. maj 2001, som ændret bl.a. ved § 39 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 69 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 17 a indsættes:

”§ 17 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

§ 32

I lov om nr. 347 af 2. juni 1999 om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, som ændret ved § 50 i lov nr. 145 af 25. marts 2002 og § 7 i lov nr. 545 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 17 ophæves.

Socialministeriet

§ 33

I lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1083 af 3. november 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 103 a indsættes:

”§ 103 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

Skatteministeriet

§ 34

I skatteforvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 907 af 28. august 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 27, stk. 1, nr. 7, og to steder i § 32, stk. 1, nr. 1, ændres ”5 år” til: ”3 år”.

2. § 27, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 4 og 5.

3. § 32, stk. 4, ophæves.

4. Efter § 34 indsættes som nyt kapitel:

”Kapitel 12 a
Forældelse

§ 34 a. Krav afledt af en ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat, jf. §§ 26 og 27, og fastsættelse af afgiftstilsvar eller godtgørelse af afgift, jf. §§ 31 og 32, forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Er varsel om ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat, jf. §§ 26 og 27, eller om fastsættelse af afgiftstilsvar eller godtgørelse af afgift, jf. §§ 31 og 32, afsendt inden forældelsesfristens udløb, indtræder forældelse af krav afledt af ansættelsen henholdsvis fastsættelsen tidligst et år efter, at told- og skatteforvaltningen har givet meddelelse om afgørelsen. Dette gælder, uanset om kravet gøres gældende af told- og skatteforvaltningen eller den skattepligtige.

Stk. 3. Fristen efter forældelseslovens § 3, stk. 1, er 5 år for krav afledt af en ansættelse vedrørende kontrollerede transaktioner, jf. § 26, stk. 5.

Stk. 4. Forældelsesfristen er 10 år for krav afledt af en ekstraordinær ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat, jf. § 27, stk. 1, og ekstraordinær fastsættelse af afgiftstilsvar eller godtgørelse af afgift, jf. § 32, stk. 1.

§ 34 b. Udløb af forældelsesfristen er ikke til hinder for, at det under en straffesag, i hvilken tiltalte findes skyldig, kan pålægges tiltalte at betale unddragne skatter i anledning af det strafbare forhold, der er indtalt under straffesagen, jf. skattekontrollovens § 19 A. En sådan fordring kan også gøres gældende efter udløb af forældelsesfristen, hvis varsel om ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat eller fastsættelse af afgiftstilsvar eller godtgørelse af afgift afsendes inden et år efter endelig afgørelse i en straffesag, i hvilken tiltalte er fundet skyldig, eller inden et år efter skyldnerens vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion.”

Undervisningsministeriet

§ 35

I lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 5. juli 2006, foretages følgende ændring:

1. § 30 ophæves.

§ 36

I lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 795 af 18. august 2005, som ændret ved § 16 i lov nr. 523 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 20, ophæves.

Stk. 21 og 22 bliver herefter stk. 20 og 21.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

§ 37

I lov nr. 364 af 18. maj 1994 om produktsikkerhed, som ændret bl.a. ved lov nr. 1170 af 19. december 2003 og senest ved § 38 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 12, stk. 3, ophæves.

§ 38

I lov om tilsyn med firmapensionskasser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1017 af 24. oktober 2005, foretages følgende ændring:

1. § 9 ophæves.

§ 39

I lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 775 af 29. august 2001, foretages følgende ændring:

1. § 12 ophæves.

§ 40

I lov om arbejdstageres opfindelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 131 af 18. marts 1986, som ændret ved § 51 i lov nr. 130 af 26. februar 1992, foretages følgende ændring:

1. § 8, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

§ 41

I søloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 15. juni 2004, som ændret senest ved § 39 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 501, stk. 5, indsættes som 3. pkt.:

”Når forældelsen af fordringer omfattet af stk. 1 afbrydes, uden der etableres et særligt retsgrundlag, jf. forældelseslovens § 5, stk. 1, løber en ny frist af samme længde fra det tidspunkt, som er angivet i forældelseslovens § 19, eller, hvis afbrydelsen er sket ved anmeldelse for en dispachør, fra dispachørens afgørelse.”

§ 42

Loven træder i kraft den 1. januar 2008. Den finder anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden ikrafttrædelsesdagen er forældet efter de hidtil gældende regler. Forældelse indtræder dog tidligst den 1. januar 2011, medmindre fordringen inden dette tidspunkt ville være forældet såvel efter de hidtil gældende bestemmelser som efter de bestemmelser, der gælder efter lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 7. I det sidstnævnte tilfælde anvendes det seneste tidspunkt for forældelsens indtræden.

Stk. 2. Afbrydelse af forældelse, der har fundet sted før lovens ikrafttræden, har fortsat virkning som afbrydelse, selv om den ikke er sket på den efter lovens ikrafttræden foreskrevne måde.

Stk. 3. Købelovens § 54, stk. 2 og 3, og § 83, stk. 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1-3, finder alene anvendelse på aftaler om køb, der indgås efter lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Købelovens § 54, stk. 4, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, finder alene anvendelse på krav, som fremsættes af en senere erhverver (forbruger) i anledning af en aftale, som denne har indgået efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. Forsikringsaftalelovens § 29, stk. 6, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 2, finder alene anvendelse på aftaler, der indgås eller forlænges efter lovens ikrafttræden.

Stk. 6. Landdistriktsstøttelovens § 23 a, som indsat ved denne lovs § 29, nr. 1, finder i overensstemmelse med stk. 1 og 2 tilsvarende anvendelse ved tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er udbetalt i medfør af de i landdistriktsstøttelovens § 28, stk. 2, nævnte love.

Stk. 7. Krav mod en hustru, der er omfattet af § 11, stk. 1, i lov om ægteskabets retsvirkninger, og som er stiftet inden lovens ikrafttræden, forældes i løbet af 1 år, når manden tillige hæfter for gælden. Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse, hvis hustruen har påtaget sig et videregående ansvar.

Stk. 8. Produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, som ophæves ved denne lovs § 37, nr. 1, finder dog fortsat anvendelse på køb, der er indgået før lovens ikrafttræden.

§ 43

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. §§ 1, 2, 5-11, 13-15, 23, 27, 40 og 41 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Stk. 3. §§ 1, 2, 5-11, 13-15, 19, 21, 27, 40 og 41 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning .....
2.	Baggrunden for lovforslaget .....
3.	Lovforslagets hovedindhold .....
3.1.	Ændring af købeloven .....
3.1.1.	Reklamationsfristen, når en genstand påbydes tilbagekaldt eller destrueret .....
3.1.1.1.	Gældende ret .....
3.1.1.2.	Lovforslagets indhold .....
3.1.2.	Reklamationsfristen ved køb af byggematerialer .....
3.1.2.1.	Gældende ret .....
3.1.2.2.	Lovforslagets indhold .....
3.2.	Ændring af forsikringsaftaleloven .....
3.2.1.	Gældende ret .....
3.2.2.	Lovforslagets udformning .....
3.3.	Ændring af retsplejeloven .....
3.3.1.	Gældende ret .....
3.3.2.	Lovforslagets udformning .....
3.4.	Ændring af miljøskadeerstatningsloven .....
3.4.1.	Gældende ret .....
3.4.2.	Lovforslagets udformning .....
3.5.	Ændring af produktansvarsloven .....
3.5.1.	Gældende ret .....
3.5.2.	Lovforslagets udformning .....
3.6.	Ændring af atomskadeerstatningsloven .....
3.6.1.	Gældende ret .....
3.6.2.	Lovforslagets udformning .....
3.7.	Ændring af erstatningsansvarsloven .....
3.7.1.	Gældende ret .....
3.7.2.	Lovforslagets udformning .....
3.8.	Ændring af reglerne om tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskudsordninger .....
3.8.1.	Gældende ret .....

3.8.2.	Lovforslagets udformning .....
3.9.	Ændring af skatteforvaltningsloven .....
3.9.1.	Gældende ret .....
3.9.1.1.	De ordinære ansættelsesfrister .....
3.9.1.2.	Frister ved ”Transfer Pricing” .....
3.9.1.3.	Ekstraordinære ansættelser .....
3.9.1.4.	Forældelse .....
3.9.1.5.	Undtagne skatter i anledning af et strafbart forhold .....
3.9.2.	Lovforslagets udformning .....
3.9.2.1.	Ordinære ansættelser .....
3.9.2.2.	”Transfer Pricing” .....
3.9.2.3.	Ekstraordinære ansættelser .....
3.9.2.4.	Forældelse af skattekrav i anledning af et strafbart forhold .....
3.10.	Øvrige ændringer af forældelsesregler .....
3.11.	Visse ændringer af renteloven og kreditaftaleloven .....
3.11.1.	Ændring af henvisningerne til banker mv. i renteloven og kreditaftaleloven .....
3.11.1.1.	Gældende ret .....
3.11.1.2.	Lovforslagets udformning .....
3.11.2.	Ændring af rentelovens § 9 b, stk. 2 og 3 .....
3.11.2.1.	Gældende ret .....
3.11.2.2.	Lovforslagets udformning .....
4.	Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv. .....
5.	Høring .....

1. Indledning

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der erstatter de gældende forældelsesregler i Danske Lov 5-4-14 fra 1683 og i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

En vedtagelse af den foreslåede nye forældelseslov vil medføre behov for visse ændringer af en række forældelsesregler i den øvrige lovgivning.

Endvidere indeholder lovforslaget visse ændringer af reklamationsfristerne i købeloven. Det foreslås, at købelovens reklamationsfrister ikke skal finde anvendelse på køb af genstande, som i henhold til et påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke er sikre. Endvidere foreslås det på baggrund af betænkning nr. 1433/2003 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer, at reklamationsfristerne ikke skal finde anvendelse ved køb af byggematerialer.

Endelig indeholder lovforslaget visse mindre ændringer af renteloven og kreditaftaleloven.

2. Baggrunden for lovforslaget

Justitsministeren nedsatte i maj 2001 et udvalg om revision af forældelseslovgivningen. Udvalget fik til opgave at gennemgå de generelle forældelsesregler i Danske Lov 5-14-4 og forældelsesloven fra 1908 med henblik på en samlet revision.

Ved det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) foreslås en ny forældelseslov, som i al væsentlighed svarer til udvalgets udkast.

Forslagene i dette lovforslag om ændring af retsplejeloven, ikrafttrædelsesloven til straffeloven, konkursloven og tinglysningsloven i dette lovforslags §§ 3, 10, 11 og 12, svarer til udvalgets lovudkast, jf. dettes § 29, nr. 3-5, og § 30.

Ændringen af købeloven, som foreslås indført ved § 1 i dette lovforslag, er indholdsmæssigt delvist baseret på et lovudkast udarbejdet af et udvalg om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer, som Justitsministeriet nedsatte i september 2002. Udvalget havde fået til opgave at vurdere behovet og mulighederne for at forbedre forbrugerbeskyttelsen ved erhvervelse af byggematerialer.

Udvalget afgav i december 2003 betænkning nr. 1433/2003 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer.

Der var i udvalget ikke enighed om, hvorvidt der er behov for en forbedring af forbrugerbeskyttelsen ved erhvervelse af byggematerialer. Justitsministeriet har valgt at følge anbefalingerne fra de syv medlemmer af udvalget, der foreslår en forlængelse af købelovens særlige reklamationsfrist for byggematerialer fra 5 år til 10 år kombineret med indsættelsen af en særlig regel om forbrugerpræceptivitet. Den nærmere udformning af forslaget er sket i lyset af det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov.

Desuden foreslår Justitsministeriet samtidig en ændring af købeloven, der vil indebære, at købelovens 2-årige reklamationsfrist ikke vil finde anvendelse på køb af genstande, som i henhold til et offentligretligt påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed.

Ved lovforslagets § 2 foreslås forsikringsaftalelovens forældelsesbestemmelser ændret. Indholdet af dette forslag bygger på en lovskitse udarbejdet af et udvalg om revision af forsikringsaftaleloven, som Justitsministeriet nedsatte den 26. marts 1999.

Udvalget afgav i oktober 2002 betænkning nr. 1423/2002 om forsikringsaftaleloven. Justitsministeriets forslag til ændringer af forsikringsaftalelovens regler bygger på udvalgets lovskitse, men den nærmere udformning af forslaget er tilpasset forslaget til ny forældelseslov.

Lovforslaget indeholder endvidere en række forslag til ændringer af de særlige forældelsesregler i den øvrige lovgivning, som forslaget til ny forældelseslov giver anledning til, jf. lovforslagets §§ 4-9, § 13 og §§ 16-41.

Endelig indeholder lovforslaget visse mindre ændringer af renteloven og kreditaftaleloven, som ikke er foranlediget af forslaget til ny forældelseslov, jf. lovforslagets §§ 14-15.

3. Lovforslagets hovedindhold

3.1. Ændring af købeloven

3.1.1. Reklamationsfristen, når en genstand påbydes tilbagekaldt eller destrueret

3.1.1.1. Gældende ret

Der foreligger en mangel, hvis en solgt genstand er af en anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være, jf. købelovens § 76, stk. 1, nr. 4, som umiddelbart kun gælder for forbruger køb, men hvis indhold må antages også at gælde for andre køb. Det indebærer, at en genstand som udgangspunkt ikke må indebære uacceptable risici for skade på person eller ting under sædvanlig eller den af køber særligt tilkendegivne brug.

En betingelse for, at en køber kan gøre et mangelskrav gældende, er imidlertid, at der er reklameret rettidigt over manglen. Købelovens § 54, stk. 1, og § 83, stk. 1, bestemmer, at hvis en køber ikke inden to år efter genstandens overgivelse har meddelt sælgeren, at køberen vil påberåbe sig en mangel, kan manglen ikke gøres gældende senere, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet svigagtigt. Ved køb af byggematerialer er fristen 5 år fra byggeriets aflevering, dog højst 6 år fra overgivelsen af materialerne til køberen, jf. § 54, stk. 2, og § 83, stk. 2.

Om en sælger eller et tidligere led i salgskæden indestår for salgsgenstanden i længere tid, vil bero på den konkrete sags omstændigheder. En indeståelse vil kunne foreligge, også uden at sælgeren har givet en udtrykkelig garanti. Sælgeren må således normalt også uden et udtrykkeligt tilsagn antages at indestå for, at genstanden har de egenskaber, som i almindelighed klart er af afgørende betydning for brugbarheden af genstande af den pågældende type, medmindre køberen

har givet sælgeren grund til at tro, at køberen ikke lagde vægt på egenskaben, jf. Folketingstidende 1978/79, tillæg A, sp. 2160. Det må i den forbindelse normalt anses for at være af afgørende betydning for brugbarheden af en genstand, at den kan anvendes uden en betydelig risiko for personskade, jf. også betænkning nr. 1256/1993 om produktsikkerhed side 117.

- Påbud om tilbagekaldelse eller destruktion efter produktsikkerhedsloven

Produktsikkerhedsloven, jf. lov nr. 364 af 18. maj 1994 med senere ændringer, har til formål at forhindre, at farlige produkter og tjenesteydelser bringes i omsætning, eller, hvis dette allerede er sket, at iværksætte passende foranstaltninger med det formål at forebygge skade på person eller ejendom.

Det følger af produktsikkerhedsloven, at hvis et produkt, der udgør en fare, er bragt i omsætning, kan den relevante kontrolmyndighed påbyde enhver, der har bragt produktet i omsætning, straks eller inden for en nærmere frist at trække produktet tilbage, at tilbagekalde produktet eller at destruere produktet på forsvarlig måde, jf. § 12, stk. 1, nr. 3-5.

I henhold til produktsikkerhedslovens § 3 forstås ved et produkt enhver løsøregenstand, uanset om den er en råvare eller et naturprodukt. Ved et produkt forstås endvidere fast ejendom, bortset fra grunden, samt bestanddele og tilbehør til den faste ejendom.

Ved tilbagetrækning forstås ifølge produktsikkerhedslovens § 7 a, stk. 1, enhver foranstaltning med henblik på at forhindre, at et farligt produkt distribueres, udstilles og tilbydes forbrugere. Ved tilbagekaldelse forstås enhver foranstaltning med henblik på returnering af et farligt produkt, som producenten eller distributøren tidligere har leveret eller stillet til rådighed for forbrugere, jf. § 7 a, stk. 2. Forskellen mellem tilbagetrækning og tilbagekaldelse er, at producenten mv. ved påbud om tilbagetrækning alene skal foretage handlinger med henblik på at begrænse det *fremtidige salg mv.* af produktet, mens den pågældende ved påbud om tilbagekaldelse skal foretage handlinger med henblik på, at forbrugerne returnerer *allerede leverede mv.* produkter.

Ifølge produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, gælder reklamationsfristerne i købelovens §§ 54 og 83 ikke i tilfælde, hvor der meddeles påbud om, at et produkt skal tilbagekaldes efter stk. 1, nr. 4, eller destrueres i medfør af stk. 1, nr. 5. Produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, omfatter alene tilfælde, hvor der er udstedt påbud om *tilbagekaldelse* eller *destruktion*. Bestemmelsen omfatter derimod ikke de tilfælde, hvor der udstedt påbud om *tilbagetrækning*.

- Påbud om tilbagekaldelse eller destruktion efter øvrige regler

Der kan også efter en række øvrige offentligretlige regler udstedes påbud om tilbagekaldelse eller destruktion, fordi en genstand ikke er tilstrækkelig sikker. I visse tilfælde udstedes påbuddet på baggrund af en konkret vurdering af, at den pågældende genstand er farlig, mens påbuddet i

andre tilfælde udstedes på baggrund af, at generelle regler, der har til formål at sikre, at den pågældende type af genstande er sikre, ikke er overholdt. Det drejer sig bl.a. om de følgende regler:

For så vidt angår *kemiske stoffer eller produkter*, kan en producent eller importør i visse tilfælde påbydes for egen regning at tilbagekalde et i øvrigt lovligt produkt fra forhandlere eller brugere, når det findes nødvendigt for at sikre, at den pågældende genstand ikke medfører alvorlig fare for sundheden eller alvorlig skade på miljøet, jf. § 32 a, stk. 1, i lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovebekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996 med senere ændringer. Efter samme lovs § 48, stk. 2, nr. 3 og 4, kan der udstedes påbud om, at ulovlige produkter tilbagetages eller destrueres på forsvarlig vis.

Legetøj må ikke bringes i omsætning, hvis det indebærer fare for sikkerheden eller sundheden for brugerne eller andre personer, når det anvendes til det beregnede formål eller på en måde, som børn må forventes at anvende det på, jf. § 4, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1116 af 12. december 2003 om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler (legetøjsbekendtgørelsen). Der opstilles endvidere i den pågældende bekendtgørelse en række mere konkrete sundheds- og sikkerhedskrav, som legetøj skal leve op til, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2. Enhver, der udbyder, forhandler eller distribuerer legetøj i strid med sikkerhedskravene i § 4, stk. 1 og 2, kan påbydes straks eller inden for en nærmere angivet frist at trække produktet tilbage, at tilbagekøbe produktet eller destruere produktet på forsvarlig vis, jf. bekendtgørelsens § 20, stk. 1, nr. 4 og 5. Ifølge bekendtgørelsens § 20, stk. 7, gælder reklamationsfristerne i købelovens §§ 54 og 83 ikke i tilfælde, hvor der i medfør af stk. 1, nr. 4 eller 5, er meddelt påbud om, at et produkt skal trækkes tilbage eller destrueres.

For så vidt angår *fødevarer*, indeholder fødevarerlovens § 52, stk. 1, jf. lov nr. 526 af 24. juni 2005, en hjemmel for ministeren for familie- og forbrugeranliggender til at træffe de afgørelser, herunder meddele påbud og forbud, der er nødvendige for at sikre overholdelse af de krav, der er fastsat i fødevarerlovgivningen eller i Det Europæiske Fællesskabs forordninger og direktiver. Ministeren kan med hjemmel heri bl.a. udstede påbud om tilbagekaldelse eller destruktion, hvis produkter ikke overholder krav til fødevarsikkerheden fastsat i de pågældende retsfor skrifter.

Lov nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr med senere ændringer har til formål at sikre, at *hold af dyr* sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarsikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt til produktionen tilgodeses, jf. lovens § 1, stk. 1. Med henblik på at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af bl.a. zoonotiske smitstoffer, dvs. stoffer, der kan smitte fra dyr til mennesker, og en række øvrige sygdomme nævnt i loven kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri meddele påbud om bl.a. aflivning og destruktion af dyr samt om tilintetgørelse eller destruktion af produkter af dyr samt foder, gødning, slam

og andet materiale, som kan være inficeret eller kontamineret, jf. § 30, stk. 2, nr. 1, litra i, og nr. 2, litra g og i, i lov om hold af dyr.

Den, der markedsfører *et fritidsfartøj, skibsudstyr, personlige værnemidler eller andre produkter, som anvendes om bord i skibe*, kan af søfartsstyrelsen pålægges at tilbagekalde et produkt fra markedet, hvis det frembyder fare for sikkerhed, sundhed eller miljø, jf. § 4, stk. 4, nr. 2, i lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 627 af 26. juli 2002 med senere ændringer.

For så vidt angår *elektrisk materiel*, kan Sikkerhedsstyrelsen bestemme, at ulovligt elektrisk materiel skal tilbagetages, jf. § 14, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 177 af 20. marts 1995 om administration m.v. af stærkstrømsloven med senere ændringer. Hvis Sikkerhedsstyrelsen skønner, at hensynet til brugernes sikkerhed kræver det, kan det bestemme, at det pågældende materiel ikke længere må bruges. Styrelsen kan også bestemme, at sådant materiel skal frakobles og eventuelt demonteres, hvis det er fast installeret, og kan i den forbindelse pålægge autoriserede elinstallatører at demontere og tilbagetage fast installeret materiel, jf. bekendtgørelsens § 14, stk. 4.

For så vidt angår *gasmateriel*, indeholder lov om gasinstallationer og installationer i forbindelse med vand- og afløbsledninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 8. december 2003, en hjemmel til påbud om tilbagekaldelse. Loven har tre overordnede formål, jf. lovens § 1. Den har således til formål *at sikre og opretholde et acceptabelt sikkerhedsniveau for gasinstallationer af hensyn til sikkerheden for personer og beskyttelse mod tab af værdier, at sikre kvaliteten af det udførte installationsarbejde på gas-, vand- og afløbsområdet under hensyntagen til forbrugernes interesser, generel beskyttelse mod tab af værdier og som led i den overordnede miljø- og sundhedsindsats og at fremme foranstaltninger til anvendelse af energi- og ressourcebesparende udstyr samt øvrige foranstaltninger som led i den overordnede miljø- og sundhedsindsats*. Ifølge lovens § 18, nr. 2, kan Sikkerhedsstyrelsen pålægge fabrikanter og forhandlere at tilbagekalde gasmateriel, der ikke opfylder bestemmelserne i det gasreglement, som er udstedt i medfør af lovens § 15, eller hvis anvendelse indebærer en sikkerhedsmæssig risiko.

Det er kun i produktsikkerhedsloven og legetøjsbekendtgørelsen, at der er taget udtrykkelig stilling til forholdet mellem et påbud om tilbagekaldelse eller destruktion og købelovens reklamationsregler. I de øvrige tilfælde må der foretages en konkret vurdering af, om købelovens reklamationsfrister ikke finder anvendelse som følge af, at sælgeren må antages at have udstedt en stiltiende garanti for, at genstanden er sikker.

3.1.1.2. Lovforslagets udformning

Som det fremgår af beskrivelsen af gældende ret umiddelbart ovenfor, jf. pkt. 3.1.1.1, er en købers retsstilling forskellig afhængig af, om et påbud om tilbagekaldelse eller destruktion er udstedt med hjemmel i produktsikkerhedsloven eller med hjemmel i anden lovgivning (bortset fra

legetøjsbekendtgørelsen). Ved påbud efter produktsikkerhedsloven følger det umiddelbart af produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, at reklamationsfristerne i købelovens §§ 54 og 83 ikke finder anvendelse, mens det ved påbud efter andre regler om produkters sikkerhed (bortset fra legetøjsbekendtgørelsen) skal afgøres konkret, om det er tilfældet.

Det er regeringens opfattelse, at denne forskel ikke er velbegrundet, og det foreslås derfor, at den 2-årige reklamationsfrist i købelovens §§ 53 og 83 generelt ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor genstande i henhold til et offentligretligt påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed.

Justitsministeriet finder, at den foreslåede undtagelse bør formuleres generelt, således at den gælder i alle tilfælde, hvor et offentligretligt påbud er udstedt, fordi en genstand ikke er sikker. Herved sikres det ikke blot, at alle gældende regler, hvorefter der kan udstedes påbud om tilbagekaldelse eller destruktion, bliver omfattet af bestemmelsen, men at også alle fremtidige regler herom bliver omfattet, herunder både nationale regler og EU-retlige regler, i det omfang påbud kan udstedes med hjemmel heri.

Bestemmelsen bør alene omfatte tilfælde, hvor det konkrete påbud har sin baggrund i, at det pågældende produkt ikke er sikkert, dvs. at den pågældende myndighed har vurderet, at produktet kan forvolde skade i et uacceptabelt omfang.

I visse tilfælde er der kun hjemmel til at udstede et påbud, hvis den relevante myndighed har vurderet, at de pågældende produkter ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed. Det gør sig eksempelvis gældende for produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, lov om kemiske stoffer og produkter § 32 a, stk. 1, lov om sikkerhed til søs § 4, stk. 4, nr. 2, og bekendtgørelse om administration m.v. af stærkstrømsloven § 14, stk. 4, jf. nærmere om disse bestemmelser under pkt. 3.1.1.1 ovenfor. I disse tilfælde kan det umiddelbart lægges til grund, at påbuddet har sin baggrund i, at produktet ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed.

Andre regler, hvorefter der kan udstedes påbud, har flere formål, og det kan i disse tilfælde ikke på samme måde umiddelbart lægges til grund, at et påbud udstedt i medfør af de pågældende regler har sin baggrund i, at produktet ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed. Lov om gasinstallationer og installationer i forbindelse med vand- og afløbsledninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 8. december 2003, hvorefter der kan udstedes påbud om tilbagekaldelse af gasmateriel, har eksempelvis bl.a. til formål at sikre et acceptabelt sikkerhedsniveau for gasinstallationer af hensyn til sikkerheden for personer og beskyttelse mod tab af værdier, men har også en række andre formål, herunder at sikre kvaliteten af installationsarbejde på gas-, vand- og afløbsområdet, jf. pkt. 3.1.1.1. I sådanne tilfælde vil det skulle afgøres ud fra formuleringen af det konkrete på-

bud, om der er tale om et påbud, der har sin baggrund i, at produktet ikke er sikkert med den konsekvens, at købelovens reklamationsfrister ikke vil finde anvendelse.

Der vil i øvrigt efter en række øvrige bestemmelser kunne udstedes påbud, som afhængig af påbudets konkrete formulering bør være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Der kan således udstedes sådanne påbud med hjemmel i § 48, stk. 2, nr. 3 og 4, i lov om kemiske stoffer og produkter, fødevarerlovens § 52, stk. 1, og § 30, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1, litra i, og nr. 2, litra g og i, i lov om hold af dyr, jf. om disse bestemmelser pkt. 3.1.1.1.

Den foreslåede fravigelse af reklamationsfristerne i købeloven bør efter Justitsministeriets opfattelse alene omfatte *offentligretlige påbud*. Den bør ikke omfatte tilfælde, hvor et produkt tilbagekaldes fra markedet frivilligt. Endvidere bør den kun omfatte *konkret udstedte* påbud. Den bør således ikke omfatte tilfælde, hvor tilbagekaldelsen sker i medfør af en pligt, som følger af generelle regler. En generel pligt til tilbagekaldelse findes eksempelvis i artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 178 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om opretholdelse af Den Europæiske Fødevarsikkerheds autoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed.

Desuden foreslås det, at undtagelsen indsættes både i § 54 (handelskøb og civilkøb) og i § 83 (forbrugerkøb). Det sikres herved, at detailhandlere mv. som udgangspunkt ikke ender i en ”reklamationsklemme”, således at forbrugeren kan gøre mangelsindsigelser gældende over for detailhandleren mv., mens denne er afskåret fra at gå videre med mangelskravet til producenten mv.

Det foreslås i øvrigt, at den særlige regel om ufravigelighed i forbrugerforhold (forbrugerpræceptivitet), der foreslås indført ved lovforslagets § 1, nr. 2 (købelovens § 54, stk. 4), også finder anvendelse i forhold til køb af genstande, der er påbudt tilbagekaldt eller destrueret, fordi genstanden ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed. Reglen vil i den forbindelse hindre, at en aftale mellem tidligere omsætningsled om en reklamationsfrist vil kunne håndhæves over for en senere erhverver, der er forbruger, i det omfang denne i øvrigt kan kræve erstatning for mangler ved salgsgenstanden, jf. i øvrigt pkt. 3.1.2.2.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1-3 (forslag til købelovens § 54, stk. 2 og 4, og § 83, stk. 2) samt til lovforslagets § 37 (forslag til ophævelse af produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3) og bemærkningerne hertil.

3.1.2. Reklamationsfristen ved køb af byggematerialer

3.1.2.1. Gældende ret

Købeloven gælder for alle former for løsøre køb, jf. lovens § 1 a, stk. 1. Omfattet af lovens regulering er således bl.a. køb af byggematerialer, der foretages med henblik på opførelse eller reparation af fast ejendom. Dette gælder såvel med hensyn til en entreprenørs anskaffelse af byggematerialer fra en leverandør (materialeleverance ved entreprise) som med hensyn til en selvbyggers køb af materialer fra en handlende til opførelse på købers faste ejendom.

En betingelse for, at en køber kan rejse et krav, er, at der er reklameret rettidigt over den pågældende mangel.

Købelovens § 54, stk. 1, bestemmer, at hvis køberen ikke inden to år efter genstandens overgivelse har meddelt sælgeren, at vedkommende vil påberåbe sig en mangel, kan forbrugeren ikke senere gøre den gældende, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet svigagtigt. Ifølge § 54, stk. 2, er fristen ved køb af byggematerialer 5 år fra byggeriets aflevering, dog højst 6 år fra overgivelsen af materialerne til køberen.

Købelovens § 83, stk. 1, der omhandler forbruger køb, bestemmer, at hvis forbrugeren ikke inden to år efter salgsgenstandens overgivelse har meddelt sælgeren, at vedkommende vil påberåbe sig en mangel, kan forbrugeren ikke senere gøre den gældende, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet i strid med almindelig hæderlighed. Ved § 83, stk. 2, bestemmes, at § 54, stk. 2, om byggematerialer finder tilsvarende anvendelse ved forbruger køb.

Den 5-årige reklamationsfrist for byggematerialer i købelovens §§ 54 og 83 kan fraviges ved aftale, i forbruger køb dog ikke til skade for køberen (forbrugeren), jf. købelovens § 1, stk. 2.

Den særlige reklamationsfrist for byggematerialer blev indsat i købeloven ved § 25 i lov nr. 391 af 14. juni 1995 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v. med det formål at sikre en ensartet ansvarsperiode for henholdsvis køb af byggematerialer, som er omfattet af købeloven, og aftaler om opførelse af bygning eller andet anlæg på fast ejendom (entrepriseforhold), der ikke er omfattet af købeloven, jf. dennes § 2, stk. 2, og hvor parterne i stedet for typisk har vedtaget reglerne i Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 92), Almindelige betingelser for teknisk rådgivning og bistand (ABR 89) eller Almindelige betingelser for totalentreprise (ABT 93), jf. om disse umiddelbart nedenfor.

For så vidt angår begrebet ”byggematerialer”, er der ikke i købeloven fastsat nogen nærmere definition, men i bemærkningerne til forslag til lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v., jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 3003, er det forudsat, at der ved byggematerialer skal forstås materialer, som efter deres art er bestemt til sædvanligvis at indgå i bygningskonstruktioner. Ifølge bemærkningerne omfatter reglen f.eks. mursten, lægter, spær,

betonelementer og tagsten, mens ”selvstændige” produkter som f.eks. gulvtæpper, udendørslamper og fodriste ikke er omfattet. Materialer, der som f.eks. sten, grus og uforarbejdet træ ikke kan siges hovedsagelig at være bestemt til anvendelse ved byggeri mv., er heller ikke omfattet.

Uden for købelovens område falder i henhold til lovens § 1 a, stk. 1, køb af fast ejendom, dvs. køb af hus, ejerlejlighed mv. eller en ideel andel heraf. Sådanne køb reguleres dels af obligationsrettens almindelige uskrevne grundsætninger, dels af analogier fra købelovens regler, i det omfang der er grundlag for sådanne analogier. Reklamationsreglerne i købelovens §§ 54 og 83 kan ikke antages at gælde analogt ved køb af fast ejendom. Der er endvidere fastsat en række væsentlige bestemmelser om køb af fast ejendom i lov nr. 391 af 14. juni 1995 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v. med senere ændringer.

Uden for købelovens område falder desuden aftaler om opførelse af bygning eller andet anlæg på fast ejendom (entrepriseforhold), jf. lovens § 2, stk. 2. I entrepriseforhold udgøres retsgrundlaget i stedet af parternes særskilte aftale eller, hvis dette er aftalt, af de almindelige standardbetingelser i AB 92 og ABR 89 eller, i det omfang der er tale om totalentreprise, af standardbetingelserne i ABT 93. Andre former for værksleje falder også uden for købelovens område, herunder aftaler om reparation af en fast ejendom.

Hvis AB 92 eller ABT 93 er vedtaget, skal bygherrens krav mod entreprenøren som følge af mangler ved byggearbejder og anlægsarbejder i tilslutning hertil fremsættes senest 5 år efter arbejdets aflevering, jf. AB 92 § 36 og ABT 93 § 36.

Den 5-årige reklamationsfrist i AB 92 og ABT 93 gælder dog ikke de dele af arbejdet, som entreprenøren har påtaget sig at indestå for i længere tid. Fristen gælder heller ikke, hvis det ved afleveringen konstateres, at en aftalt kvalitetssikring har svigtet væsentligt, eller der foreligger groft uforvarligt forhold fra entreprenørens side. Derimod er det uden betydning, om manglen har været skjult. Reklamation over for entreprenøren er tilstrækkelig til at afbryde 5-årsfristen.

Også materialeleverandørerne vil som udgangspunkt hæfte i 5 år for mangler i kraft af den såkaldte byggeleveranceklausul i AB 92 § 10, stk. 4, og ABT 93 § 10, stk. 4. Efter disse bestemmelser regnes det 5-årige leverandøransvar fra afleveringen af byggeriet, men med den begrænsning, at leverandørens ansvar ophører senest 6 år efter levering til lager eller videresalg.

For de tekniske rådgivere, som har medvirket ved opførelsen af en bygning, vil det ofte være aftalt, at ABR 89 skal gælde. I ABR 89 pkt. 6.2.3 er der ligeledes fastsat en reklamationsfrist på 5 år regnet fra byggeriets aflevering.

I modsætning til, hvad der følger af købeloven og standardvilkårene i AB 92 mv., gælder der ved andre former for værksleje ikke nogen reklamationsfrist, og den ydre grænse for i sådanne tilfælde at gøre et i øvrigt berettiget mangelsansvar gældende beror derfor på de almindelige regler om passivitet og de almindelige forældelsesregler.

En køber, herunder en forbruger, kan i visse tilfælde rette et direkte krav mod tidligere led i omsætningskæden ("springende regres"). For så vidt angår byggematerialer indebærer det, at en køber kan rette et mangelskrav mod leverandører og producenter, som køberen ikke selv har kontraheret med.

Højesteret tog i den såkaldte eternitsag, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 2001.249 H, stilling til et krav, som en senere erhverver havde rejst over for en producent, der havde markedsført mangelfulde tagplader. Et flertal i Højesteret fandt ikke grundlag for at fastslå, at producenten havde handlet svigagtig eller i strid med almindelig hæderlighed, men alene uagtsomt ved ikke i tilstrækkelig grad at have sikret sig, at visse konstaterede produktionstekniske problemer var blevet løst. I en sådan situation fandt flertallet ikke, at producenten kunne drages til ansvar efter udløbet af reklamationsfristen i købelovens §§ 54 og 83. Der blev ikke ved dommen taget stilling til, i hvilket omfang en senere erhverver (forbruger) skal respektere en aftale mellem en producent, der har handlet uagtsomt, og en tidligere erhverver om en kortere reklamationsfrist. Dette spørgsmål kan på nuværende tidspunkt næppe anses for helt afklaret i dansk ret.

De almindelige forældelsesfrister i 1908-loven og Danske Lov 5-14-4 gælder ved siden af de ovennævnte reklamationsregler. Forældelsesreglerne vil dog i praksis ofte ikke have betydning for forbrugernes mulighed for at gøre et mangelsansvar gældende, idet et mangelsansvar på dette område i mange tilfælde vil være afskåret på et tidligere tidspunkt efter enten reglerne i købelovens §§ 54 eller 83 eller bestemmelserne i de almindeligt anvendte standardvilkår på entreprenørområdet, der som nævnt ligesom købeloven indeholder en reklamationsfrist på 5 år.

Der vil dog kunne forekomme situationer, hvor forældelsesreglerne vil være af betydning for forbrugeres mulighed for at gøre et mangelsansvar vedrørende byggematerialer gældende. Bl.a. ved mindre reparationer af en fast ejendom, som ikke er omfattet af købelovens regulering, og som efter parternes aftale heller ikke er undergivet de almindelige standardbetingelser i AB 92 mv. Endvidere er forældelsesfristerne relevante i de tilfælde, hvor reklamationsfristerne tilside-sættes, fordi sælgeren har handlet svigagtigt mv., og i de tilfælde, hvor et "direkte krav" kan rejses på grundlag af retsbrudsbetragtningen.

Der henvises i øvrigt til kapitel 3 i betænkning nr. 1433/2003 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer.

3.1.2.2. Lovforslagets udformning

I 2002 nedsatte Justitsministeriet et udvalg om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer, der skulle vurdere behovet og mulighederne for at forbedre forbrugerbeskyttelsen ved erhvervelse af byggematerialer. Baggrunden for nedsættelsen af udvalget var bl.a. Højesterets dom i den under pkt. 3.1.2.1 nævnte såkaldte eternitsag.

Udvalget afgav i december 2003 betænkning nr. 1433/2003 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggemateriale. Der var i udvalget ikke enighed om, hvorvidt der er behov for en forbedring af forbrugerbeskyttelsen ved erhvervelse af byggematerialer.

Syv medlemmer af udvalget foreslog en forlængelse af købelovens særlige reklamationsfrist for byggematerialer fra 5 år til 10 år. Disse medlemmer lagde bl.a. vægt på, at oplysninger fra Byggeskadefonden om mangler i byggesager. Det fremgik heraf, at for visse typer af byggematerialer, navnlig eternittage og tegltage, har skader vist sig senere end 5 år efter byggeriets aflevering eller leveringen af byggematerialerne.

Disse medlemmer foreslog, at den 10-årige reklamationsfrist skulle regnes fra materialernes overgivelse til køberen og ikke som hidtil fra byggeriets aflevering eller materialernes overgivelse, idet man herved vil få en retsteknisk simpel regel, der i øvrigt fastlægger et begyndelsestidspunkt, som er sammenfaldende med begyndelsestidspunktet for reklamationsfristerne efter købelovens § 54, stk. 1, og § 83, stk. 1.

Disse medlemmer foreslog, at reklamationsfristen ved køb af byggematerialer forlænges også uden for forbruger køb for at undgå en ”reklamationsklemme” for detailhandlerne mv., idet disse i givet fald ville kunne mødes med mangelsindsigelser fra forbrugerne i op til 10 år efter salget, mens de vil være afskåret fra selv at gå videre med mangelskravet mod producenter mv., hvis der er gået mere end 5 år.

De pågældende medlemmer pegede samtidig på, at det i forbindelse med en eventuel kommende ny forældelseslov med en absolut forældelsesfrist på 10 år kunne overvejes at ophæve den absolute reklamationsfrist for byggematerialer og lade spørgsmålet om forbrugernes adgang til at rejse krav bero på forældelsesretlige regler.

For så vidt angår forbrugerforhold fandt de syv medlemmer, at der bør skabes sikkerhed for, at en forbruger ikke vil kunne afskæres fra at gøre et i øvrigt berettiget erstatningskrav gældende mod et tidligere led i omsætningskæden. Derfor foreslog medlemmerne en regel, hvorefter en aftale om, at der skal gælde en kortere reklamationsfrist ved byggematerialer end de foreslåede 10 år fra materialernes overgivelse, ikke skal kunne gøres gældende over for en senere erhverver, som hovedsagelig handler uden for sit erhverv (dvs. en forbruger), hvis betingelserne for, at for-

brugeren kan kræve erstatning for mangler ved byggematerialerne, i øvrigt er opfyldt. Disse medlemmer fandt, at hensynet til en sammenhængende køberetlig regulering taler for, at en sådan bestemmelse om forbrugerpræceptivitet også bør gælde for andre løseørekøb end køb af byggematerialer, således at en aftalt kortere reklamationsfrist end 2 år – som er den almindelige absolutte reklamationsfrist efter købelovens §§ 54, stk. 1, og 83, stk. 1 – ikke skal kunne gøres gældende over for en senere erhverver (der er forbruger), hvis betingelserne for, at forbrugeren kan kræve erstatning hos et tidligere led i omsætningskæden for mangler ved salgsgenstanden, i øvrigt er opfyldt.

Syv andre medlemmer af udvalget fandt, at der ikke under udvalgsarbejdet var påvist et behov for ændring eller udvidelse af forbrugerbeskyttelsen på området. Disse medlemmer lagde bl.a. vægt på, at oplysningerne fra Byggeskadefonden bekræftede tidligere antagelser om, at skader, der skyldes mangler ved byggematerialer, normalt vil give sig udslag inden for fem år fra levering eller aflevering, og at der kun ved tagmaterialer i et væsentligt omfang viser sig skader senere, samt at der for så vidt angår tagmaterialer er etableret frivillige ordninger, der stiller forbrugeren bedre end købeloven, for så vidt angår 80 pct. af leverandørerne.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1433/2003, kapitel 7.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der fortsat bør gælde en særlig lang frist for indsigelser i anledning af mangler ved byggematerialer, og under hensyn til, at der ved det samtidigt fremsatte lovforslag om en ny forældelseslov foreslås en væsentlig forkortelse af de generelle forældelsesfrister, finder Justitsministeriet det nærliggende, at fristen for mangelsindsigelser bliver bragt i overensstemmelse med fristen for mangelsindsigelser ved køb af fast ejendom. Justitsministeriet forslår derfor ligesom syv af udvalgets medlemmer en forlængelse af den periode, hvori indsigelser i anledning af mangler ved byggematerialer kan gøres gældende.

Ved det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov foreslås indført en almindelig forældelsesfrist på 3 år, der kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 10 år. Disse frister vil bl.a. gælde for mangelsindsigelser ved køb af fast ejendom. Forældelsesfristerne vil løbe ved siden af købelovens reklamationsfrister, hvilket bl.a. vil medføre, at krav i anledning af skjulte mangler ved byggematerialer ikke vil kunne gøres gældende senere end 10 år efter kravets forfaldstid.

Det foreslås, at reklamationsfristen afskaffes ved køb af byggematerialer. Det vil medføre, at spørgsmålet om forbrugernes adgang til at rejse krav vil bero alene på forældelsesregler, således at der reelt vil gælde en absolut frist på 10 år for købers adgang til at gøre mangler ved byggematerialer gældende.

Med henblik på at sikre, at aftaler mellem tidligere omsætningsled om en kortere reklamationsfrist ikke afskærer forbrugere fra at gennemføre erstatningskrav mod tidligere omsætningsled, foreslås det desuden, at den særlige regel om forbrugerpræceptivitet, som syv af udvalgets medlemmer foreslog, indføres. Det foreslås dog, at reglen omformuleres i lyset af, at reklamationsfristen ikke forlænges, men afskaffes.

Forslaget til afskaffelse af reklamationsfristen ved køb af byggematerialer skal i øvrigt ses i sammenhæng med, at det i det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov foreslås, at forældelseslovens regler bliver præceptive i forhold til forbrugere, når disse er kreditorer. Det indebærer, at den særlige 5-årige reklamationsfrist i AB 92 § 36, ABT 93 § 36 og ABR 89 pkt. 6.2.3 ikke vil kunne gøres gældende over for forbrugere, men at krav i stedet først endeligt bortfalder ved udløbet af de almindelige forældelsesfrister på 3 og 10 år. Herved opnås, at krav, der angår byggematerialer, og krav, der angår byggeriets udførelse (dvs. krav, som typisk er reguleret af AB 92 mv.), i reklamations- og forældelsesmæssig henseende reguleres på tilsvarende vis.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2 og 3 (forslag til købelovens § 54, stk. 3 og 4, og § 83, stk. 2) og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i øvrigt, at den foreslåede særlige regel om forbrugerpræceptivitet alene finder anvendelse på krav, der fremsættes af en senere erhverver (forbruger) i anledning af en aftale, som denne indgår efter lovens ikrafttræden. Herved undgås, at der gribes ind i eksisterende retsforhold. Justitsministeriet har overvejet, om reglen alene burde finde anvendelse på aftaler mellem tidligere omsætningsled, som indgås efter lovens ikrafttræden. En sådan overgangsregel ville imidlertid placere senere erhververe (forbrugere) i en bevismæssig vanskelig situation, da disse i givet fald ville skulle påvise, at aftalen mellem de tidligere omsætningsled var indgået efter lovens ikrafttræden. I øvrigt ville en sådan overgangsregel kunne medføre, at den køberetlige regel i en længere overgangsperiode ville få en uensartet anvendelse. Eksempelvis vil visse varer kunne ligge længere tid på lager hos en leverandør, og i forhold til sådanne varer ville der kunne gå længere tid, før den køberetlige regel ville finde anvendelse i fuldt omfang. Det foreslås derfor, at tidspunktet for aftalen mellem den senere erhverver (forbrugeren) og dennes sælger bliver afgørende. Der henvises til lovforslagets § 42, stk. 4, og bemærkningerne hertil.

3.2. Ændring af forsikringsaftaleloven

3.2.1. Gældende ret

Forsikringsaftaleloven indeholder i §§ 29 og 30 regler om forældelse af visse forsikringskrav.

Efter § 29, stk. 1, gælder der for krav, der er grundede i forsikringsaftalen, en kortere forældelsesfrist end efter dansk rets almindelige forældelsesregler. Således forældes krav, der er grunde-

de i forsikringsaftalen, 2 år efter udgangen af det kalenderår, i hvilket fordringshaveren fik kundskab om kravet og om, at det er forfaldet, og i alt fald 5 år efter kravets forfaldstid, jf. § 29, stk. 1, 1. pkt. I øvrigt finder reglerne i 1908-loven anvendelse, jf. § 29, stk. 1, 2. pkt.

Den særlige regel om forældelse af forsikringskrav er oprindeligt begrundet i et ønske om at fastsætte en ensartet forældelsesregel for alle krav i henhold til forsikringsaftaler, som samtidig var betydelig kortere end den dagældende frist på 20 år. Der blev endvidere peget på, at det er af stor betydning for forsikringselskaberne at vide, hvilke krav en sikret vil fremsætte i anledning af en forsikringsbegivenhed, herunder af hensyn til den regnskabsmæssige opgørelse af selskabets forpligtelser.

§ 29, stk. 1, omfatter krav, der er "grundede i forsikringsaftalen", dvs. støttes på forsikringsaftalen. Det kan f.eks. være forsikringsselskabets krav på præmie og den sikredes krav på forsikringsydelsen.

Krav, der ikke støttes på forsikringsaftalen, forældes derimod efter dansk rets almindelige forældelsesregler i 1908-loven og Danske Lov 5-14-4, selv om der måtte være tale om krav, der angår eller udspringer af et forsikringsforhold. Tilbagesøgningskrav vedrørende for meget betalt præmie eller for meget udbetalt erstatning kan f.eks. ikke anses for "grundede i forsikringsaftalen" og er dermed ikke omfattet af forsikringsaftalelovens § 29.

Krav på renter af forsikringsydelsen støttes normalt heller ikke på forsikringsaftalen, men følger af forsikringsaftalelovens § 24, stk. 2. Sådanne rentekrav er ikke omfattet af forsikringsaftalelovens § 29, men af 1908-lovens 5-årige forældelsesfrist, jf. lovens § 1, stk. 1, nr. 2, da ikke er grundede i forsikringsaftalen, men i forsikringsaftaleloven.

Forsikringsaftalelovens § 29 indeholder således to frister, en 2-års frist og en 5-års frist.

2-års fristen regnes fra udgangen af det kalenderår, hvor fordringshaveren fik kundskab om sit krav og om, at det er forfaldet.

Ifølge ordlyden af § 29 begynder forældelsesfristen først at løbe, når fordringshaveren har faktisk viden om kravet. I praksis synes det afgørende forhold dog i almindelighed at være, hvornår den relevante følge har vist sig på en sådan måde, at den sikrede har rimelig adgang til at gøre sit krav gældende. Der skelnes således i praksis sjældent mellem et "objektivt" konstaterbart tidspunkt, hvor fordringshaveren bør opnå kendskab til sin fordring, og et "subjektivt" tidspunkt, hvor vedkommende rent faktisk opnår et sådant kendskab.

Ved siden af den 2-årige forældelsesfrist gælder en 5-årig forældelsesfrist. Denne frist regnes fra kravets forfaldstid.

Kravets forfaldstidspunkt fastlægges – for så vidt angår sikredes krav på forsikringsydelsen – med udgangspunkt i § 24, stk. 1, hvorefter forfaldstiden er 14 dage efter det tidspunkt, hvor forsikringsselskabet har været i stand til at indhente de nødvendige oplysninger til bedømmelse af kravet. Bestemmelsen fastlægger efter sin ordlyd alene betalingstidspunktet for forsikringsydelsen. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til det lovudkast, som forsikringsaftaleloven er baseret på, at bestemmelsen også fastlægger forfaldstiden, jf. udkast til lov om forsikringsaftaler med tilhørende bemærkninger udarbejdet af den ved kgl. resolution af 6. februar 1919 nedsatte kommission (1925) side 57-59. Endvidere omtales tidspunktet angivet i § 24, stk. 1, som ”forfaldstiden” i lovens § 24, stk. 3.

Dette udgangspunkt fraviges dog i praksis, hvis forsikringsbegivenheden f.eks. slet ikke er anmeldt til forsikringsselskabet, idet forældelsesfristen i modsat fald ikke begynder at løbe. Forfaldstiden i § 29 er i disse situationer i praksis blevet fastlagt med udgangspunkt i det tidspunkt, hvor de kendsgerninger, der begrunder kravet (dvs. forsikringsbegivenheden, herunder eventuelt de skadevoldende følger) er indtrådt.

Det er i praksis antaget, at § 29 ikke er til hinder for, at der f.eks. rejses krav om erstatning for senfølger efter personskader, der viser sig mere end 5 år efter et ulykkestilfælde, idet kravet først på dette tidspunkt anses for at være forfaldet.

Ved sygdomme, der udvikler sig løbende over flere år, kan der ligeledes opstå spørgsmål om, hvornår kravet på forsikringsydelsen må anses for forfaldet.

Det er blevet anført, at sikrede i disse tilfælde for at fastholde sit krav skal gøre det gældende, så snart der foreligger tilstrækkelige oplysninger, der begrunder et krav i henhold til forsikringsaftalen. Krav på erstatning for senfølger forfalder og forældes således selvstændigt. Dette indebærer imidlertid, at der ikke indtræder forældelse, hvis sikredes helbredstilstand løbende forværres over en længere årrække. Forsikringsselskabet kan dog ved syge- og ulykkesforsikringer tage forbehold for at dække skader, der er indtrådt efter en nærmere angivet tidsfrist efter ulykken. Det skyldes, at forsikringsaftalelovens § 120, der fastslår, at forsikringsselskaber som udgangspunkt også hæfter for senfølger, kan fraviges ved aftale.

En skyldner kan udtrykkeligt eller stiltiende give afkald på at påberåbe sig, at fordringshaverens krav er forældet, hvilket ved forsikringskrav navnlig er relevant ved sikredes krav mod forsikringsselskabet. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis selskabets sagsbehandling har givet sikrede

grund til at gå ud fra, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt er udskudt, f.eks. fordi der føres realitetsforhandlinger mellem sikrede og selskabet.

Det følger af forsikringsaftalelovens § 29, stk. 1, 2. pkt., at 1908-lovens §§ 1-3 finder anvendelse, i det omfang § 29 ikke selv regulerer spørgsmålet. Dette indebærer navnlig, at 1908-lovens regler om afbrydelse af forældelsen (§ 2) og om særligt retsgrundlag (§ 1, stk. 2) finder anvendelse.

Efter 1908-lovens § 2 afbrydes forældelse ved skyldnerens erkendelse af gælden eller ved, at fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren og uden uforholdt ophold forfølger sagen.

Den sikredes indbringelse af sagen for Ankenævnet for Forsikring sidestilles med retslige skridt og afbryder således forældelsen. Det er imidlertid en forudsætning, at sikrede uden ugrundet ophold indbringer sagen for domstolene, hvis han eller hun ikke får medhold af Ankenævnet, idet kravet i modsat fald ville kunne forældes.

Hvis fordringshaveren har erhvervet et særligt retsgrundlag, der fastslår kravets tilblivelse og størrelse, f.eks. en fuldbyrdsdom, forældes kravet efter den 20-årige forældelsesfrist i Dansk Lov 5-14-4, jf. 1908-lovens § 1, stk. 2.

Den særlige suspensionsregel i 1908-lovens § 3, hvorefter forældelsesfristens begyndelsestidspunkt udskydes ved fordringshaverens utilregnelige uvidenhed om sit krav mv., finder på grund af § 29, stk. 1, 1. pkt., kun anvendelse med hensyn til utilregnelig uvidenhed om skyldnerens opholdssted, hvilket næppe har praktisk betydning for så vidt angår sikredes krav mod forsikringsselskaber.

Forsikringsaftalelovens § 29 henviser ikke til 1908-lovens § 4, hvorefter den almindelige 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov 5-14-4 gælder ved siden af 1908-lovens forældelsesregler. Det synes uafklaret, om dette indebærer, at den 20-årige forældelsesfrist slet ikke finder anvendelse på forsikringskrav, medmindre der er tilvejebragt et særligt retsgrundlag.

Ved § 29, stk. 2, der blev indsat ved lov nr. 434 af 10. juni 2004, bestemmes, at ved ansvarsforsikring, hvor selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte, forældes skadelidtes krav mod selskabet efter de samme regler, som gælder for skadelidtes krav mod skadevolderen. Bestemmelsen dækker kun ansvarsforsikringer, hvor selskabet hæfter *umiddelbart* over for skadelidte, som eksempelvis ansvarsforsikringer til dækning af skader forvoldt af motordrevne køretøjer, jf. færdselslovens § 108. Reglen blev indført på baggrund af, at det i praksis havde givet anledning til tvivl, om § 29 gjaldt for skadelidtes krav mod skadevolders ansvarsforsikring i de pågældende

tilfælde. Hvis § 29 gjaldt i disse tilfælde, ville der kunne opstå den situation, at kravet mod selskabet var forældet, mens kravet mod skadevolderen fortsat ville bestå, idet dette krav forældes efter dansk rets almindelige forældelsesregler. Indsættelsen af § 29, stk. 2, havde til formål at hindre denne situation, idet bestemmelsen indebærer, at skadelidtes krav mod selskabet forældes på samme vis, som gælder for skadelidtes krav mod skadevolderen.

I de tilfælde, hvor der er tegnet en ansvarsforsikring, men hvor selskabet ikke hæfter umiddelbart over for skadelidte, giver forsikringsaftalelovens § 95 mulighed for, at den skadelidte kan indtræde i den sikredes ret mod selskabet, når den sikredes erstatningspligt over for den skadelidte er fastslået og erstatningens størrelse bestemt. Endvidere indtræder den skadelidte i den sikredes ret imod selskabet, hvis skadelidtes krav på erstatning er omfattet af sikredes konkurs, tvangsakkord eller gældssanering, jf. § 95, stk. 2. Forsikringsaftalelovens § 29, stk. 2, omfatter ikke disse situationer.

Det er i retspraksis uafklaret, hvornår forældelsesfristen regnes fra, når en skadelidt indtræder i en skadevolders ret mod et selskab i medfør af § 95. Det er således uafklaret, om fristen regnes fra indtrædelsen, eller om skadelidtes krav mod selskabet forældes på samme vis som skadevolders krav mod selskabet. Det er Justitsministeriets opfattelse, at det på baggrund af almindelige principper om indtrædelse må antages, at skadelidtes krav mod selskabet forældes på samme vis som skadevolders krav mod selskabet. Skadelidte kan således i visse tilfælde risikere, at et krav mod selskabet vil være forældet på det tidspunkt, hvor skadelidte får mulighed for at rejse et krav over for selskabet.

Forsikringsaftalelovens § 30 regulerer aftaler om kortere forældelsesfrist end den, der følger af § 29.

Ifølge § 30, stk. 1, kan en aftale om, at den sikrede mister sit krav, hvis vedkommende ikke påtaler det inden en kortere frist end den i § 29 angivne, ikke gøres gældende, medmindre selskabet skriftligt med mindst 6 måneders varsel har givet den sikrede meddelelse om fristens længde og om følgerne af, at fristen ikke overholdes. Forsikringsaftalelovens § 30, stk. 1, vedrører den situation, at sikrede har rejst et krav over for forsikrings-selskabet, og forsikringsaftalen indeholder frister for, hvornår kravet skal påtales, dvs. hvornår der skal foretages retsforfølgning (f.eks. indbringelse for Ankenævnet for Forsikring eller anlæggelse af retssag).

Ifølge § 30, stk. 2, kan en aftale om, at selskabet skal være fri for ansvar, hvis krav i anledning af en forsikringsbegivenhed ikke fremsættes over for selskabet inden en vis frist, ikke gøres gældende over for den, der fremsætter sådant krav inden 3 måneder efter, at denne har fået kundskab om de omstændigheder, der begrundet kravet.

Højesteret har i en dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1993.893 H fortolket forsikringsaftalelovens § 30, stk. 2. Højesteret skulle således bl.a. tage stilling til, om en klausul i en forsikringspolice om, at forsikringen kun dækkede skader, der var anmeldt senest 3 måneder efter forsikringens ophør, skulle tilsidesættes i medfør af § 30, stk. 2. Højesterets flertal fandt ikke, at klausulen skulle tilsidesættes. Flertallet udtalte i den forbindelse, at der ikke i medfør af § 30, stk. 2, der vedrører forældelse af krav i henhold til forsikringsaftalen, var grundlag for at tilsidesætte en sådan klausul.

3.2.2. Lovforslagets udformning

Udvalget om revision af forsikringsaftaleloven (herefter "FAL-udvalget") har i sin betænkning nr. 1423/2002 om forsikringsaftaleloven bl.a. behandlet spørgsmålet om forældelse af krav i anledning af forsikringsaftaler.

Efter udvalgets opfattelse bør forældelsesreglerne i forsikringsaftaleloven i videre omfang tage udgangspunkt i dansk rets almindelige forældelsesregler, således at der fremover alene bør gælde særlige forældelsesregler på forsikringsområdet, hvis der kan påvises et særligt behov herfor.

Da FAL-udvalget var bekendt med, at Forældelsesudvalget var nedsat, men på daværende tidspunkt endnu ikke havde afgivet sin betænkning, fandt FAL-udvalget, at den endelige stillingtagen til de fremtidige regler om forældelse af forsikringskrav burde afvente Forældelsesudvalgets arbejde.

Udvalget foreslog dog en enkelt ændring af forsikringsaftaleloven, som udvalget vurderede ikke nødvendigvis skulle afvente forældelsesudvalgets arbejde. Dette forslag gav anledning til, at § 29, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 434 af 10. juni 2003. Det bestemmes ved § 29, stk. 2, at ved ansvarsforsikring, hvor selskabet hæfter umiddelbar over for skadelidte, forældes skadelidtes krav mod selskabet efter de samme regler, som gælder for skadelidtes krav mod skadevolderen, jf. nærmere herom pkt. 3.2.1.

FAL-udvalget udarbejdede endvidere en lovskitse med bemærkninger, som sammen med Forældelsesudvalgets overvejelser senere kunne danne grundlag for en ændring af forsikringsaftalelovens §§ 29-30. I den forbindelse fremsatte FAL-udvalget ikke konkrete forslag til længden af forældelsesfristerne. FAL-udvalget bemærkede dog, at hvis der på grundlag af Forældelsesudvalgets arbejde indføres almindelige forældelsesfrister på 3 og 10 år, bør disse som udgangspunkt også gælde for forsikringstagerens og sikredes krav mod forsikringssselskabet i anledning af forsikringsaftalen.

I øvrigt indebærer FAL-udvalgets udkast til forældelsesregler for krav i anledning af forsikringsaftaler, at dansk rets almindelige forældelsesregler som udgangspunkt finder anvendelse ved

sådanne krav. Udvalget har dog foreslået en række undtagelser til dette udgangspunkt. For så vidt angår spørgsmålet om suspension af forældelsesfristen har udvalget givet udtryk for, at forældelsesfristen for krav mod selskabet i anledning af forsikringsaftalen fortsat først bør løbe fra det tidspunkt, hvor den pågældende rent faktisk får kendskab til sit krav. Endvidere bør der ifølge udvalget gælde en absolut forældelsesfrist for krav på forsikringsydelsen, der løber fra forsikringsbegivenhedens indtræden.

Desuden har FAL-udvalget foreslået, at der gives forsikringstagere mv. en særlig nem adgang til at afbryde forældelsen, således at forældelsesfristen for krav mod et forsikringsselskab afbrydes allerede på det tidspunkt, hvor der rejses et konkret krav over for selskabet. Udvalget har i øvrigt foreslået, at der indføres faste frister for sikredes eller forsikringstagerens foretagelse af retslige skridt mod selskabet for at fastholde sit krav. Endelig har udvalget foreslået, at det bestemmes, at forsikringsaftalelovens forældelsesregler ved forbrugerforsikring ikke ved aftale skal kunne fraviges til skade for forsikringstageren eller sikrede.

Det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) indeholder i overensstemmelse med betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen bestemmelser om, at der indføres en almindelig forældelsesfrist på 3 år, som kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 10 år, der dog ved krav om erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade samt ved krav om erstatning ved miljøskade forlænges til 30 år. Endvidere foreslås en udførlig regulering af adgangen til at afbryde forældelsen, herunder at der indføres mulighed for foreløbigt at afbryde forældelsen.

Justitsministeriet er enig med FAL-udvalget i, at der alene bør gælde særlige forældelsesregler på forsikringsområdet, hvis der kan påvises et særligt behov herfor. Herved sikres bl.a., at i de tilfælde, hvor en person kan rette et krav mod såvel et forsikringsselskab som mod en anden person, forældes kravene som udgangspunkt efter de samme regler. Justitsministeriet er dog også enig med udvalget i, at der i et vist omfang er behov for særlige forældelsesregler på forsikringsområdet, jf. nedenfor.

For så vidt angår *forældelsesfristernes længde*, er Justitsministeriet enig med FAL-udvalget i, at dansk rets almindelige forældelsesfrister som udgangspunkt også bør gælde for forsikringstagerens og sikredes krav mod forsikringsselskabet i anledning af forsikringsaftalen. FAL-udvalget har i den forbindelse bemærket, at hensynet til den regnskabsmæssige opgørelse af forsikringsselskabernes forpligtelser ikke i dag taler afgørende for, at de særligt korte forældelsesfrister i forsikringsaftalelovens § 29 opretholdes. Da der således ikke fortsat er særlige hensyn, der taler for kortere forældelsesfrister på forsikringsområdet, er det Justitsministeriets opfattelse, at de almindelige frister i den foreslåede forældelseslov, herunder den 30-årige frist ved personskader og miljøskader, som udgangspunkt også bør gælde på forsikringsaftalelovens område.

Justitsministeriet har dog fundet anledning til at foreslå en enkelt undtagelse til dette udgangspunkt ved personforsikringer, hvor forsikringsbegivenheden er skadens indtræden eller konstatering.

Konsekvensen af i enhver henseende at anvende forældelsesfristerne i den foreslåede forældelseslov på forsikringsaftalelovens område, ville bl.a. være, at krav på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade, herunder når denne type krav er grundet i en aftale om personforsikring, først endeligt forældes 30 år efter den skadevoldende handlingens ophør, jf. § 3, stk. 3, nr. 1, i forslaget til ny forældelseslov. Dette resultat forekommer rimeligt ved personforsikringer, hvor forsikringsbegivenhedens indtræden er fastlagt ud fra *skadesårsagsprincippet*, altså hvor kravet på forsikringsydelsen opstår ved den begivenhed, som er årsag til skaden, f.eks. en trafikulykke. Skadesårsagsprincippet anvendes almindeligvis ved ulykkesforsikringer. I sådanne tilfælde vil forslaget indebære, at der i forældelsesmæssig henseende vil være parallelitet mellem forsikringskrav og krav om erstatning uden for kontrakt, hvor den 30-årige frist også vil finde anvendelse.

Det afgørende hensyn bag forslaget til en særlig lang forældelsesfrist ved personskader er, at følger af en skadevoldende handling ofte først viser sig mange år efter den skadevoldende handlingens ophør (senfølger).

Ved forsikringer, hvor forsikringsbegivenhedens indtræden er fastlagt ud fra *skadesvirkningsprincippet*, opstår kravet på forsikringsydelsen først ved en skades indtræden eller konstatering. Et sådant princip anvendes eksempelvis typisk ved livsforsikringer, hvor det afgørende for forsikringssummens udbetaling er, at dødsfaldet sker i forsikringstiden. Det er derimod irrelevant, om årsagen til dødsfaldet – eksempelvis en sygdom, som den pågældende pådrog sig mange år tidligere – kan placeres uden for forsikringstiden.

Ved sådanne forsikringer gør det hensyn, der taler for en længere forældelsesfrist ved personskade, sig ikke tilsvarende gældende. Der opstår således ikke problemer i forhold til senfølger, da kravet på forsikringsydelsen først opstår ved senfølgernes indtræden. Derimod ville der, hvis der gjaldt en absolut forældelsesfrist på 30 år *fra den skadevoldende handlingens ophør*, kunne opstå den uheldige situation, at der i disse tilfælde, hvor forsikringsbetingelserne netop er udformet på en sådan måde, at den skadevoldende handling er irrelevant, ville kunne indtræde forældelse på baggrund af en forældelsesfrist, der regnes fra den skadevoldende handlingens ophør. Det foreslås derfor, at der i de tilfælde, hvor forsikringsbegivenheden er skadens indtræden eller konstatering, gælder en absolut forældelsesfrist på 10 år fra den dag, da forsikringsydelsen kunne kræves betalt.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 2 (forslag til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 1 og 3) og bemærkningerne hertil.

For så vidt angår *forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt*, fandt FAL-udvalget, at den korte forældelsesfrist på forsikringsrettens område fortsat bør kunne suspenderes indtil det tidspunkt, hvor fordringshaveren rent faktisk får kendskab til sit krav, dvs. at det ikke bør være nok, at den pågældende burde have kendskab til kravet. Hvad angår den lange forældelsesfrists begyndelsestidspunkt, har udvalget anført, at det er uhensigtsmæssigt, at der på forsikringsområdet i visse tilfælde reelt ikke gælder en absolut forældelsesfrist med en endelig skæringsdato for, hvornår krav på forsikringsydelsen kan fremsættes over for selskabet. Udvalget har på den baggrund foreslået, at en absolut forældelsesfrist for krav på forsikringsydelsen bør regnes fra forsikringsbegivenhedens indtræden, dvs. fra det tidspunkt, hvor den begivenhed er indtrådt, der ifølge forsikringsaftalen skal være indtrådt, hvis forsikringen skal dække.

Ved det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) foreslås en almindelig suspensionsregel, hvorefter forældelsesfristen først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren, jf. forslaget § 3, stk. 2. Forældelsesfristen for krav, der er grundet i en forsikringsaftale, begynder i dag efter ordlyden af forsikringsaftalelovens § 29, stk. 1, først at løbe, når fordringshaveren rent faktisk har kendskab til kravet. Som det fremgår under pkt. 3.2.1, er det i praksis afgørende tidspunkt dog i almindelighed, hvornår den relevante skade har vist sig på en sådan måde, at den sikrede har rimelig anledning til at gøre et krav gældende. Det er således i praksis ikke nævneværdig forskel mellem de to kriterier for suspension.

På den baggrund foreslår Justitsministeriet, at den almindelige suspensionsregel i forslaget til ny forældelseslov også finder anvendelse på krav i anledning af en forsikringsaftale. Justitsministeriet finder således ikke, at der er behov for at foreslå en særregel, der indebærer, at forældelsesfristen fortsat først regnes fra den dag, da fordringshaveren rent faktisk fik kendskab til fordringen.

Justitsministeriet er i øvrigt enig med FAL-udvalget i, at det er problematisk, at der på forsikringsområdet i visse tilfælde reelt ikke gælder en absolut forældelsesfrist. Baggrunden for, at der i visse tilfælde reelt ikke gælder en absolut forældelsesfrist, er, at den 5-årige forældelsesfrist i forsikringsaftalelovens § 29 regnes fra kravets forfaldstid, og at kravets forfaldstid efter lovens § 24 først regnes fra det tidspunkt, hvor selskabet har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af forsikringsbegivenheden og fastsættelse af forsikringsydelsens størrelse.

Udvalget har foreslået, at problemet løses ved, at det bestemmes, at den absolutte forældelsesfrist for krav på forsikringsydelsen regnes fra forsikringsbegivenhedens indtræden.

Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at problemet i sammenhæng med det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov kan løses mest hensigtsmæssigt ved, at forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt for krav på forsikringsydelsen fremover fastlægges ved de almindelige forældelsesregler.

Ifølge det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov foreslås begyndelsestidspunktet for forældelsesfristerne ligeledes som udgangspunkt fastlagt til kravets forfaldstid. Kravets forfaldstid foreslås dog her fastlagt på anden vis end i forsikringsaftaleloven. Således foreslås det, at kravets forfaldstid fastlægges til det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, jf. § 2, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov.

Justitsministeriets er enig med FAL-udvalget i, at det vil være uhensigtsmæssigt fortsat at anvende den gældende § 24 i forsikringsaftaleloven til at bestemme forældelsesfristens begyndelsestidspunkt ved krav på forsikringsydelsen. Dette ville nemlig føre til, at fordringshaveren får mulighed for at udskyde forfaldstidspunktet ved ikke at fremsætte sit krav over for skyldner. Derfor har man i retspraksis fraveget § 24, når forsikringsbegivenheden ikke blev anmeldt til forsikringsselskabet, idet kravet ellers ikke ville forældes, jf. herom pkt. 3.2.1.

Hvis derimod forfaldstiden, der fastlægges i § 2, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov, anvendes til at fastlægge forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, opstår problemet ikke. Forfaldstiden vil i givet fald blive det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt. Forfaldstiden vil således ikke længere være afhængig af, hvilke handlinger fordringshaveren foretager. Ved denne løsning sikres desuden, at krav på forsikringsydelsen i videst mulig omfang forældes på tilsvarende vis som øvrige krav, herunder krav om erstatning uden for kontraktforhold.

På den baggrund foreslår Justitsministeriet, at forsikringsaftalelovens § 24 ændres, således at den fremover alene fastlægger tidspunktet for, hvornår selskabet senest skal betale (betalingstidspunktet), og dermed tidspunktet, hvorfra kravet forrentes. Samtidig foreslås, at begyndelsestidspunktet for forældelsesfristerne for krav i anledning af forsikringsaftaler, fastlægges ved de almindelige regler i forslaget til ny forældelseslov.

Et sådant forslag vil i praksis i vidt omfang svare til FAL-udvalgets forslag om, at forældelsesfristen skal løbe fra forsikringsbegivenhedens indtræden. Således vil forsikringsbegivenhedens indtræden og forfaldstiden typisk være sammenfaldende, og forældelsesfristen vil – bortset fra i de tilfælde af erstatning og godtgørelse, som er omhandlet i § 3, stk. 3, nr. 1, i forslaget til ny

forældelseslov – blive regnet fra forfaldstiden, jf. § 2, stk. 1, og § 3, stk. 3, nr. 3, i forslaget til ny forældelseslov.

Hvad angår kravene omfattet af § 3, stk. 3, nr. 1, (erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade og erstatning for miljøskade) foreslås begyndelsestidspunktet for den absolutte 30-årige frist fastlagt til den skadevoldende handlingens ophør. Dette tidspunkt vil ofte være sammenfaldende med forsikringsbegivenhedens indtræden ved den type af forsikringer, der er relevant (ulykkesforsikringer, hvor forsikringsbegivenheden typisk er ”ulykken”). Ved at anvende dette begyndelsestidspunkt opnås endvidere, dels at fristen løber fra et entydigt fastlagt tidspunkt, dels at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt er det samme for krav mod forsikringsselskabet som for krav mod en eventuel skadevolder.

Desuden foreslås, at det i forsikringsaftaleloven bestemmes, at § 2, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov ikke vil skulle finde anvendelse på betalingsfristen efter forsikringsaftalelovens § 24, stk. 1. Bestemmelsen i § 2, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov vil, hvis forslaget vedtages, indebære, at forældelsesfristen først løber fra betalingsfristens udløb, når der er indrømmet løbedage eller i øvrigt en frist, inden for hvilken betaling anses for rettidig. Hvis denne bestemmelse fandt anvendelse på forsikringsaftalelovens § 24, ville det ovenfor nævnte problem med udskydelse af fristens begyndelsestidspunkt fortsat bestå.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1 og 2, (forslag til forsikringsaftalelovens § 24 og § 29, stk. 2) og bemærkningerne hertil.

For så vidt angår spørgsmålet om *afbrydelse af forældelsesfristen*, har FAL-udvalget foreslået, at forældelsesfristen for krav mod et forsikringsselskab afbrydes allerede, når kravet gøres gældende over for forsikringsselskabet. Ifølge udvalget bør der være tale om et konkret krav, og det bør således ikke være tilstrækkeligt at anmelde forsikringsbegivenheden til selskabet.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør de almindelige regler om afbrydelse af forældelsesfristen tilsvarende finde anvendelse på krav i henhold til forsikringsaftaler, men ministeriet er enig i, at forsikringsområdet karakteriseres af en særlig nem adgang til afbrydelse af forældelsen ved krav mod forsikringsselskaber i anledning af skader. Det er således ikke hensigtsmæssigt, at forsikringstagere og sikrede, herunder særligt når disse er forbrugere, skal være opmærksomme på, at der kan indtræde forældelse, mens en sag er under behandling ved et forsikringsselskab. Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at det fristafbrydende tidspunkt bør fastlægges til tidspunktet for anmeldelsen af skaden, der ligger til grund for kravet. Dette tidspunkt giver anledning til færre tvivlsspørgsmål end tidspunktet for fremsættelsen af et konkret krav. Forsikringstageren eller den sikrede vil i mange tilfælde først være i stand til at fremsætte et konkret krav

mod forsikrings-selskabet, når der er foretaget nærmere undersøgelser, som i praksis ofte gennemføres af forsikrings-selskabet.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at der indsættes en særlig bestemmelse i forsikringsaftaleloven, hvorved det fastlægges, at hvis en skade inden forældelsesfristens udløb er anmeldt til selskabet, så forældes krav, som en skade måtte give anledning til, tidligst et år efter selskabets meddelelse om, at det helt eller delvist afviser kravet. Reglen foreslås således formuleret på tilsvarende vis som reglerne om foreløbig afbrydelse i kapitel 6 i forslaget til ny forældelseslov. Det indebærer, at afbrydelsen ikke medfører, at der løber en helt ny forældelsesfrist, men blot at fordringshaveren sikres en frist på mindst et år til at iværksætte en endelig afbrydelse, hvis forsikrings-selskabet ikke imødekommer kravet.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at man herved sikrer de pågældende fordringshavere en rimelig beskyttelse.

Der kan forekomme situationer, hvor et selskab anerkender, at der foreligger en dækningsberettiget skade, men anmoder om yderligere oplysninger med henblik på opgørelse af kravets størrelse. Hvis ikke forsikringstageren eller den sikrede giver selskabet disse oplysninger, kan den foreslåede regel medføre, at selskabet kan komme i den situation, at det kun kan få forældelsesfristen til at løbe igen ved at afvise et krav, som det egentlig finder er berettiget. På den baggrund foreslås en særregel, hvorefter kravet i sådanne tilfælde forældes 3 år efter selskabets meddelelse om, at det anerkender kravet.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 2 (forslag til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5) og bemærkningerne hertil.

FAL-udvalget har foreslået, at der indføres faste lovbestemte klagefrister for forsikringstagerens eller den sikredes foretagelse af retslige skridt mod selskabet, herunder for indbringelse af sager for Ankenævnet for forsikring.

Ved det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) foreslås en udførlig regulering af adgangen til at afbryde forældelsen ved foretagelse af retslige skridt mv., jf. forslagens kapitel 5 og 6. Der foreslås i den forbindelse bl.a. indført regler om foreløbig afbrydelse af forældelsen, herunder at indbringelsen af en tvist for private ankenævn vil afbryde forældelsen foreløbigt, således at et krav indbragt for et sådant nævn tidligst forældes et år efter, at ankenævnet har givet meddelelse om sin afgørelse, jf. forslagens § 21, stk. 3. Bestemmelsen vil også finde anvendelse ved indbringelse for Ankenævnet for Forsikring.

Da forslaget til ny forældelseslov således allerede indeholder regler om foretagelse af retslige skridt mv., er der efter Justitsministeriets opfattelse ikke behov for at indføre særlige regler herom i forsikringsaftaleloven.

For så vidt angår FAL-udvalgets forslag om at gøre forældelsesreglerne *ufravigelige i forbrugerforhold*, er Justitsministeriet enig i, at forsikringsaftalelovens forældelsesregler ved forbrugerforsikring ikke ved aftale bør kunne fraviges til skade for forsikringstageren eller sikrede.

Der bør dog fortsat være mulighed for at aftale anmeldelsesfrister i forbindelse med en forbrugerforsikrings ophør, jf. pkt. 3.2.1 og omtalen her af Højesterets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1993.893 H. Forsikring & Pension har oplyst, at forsikringsselskaber i visse tilfælde anvender sådanne anmeldelsesfrister, typisk med en længde på 3 måneder.

Justitsministeriet finder det rimeligt, at forsikringsselskaber har mulighed for i forbindelse med afviklingen af en forsikringsaftale endeligt at afslutte sine mellemværender med forsikringstageren. Det er Justitsministeriets vurdering, at en frist på 6 måneder fra forsikringens ophør vil give forsikringstagere og sikrede rimelig mulighed for at anmelde eventuelle kendte skader til selskabet.

På den baggrund foreslås det, at det ved forbrugerforsikring kan aftales, at en forsikring kun dækker skader anmeldt inden for en nærmere angivet tidsfrist efter forsikringens ophør, men at fristen ikke må være kortere end 6 måneder.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 2 (forslag til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 6) og bemærkningerne hertil.

Den gældende forsikringsaftalelovs § 29, stk. 2, bestemmer, at ved ansvarsforsikring, hvor selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte, forældes skadelidtes krav mod selskabet efter de samme regler, som gælder for skadelidtes krav mod skadevolderen. Bestemmelsen blev indført, da det i praksis havde givet anledning til tvivl, om forsikringsaftalelovens forældelsesregler eller de almindelige forældelsesregler fandt anvendelse på skadelidtes krav mod selskabet, hvilket er af afgørende betydning, fordi der er betydelig forskel på de to regelsæt, jf. pkt. 3.2.1. Med de foreslåede ændringer af forsikringsaftaleloven vil den eneste forskel mellem de to regelsæt, der har betydning for skadelidtes krav mod ansvarsforsikringsselskaber, være reglen om foreløbig afbrydelse ved anmeldelse til selskabet, jf. lovforslagets § 2, nr. 2 (forslag til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5), og det synes rimeligt, at skadelidte også får denne mulighed for foreløbigt at afbryde forældelsen over for forsikringsselskabet. På den baggrund foreslås det, at reglen i forsikringsaftalelovens § 29, stk. 2, ophæves.

For så vidt angår tilfælde, hvor der ved ansvarsforsikringer sker indtrædelse i den sikredes ret imod selskabet efter forsikringsaftalelovens § 95, er det imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at der bør indsættes en særlig forældelsesregel. Denne situation er ikke reguleret ved forsikringsaftalelovens § 29, stk. 2, og det er uafklaret i retspraksis, om forældelsesfristen skal regnes fra indtrædelsen, eller om skadelidtes krav mod selskabet forældes på samme måde som skadevolders krav mod selskabet. Det må formentlig på baggrund af almindelige principper om indtrædelse antages, at skadelidtes krav mod selskabet forældes på samme vis som skadevolders krav mod selskabet, jf. pkt. 3.2.1, og såfremt det er tilfældet, kan et krav mod selskabet allerede være forældet på det tidspunkt, hvor skadelidte får mulighed for at rejse et krav over for selskabet.

Det foreslås derfor, at skadelidtes krav mod selskabet i sådanne tilfælde forældes tidligst et år efter indtrædelsen, når indtrædelsen er sket inden udløbet af forældelsesfristen for kravet mod den sikrede. Herved får den skadelidte rimelig mulighed for at rejse sit krav over for selskabet.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 2 (forslag til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 3) og bemærkningerne hertil.

3.3. Ændring af retsplejeloven

3.3.1. Gældende ret

Forældelsen af krav, som alene er omfattet af Danske Lov 5-14-4, herunder fordringer på hovedstolen i henhold til et lån eller en kredit, der hviler på et særligt retsgrundlag, kan i dag afbrydes blot ved kreditors påmindelse over for skyldneren. Afbrydelsen medfører, at der løber en ny 20-årig forældelsesfrist. Forældelsen af krav, der er omfattet af 1908-loven, herunder krav på renter i henhold til et lån eller en kredit, der hviler på et særligt retsgrundlag, afbrydes derimod ved skyldnerens erkendelse af gælden eller ved foretagelse af retslige skridt. Afbrydelsen medfører i dette tilfælde, at der løber en ny 5-årig forældelsesfrist.

En långiver eller kreditgiver, der vil fastholde både kravet på hovedstolen og kravet på renter over for skyldneren, kan således ikke nøjes med at sende en påmindelse, men må søge at få skyldnerens erkendelse eller foretage retslige skridt for at fastholde rentekravet.

Gennemførelse af udlægsforretning udgør et retsligt skridt. Det følger således af retsplejelovens § 527, at forældelse afbrydes ved indgivelse af en anmodning om udlæg, hvis fordringshaveren søger forretningen fremmet uden ugrundet ophold. Det er en forudsætning for, at afbrydelse finder sted, at fogedforretningen rent faktisk gennemføres.

Ifølge retsplejelovens § 490, stk. 1, kan fogedretten afvise at foretage udlægsforretning hos en skyldner, hvis fogedretten er bekendt med, at der inden for de sidste 6 måneder har været afholdt

en forretning, hvor det ikke var muligt at opnå dækning. Dette forhold beskrives normalt således, at skyldneren har afgivet en såkaldt insolvenserklæring.

Ifølge § 490, stk. 2, i retsplejeloven gælder stk. 1 dog ikke, hvis der er rimelig grund til at antage, at skyldneren ejer aktiver, hvori udlæg kan foretages, eller der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder, som gør det rimeligt at afholde udlægsforretning.

Det må efter nyere retspraksis antages, at retsplejelovens § 490, stk. 2, skal forstås således, at en begæring om afholdelse af en fogedforretning skal tages til følge, selv om der foreligger en insolvenserklæring, hvis formålet med udlægget er at afbryde forældelsen. Der kan i den forbindelse henvises til dommene optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1994.718 Ø og 1997.342 Ø.

En kreditor, der vil afbryde forældelsen ved en udlægsforretning, skal som udgangspunkt give møde i fogedretten, idet fogedretten ellers afviser fogedforretningen, jf. retsplejelovens § 492, stk. 1.

3.3.2. Lovforslagets udformning

Ved det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) foreslås det på baggrund af Forældelsesudvalgets betænkning nr. 1460/2005, at adgangen efter Danske Lov 5-14-4 til at afbryde forældelsesfristen ved påmindelse ophæves. Baggrunden for dette forslag er, at hensynene bag forældelsesreglerne, herunder at bidrage til at fordringer afvikles eller bringes på det rene inden rimelig tid, for de fleste typer af fordringers vedkommende ikke tilgodeses ved en ordning, hvor fordringshaveren har mulighed for til enhver tid at forny forældelsesfristen blot ved påmindelse. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til forslaget til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) pkt. 4.4.2.1.

Forslaget til ny forældelseslov vil således indebære, at afbrydelsen af forældelsen i alle tilfælde, herunder ved lån og kreditter for både hovedstolen og for renterne, vil skulle finde sted ved skyldnerens erkendelse eller ved foretagelsen af retslige skridt. Denne ændring kan medføre, at kreditorer i større omfang end hidtil vil anmode om foretagelse af udlæg.

I de tilfælde, hvor skyldneren er solvent, og der således kan gennemføres en fogedforretning, medvirker dette i overensstemmelse med hensynene bag forældelsesreglerne til, at fordringer bliver afviklet inden for rimelig tid. I de tilfælde, hvor skyldneren har afgivet en insolvenserklæring, kan det derimod umiddelbart virke som en unødigt og urimelig byrde for kreditor, hvis denne i almindelighed skal være tvunget til at gennemføre en udlægsforretning.

Forældelsesudvalget har på den baggrund i betænkning nr. 1460/2005 foreslået en ny bestemmelse i retsplejelovens § 490, stk. 3, der som en undtagelse til § 490, stk. 1, bestemmer, at i de

tilfælde, hvor der er afgivet en insolvenserklæring, kan en udlægsforretning gennemføres med henblik på at afbryde forældelsen, uden at fordringshaver behøver at give møde i fogedretten, hvis skyldneren ikke fremsætter indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist. Der vil i øvrigt også være tale om en undtagelse til retsplejelovens § 492, stk. 1, hvorefter fogedretten som udgangspunkt skal afvise en udlægsforretning, hvis den, der har fremsat anmodning om tvangsfuldbyrdelsen, udebliver.

Udvalget har foreslået, at reglen udformes således, at fogedrettens meddelelse til skyldneren om det opgjorte krav og om formålet med kravets fremsættelse vil have samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af en fogedforretning, hvis der ikke kommer indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist. Udvalgets forslag vil bl.a. indebære, at der ved et lån eller en kredit, for hvilke der er udstedt et gældsbevis, vil løbe en ny forældelsesfrist, der foreslås at være på 10 år for både hovedstolen og de under fogedforretningen opgjorte renter.

Hvis skyldneren fremsætter indsigelse mod det opgjorte krav inden for den fastsatte frist, vil der skulle afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler. Det samme vil gælde i tilfælde, hvor der ikke er afgivet insolvenserklæring inden for de sidste 6 måneder, jf. hovedreglen i retsplejelovens § 490, stk. 1.

Bestemmelsen skal kunne anvendes, selv om kreditor ikke på forhånd ved, om der er afgivet insolvenserklæring. Kreditor vil således ved indgivelsen af udlægsbegæringen skulle bede fogedretten om i givet fald at behandle begæringen efter § 490, stk. 3, og ellers efter de almindelige regler.

Der henvises i øvrigt til kapitel VIII, afsnit 6.2.3.3, i betænkning nr. 1460/2005.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Med henblik på at sikre, at karakteren af skyldnerens indsigelser så vidt muligt bliver tydeliggjort til brug for den videre behandling af sagen, foreslår Justitsministeriet dog, at det tilføjes til udvalgets forslag, at skyldnerens indsigelser skal være skriftlige.

Det foreslås endvidere, at afgiftspligten bortfalder, når sagen behandles efter § 490, stk. 3, hvis skyldneren ikke kommer med indsigelser, som giver anledning til, at der afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler. Dette forslag skal ses i lyset af, at afgiften ligeledes bortfalder, hvis fogedretten efter § 490, stk. 1, afviser at foretage udlægsforretning, jf. retsafgiftslovens § 16, stk. 6, og at ”§ 490, stk. 3-proceduren” kun kræver et mindre ekstraarbejde af fogedretten i forhold til situationen omfattet af retsafgiftslovens § 16, stk. 6, i de tilfælde, hvor skyldneren ikke fremsætter indsigelser, derved at retten sender en meddelelse til skyldneren om, at forældelsen af kravet afbrydes, hvis der ikke fremsættes indsigelser.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 2, (forslag til retsplejelovens § 490, stk. 3) og § 4 (forslag til retsafgiftslovens § 16, stk. 7) og bemærkningerne hertil.

3.4. Ændring af miljøskadeerstatningsloven

3.4.1. Gældende ret

Ved miljøskadeerstatningsloven er der indført et objektivt ansvar for miljøskade i tilfælde, hvor skaden forvoldes af visse særligt forurenende virksomheder. Kun skade, der er forvoldt efter den 1. juli 1994, dvs. tilfælde, hvor den skadevoldende handling eller undladelse er foretaget efter denne dato, er omfattet af loven og dermed det objektive ansvar, jf. lovens § 9.

Loven gælder for skade, der forvoldes ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund som led i de typer af offentlig og erhvervsmæssig aktivitet, der er anført i et bilag til loven. I bilaget anføres bl.a. fremstilling og behandling af jern, stål, metal, træ og plast; forarbejdning af visse råstoffer, bl.a. cement, gas og tegl; indvinding og behandling af mineralolie, asfalt og naturgas; kemisk fabrikation; oparbejdning af vegetabiliske og animalske råvarer; kraft- og varmeproduktion; motorbaner og flyvepladser; ejendomme med opbevaring af husdyrgødning samt dambrug; oplagring og behandling mv. af affald.

Miljøskadeerstatningslovens § 6 indeholder en særregel om forældelse af erstatningskrav ved miljøskade, der er omfattet af loven. Det følger af lovens § 6, stk. 1, 1. pkt., at erstatningskrav efter loven forældes 5 år efter den dag, da skadelidte fik eller burde have fået kendskab til skaden, skadevolderen og dennes opholdssted. Ifølge § 6, stk. 1, 2. pkt., gælder 1908-lovens § 2, 2. pkt., og § 3 med hensyn til afbrydelse og suspension.

Længden af forældelsesfristen i den gældende miljøskadeerstatningslovs § 6, stk. 1, er fastsat på baggrund af betænkning nr. 1237/1992 om erstatning for miljøskader, hvoraf det fremgår, at et flertal af medlemmerne af udvalget bag betænkningen ikke fandt behov for at indføre en afvigelse fra den almindelige 5-årige forældelse, jf. betænkningen side 157.

Miljøskadeerstatningslovens § 6, stk. 2, 1. pkt., bestemmer, at hvis forældelse ikke er indtrådt efter stk. 1, bortfalder erstatningskravet senest 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden. I § 6, stk. 2, 2. pkt., bestemmes, at 1908-lovens § 2, 2. pkt., gælder med hensyn til afbrydelse af den 30-årige frist.

Begyndelsestidspunktet for den 30-årige forældelsesfrist er som udgangspunkt det tidspunkt, hvor den skadegørende handling eller undladelse blev foretaget, men det fremgår af lovens forarbejder, at det afgørende tidspunkt i relation til personskade er det tidspunkt, hvor skadelidte

udsættes for den skadelige påvirkning, jf. Folketingstidende 1993-94, tillæg A, sp. 4736 ff og 4759 ff. Da miljøskadeerstatningsloven kun finder anvendelse på skader, der er forvoldt efter den 1. juli 1994, jf. lovens § 9, er den 30-årige frist endnu ikke udløbet for nogen skade, der er omfattet af loven.

For erstatningskrav som følge af miljøskade, der ikke er omfattet af reglerne i miljøskadeerstatningsloven, gælder de almindelige forældelsesregler i 1908-loven og Danske Lov 5-14-4. Det er bl.a. tilfældet, hvis der er tale om et erstatningskrav mod en forurener, der ikke er omfattet af listen over særligt forurenende virksomheder, eller om et krav, der udspringer af en forurenings-skade forvoldt inden den 1. juli 1994.

Jordforureningsloven indeholder i § 41, stk. 4, en særregel om 30-årig forældelse. Reglen gælder i relation til miljømyndighedernes adgang til i visse tilfælde at meddele forurenere påbud om at fjerne en konstateret forurening og genoprette den hidtidige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger. Fristen regnes fra ophøret af den produktionsmetode eller anvendelsen af det anlæg, der forårsagede eller kunne forårsage forureningen.

Jordforureningsloven indeholder alene offentligretlig regulering af myndighedernes adgang til at udstede påbud. Loven regulerer således ikke det civilretlige erstatningsansvar. Ved siden af jordforureningsloven kan der rejses erstatningskrav mod en forurener, herunder en privat forurener, på grundlag af miljøskadeerstatningsloven eller danske rets almindelige erstatningsretlige regler.

3.4.2. Lovforslagets udformning

Ved det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) foreslås det på baggrund af Forældelsesudvalgets betænkning nr. 1460/2005, at der for fordringer på erstatning for skade forvoldt ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund eller ved forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende gælder en 3-årig forældelsesfrist, som dog kan suspenderes, hvis fordringshaveren har været i utilregnelig uvidenhed om kravet, kombineret med en absolut 30-årig forældelsesfrist fra den skadevoldende handlingens ophør, jf. forslagets § 3, stk. 1 og 2, samt stk. 3, nr. 1. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til forslaget til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) pkt. 4.2.3.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at forældelse af krav efter miljøskadeerstatningsloven i videst muligt omfang bør reguleres ved de almindelige forældelsesregler.

Længden af miljøskadeerstatningslovens korte forældelsesfrist blev alene fastsat til 5 år på baggrund af, at 5 år på daværende tidspunkt var den almindelige forældelsesfrist, jf. pkt. 3.4.1. Det findes ikke betænkeligt at foreslå, at den 3-årige forældelsesfrist i forslaget til ny forældelseslov, der her foreslås indført som den almindelige forældelsesfrist, også finder anvendelse ved krav

efter miljøskadeerstatningsloven, idet det bemærkes, at den 3-årige frist ligesom den gældende 5-årige kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet.

For så vidt angår den lange forældelsesfrist, foreslås den gældende retstilstand opretholdt. Den gældende 30-årige forældelsesfrist i miljøskadeerstatningsloven, har til dels et andet begyndelsestidspunkt end fristen efter forslaget til ny forældelseslov. Således fremgår det af forarbejderne til miljøskadeerstatningsloven, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt ved personskade er tidspunktet, hvor skadelidte udsættes for den skadelige påvirkning, jf. ovenfor under pkt. 3.4.1. Forældelsen vil derfor i visse tilfælde kunne indtræde på et senere tidspunkt efter miljøskadeerstatningsloven end efter forslaget til ny forældelseslov. Da miljøskadeerstatningsloven alene omfatter skader forvoldt af særligt forurenende virksomheder, findes det ikke urimeligt, at forældelsen indtræder senere i disse tilfælde.

Der henvises til lovforslagets § 5 (forslag til miljøskadeerstatningslovens § 6) og bemærkningerne hertil.

3.5. Ændring af produktansvarsloven

3.5.1. Gældende ret

Produktansvarsloven indeholder regler om producenters og mellemhandlers erstatningsansvar for skader, der er forårsaget af defekter ved produkter, som er produceret eller leveret af den pågældende. Loven gennemfører Rådets direktiv 85/374/EØF af 25. juli 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt fastsatte bestemmelser om produktansvar, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/34/EF af 10. maj 1999 (produktansvarsdirektivet).

Efter produktansvarslovens § 14, stk. 1, forældes erstatningskrav for produktskade efter loven eller efter almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt, jf. lovens § 13, 3 år fra den dag, da skadelidte har fået eller burde havde fået kendskab til skaden, defekten og vedkommende producents navn og opholdssted. Med hensyn til suspension og afbrydelse af forældelse efter 1. pkt. gælder bestemmelserne i § 2, 2. pkt., og § 3 i 1908-loven.

Det følger af produktansvarslovens § 14, stk. 2, at kravet bortfalder 10 år efter den dag, da producenten bragte det skadevoldende produkt i omsætning, hvis forældelse ikke er indtrådt efter stk. 1. Med hensyn til afbrydelse af forældelse efter 1. pkt. gælder bestemmelsen i § 2, 2. pkt. i 1908-loven. Bestemmelserne i 1. og 2. pkt. gælder ikke for krav om erstatning for produktskade efter dansk rets almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt, jf. lovens § 13.

Produktansvarslovens § 14, stk. 1 og 2, finder efter deres ordlyd alene anvendelse på producentens ansvar.

Lovens § 14 gennemfører produktansvarsdirektivets artikel 10 og 11. Artikel 10, stk. 1, bestemmer, at medlemsstaterne skal fastsætte i deres lovgivning, at erstatningskrav på grundlag af direktivet forældes tre år efter den dag, da klageren har fået eller burde have fået kendskab til skaden, defekten og producentens identitet, mens artikel 10, stk. 2, fastslår, at medlemsstaternes bestemmelser om suspension eller afbrydelse af forældelsesfrister ikke berøres af direktivet. Artikel 11 bestemmer, at medlemsstaterne skal fastsætte i deres lovgivning, at skadelidtes rettigheder i henhold til direktivets bestemmelser ophører ti år efter den dag, da producenten har bragt det produkt, der har forårsaget skaden, i omsætning, medmindre skadelidte inden for dette tidsrum har anlagt retssag mod denne.

3.5.2. Lovforslagets udformning

Det er Justitsministeriets opfattelse, at forældelse af krav om erstatning for produktskader bør reguleres ved de almindelige forældelsesregler i det omfang, produktansvarsdirektivet ikke nødvendiggør fravigelser.

Ved forslaget til ny forældelseslov foreslås en almindelige forældelsesfrist på 3 år, som kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet, jf. § 3, stk. 1 og 2, i forslaget til ny forældelseslov. Der vil derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke fortsat være behov for, at der i produktansvarsloven fastsættes en særlig 3-årig forældelsesfrist med henblik på sikre den korrekte gennemførelse af produktansvarsdirektivets artikel 10, stk. 1, jf. om denne bestemmelse pkt. 3.5.1 ovenfor.

For så vidt angår den absolutte forældelsesfrist for så vidt angår krav omfattet af produktansvarsdirektivet, vil det derimod være nødvendigt at bibeholde en særregel, der fastlægger den absolutte forældelsesfrist til 10 år efter den dag, da producenten bragte det skadevoldende produkt i omsætning. Det skyldes, at produktansvarsdirektivets artikel 11 bestemmer, at medlemsstaterne i deres lovgivning skal fastsætte, at skadelidtes rettigheder i henhold til direktivet ophører 10 år efter den dag, da producenten har bragt det produkt, der har forårsaget skaden, i omsætning, medmindre skadelidte inden for dette tidsrum har anlagt retssag mod denne. Ifølge forslaget til ny forældelseslov er den absolutte forældelsesfrist ved bl.a. personskade 30 år efter den skadevoldende handlingens ophør. Det foreslås, at de absolutte forældelsesfrister i forslaget til ny forældelseslov, herunder den 30-årige frist ved personskade, som udgangspunkt også skal gælde på produktansvarslovens område. Til dette udgangspunkt foreslås på grund af direktivets artikel 11 den undtagelse, at der for det direktivbestemte produktansvar i alle tilfælde skal gælde en 10-årig absolut forældelsesfrist.

Der henvises til lovforslagets § 6, nr. 1 (forslag til produktansvarslovens § 14, stk. 2) og bemærkningerne hertil.

Det foreslås endvidere, at § 12, stk. 2, og kapitel 6 i forslaget til ny forældelseslov, der i visse situationer indrømmer fordringshaver en tillægsfrist, for så vidt angår krav omfattet af produktansvarsdirektivet kun gælder, i det omfang forældelse ikke indtræder eller er indtrådt som følge af, at der er forløbet 10 år fra den dag, da producenten har bragt det pågældende produkt i omsætning, jf. lovforslagets § 6 (forslag til produktansvarslovens § 14, stk. 3) og bemærkningerne hertil. Baggrunden for dette forslag er, at de tillægsfrister, der kan gælde efter forslaget til ny forældelseslov, ellers vil kunne medføre en udvidelse af en producents ansvar, som vil være i strid med den ovenfor nævnte artikel 11 i produktansvarsdirektivet.

3.6. Ændring af atomskadeerstatningsloven

3.6.1. Gældende ret

Ved lov nr. 332 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader med senere ændringer (atomskadeerstatningsloven) pålægges indehavere af nukleare anlæg i en lang række situationer et objektivi erstatningsansvar for nukleare skader, jf. lovens § 13, stk. 1.

Loven gennemfører to OECD-konventioner med tilhørende protokoller, henholdsvis Paris-konventionen af 29. juli 1960 om ansvaret over for tredjemand på den nukleare energis område, som ændret ved protokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982, og Bruxelles-konventionen af 31. januar 1963 (tillægskonventionen til Pariskonventionen), som ændret ved protokol af 28. januar 1964 og ved protokol af 16. november 1982.

Med de begrænsninger, der følger af de specifikke bestemmelser, er anlægsindehaveren objektivi ansvarlig for nukleare skader forvoldt ved ulykker på anlægget, jf. lovens § 7, nukleare skader forvoldt ved ulykker under transport, jf. lovens §§ 8-10, samt nukleare skader forvoldt ved ulykker uden for anlægget, når den relevante nukleare substans hidrører fra anlægget, jf. lovens § 11.

Hvis en skade er omfattet af de ovennævnte ansvarsregler, kan erstatningskrav som udgangspunkt kun rettes mod anlægsindehaveren, jf. lovens §§ 16-17. Der kan altså som udgangspunkt ikke kræves erstatning af andre skadevoldere. Til dette udgangspunkt gælder dog en række undtagelser. Bl.a. gælder det ikke, i det omfang det vil stride mod internationale overenskomster om skade i transportforhold, som er tiltrådt af Danmark, jf. § 18. En person, der har måttet betale erstatning som følge af en sådan international overenskomst om skade i transportforhold, indtræder dog i den skadelidendes rettigheder mod den anlægsindehaver, som efter loven er ansvarlig for skaden, jf. lovens § 19.

Atomskadeerstatningslovens § 25 indeholder en række særlige forældelsesbestemmelser for krav på erstatning hos indehaveren af et nukleart anlæg omfattet af lovens §§ 7-11 og § 19.

Ifølge lovens § 25, stk. 1, 1. pkt., forældes sådanne krav som udgangspunkt efter reglerne i 1908-loven, dog er forældelsesfristen 3 år. Desuden indeholder § 25, stk. 1, 2. pkt., stk. 2 og 3, nogle særlige forældelsesregler, der supplerer 1908-lovens bestemmelser.

Ved § 25, stk. 1, 2. pkt., fastlægges et særligt begyndelsestidspunkt for forældelsen af de krav, der er nævnt i atomskadeerstatningslovens § 19. Tidspunktet fastlægges til det tidspunkt, da den berettigede ved sædvanlig agtpågivenhed kunne gøre sit krav gældende ved retslige skridt mod anlægsindehaveren. Reglen blev indført, fordi § 19 omhandler tilfælde, hvor en tredjemand indtræder i skadelidtes krav mod anlægsindehaveren. Udgangspunkt er i sådanne tilfælde, at personen, der indtræder, er underlagt de samme begrænsninger i forbindelse med gennemførelsen af kravet mod anlægsindehaveren, som den skadelidte er underlagt, herunder i forældelsesmæssig henseende. Hvis en indtrædelse finder sted kort før eller eventuelt efter, at den skadelidtes krav mod anlægsindehaveren forældes, ville konsekvensen – i mangel af en særlig bestemmelse herom – være, at personen, der indtræder, ikke reelt får mulighed for at gå videre med sit krav til anlægsindehaveren. Ved udskydelsen af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt ved § 25, stk. 1, 2. pkt., til det tidspunkt, da den berettigede ved sædvanlig agtpågivenhed kunne gøre sit krav gældende ved retslige skridt mod anlægsindehaveren, sikres, at personen, der indtræder, får rimelig mulighed for at gennemføre sit krav mod anlægsindehaveren. Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 482/1968 II om erstatningsansvar for nuklear skade side 61-62, og til forarbejderne til lov nr. 332 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader, jf. Folketingstidende 1973/1974, 2. samling, tillæg A, side 774.

Ifølge atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 2, bortfalder krav endeligt 10 år efter den nukleare ulykke, som har forvoldt skaden, hvis ikke forældelse er indtrådt efter stk. 1, og medmindre det forinden er anerkendt af indehaveren, eller den skadelidte har foretaget retslige skridt til dets gennemførelse. Er skaden forårsaget af nuklear substans, som er blevet ulovligt fjernet, tabt eller opgivet og ikke på ny bragt til stede på ulykkestidspunktet, indtræder forældelse dog senest 20 år efter fjernelsen, tabet eller opgivelsen.

Atomskadeserstatningslovens § 25, stk. 3, bestemmer, at i de tilfælde, hvor det skal afgøres af den internationale domstol, der er nævnt i Paris-konventionens artikel 17, om retssag skal anlægges her i riget, indtræder forældelse efter stk. 1 og 2 dog ikke. Det er dog under forudsætning af, at der inden forældelse er indtrådt efter vedkommende konventionsstats lovgivning, er rettet henvendelse til den kompetente myndighed i denne stat om at foranledige en afgørelse fra den internationale domstol eller, forudsat at sådan afgørelse ikke er truffet, rejses sag i en af de stater, hvor der efter konventionen er mulighed for, at sag kan anlægges. I disse tilfælde skal sag anlægges her i riget inden det tidspunkt, som den internationale domstol måtte fastsætte.

Den 3-årige frist i lovens § 25, stk. 1, 1. pkt., er en gennemførelse af artikel 7 i Bruxelleskonventionen, mens de særlige forældelsesregler i § 25, stk. 2 og 3, gennemfører artikel 8 a, b og d i Paris-konventionen. Derimod er § 25, stk. 1, 2. pkt., en ren national bestemmelse, hvis indhold ikke er bestemt ved de internationale konventioner.

Ifølge atomskadeerstatningslovens § 34, stk. 1, 1. pkt., udreder staten under visse nærmere angivne betingelser erstatning, hvis et erstatningskrav for nuklear skade, der her i riget er forvoldt ved en ulykke, for hvilken indehaveren af et anlæg her i riget er ansvarlig, er bortfaldet i medfør af § 25, stk. 2, eller tilsvarende bestemmelse i en anden konventionsstats lov. Sådanne krav forældes ifølge § 34, stk. 1, 3. pkt., efter reglerne i 1908-loven. Forældelsesfristen er dog 3 år, og krav bortfalder senest 30 år efter den nukleare ulykke, der har forvoldt skaden. Reglen har bl.a. betydning for ”senfølger”, der kan være forældede i medfør af forældelsesfristerne på 10 og 20 år i § 25, stk. 2, før de kan konstateres og dermed gøres gældende over for anlægsindehaveren. Den særlige forældelsesregel i § 34, stk. 1, 3. pkt., er ikke fastlagt ved de internationale konventioner, men er fastlagt på baggrund af en fælles anbefaling fra nordiske udvalg, der forberedte gennemførelsen af Paris-konventionen, jf. betænkning nr. 286/1961 om adgangen til at drive nukleare anlæg (atomanlæg) og erstatningsansvaret for skade forvoldt af nukleare ulykker side 53.

3.6.2. Lovforslagets udformning

Justitsministeriet finder det hensigtsmæssigt, at forældelse af krav efter atomskadeerstatningsloven i videst muligt omfang reguleres ved de almindelige forældelsesregler.

Det foreslås derfor, at henvisningen i den gældende § 25, stk. 1, til 1908-loven erstattes med en henvisning til reglerne i den nye forældelseslov. Da den almindelige korte forældelsesfrist foreslås fastsat til 3 år, jf. § 3, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov, er der ikke fortsat behov for at fastlægge forældelsesfristens længde i § 25, stk. 1, med henblik på at sikre overensstemmelse med artikel 7 i Bruxelles-konventionen.

Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 1 (forslag til atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 1) og bemærkningerne hertil.

Der foreslås ingen ændringer af atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 2 og 3, idet indholdet af disse er bestemt ved artikel 8 a, b og d i Paris-konventionen.

Med henblik på at sikre sammenhæng mellem de almindelige forældelsesregler og de særlige forældelsesregler i atomskadeerstatningsloven, foreslås den eksisterende særregel i § 25, stk. 1, 2. pkt., erstattet med en regel udformet ligesom § 12, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov om regres mellem solidarisk hæftende skyldnere. Denne bestemmelse går ud på, at i de tilfælde, hvor

forældelsen er afbrudt over for én af skyldnerne, eller denne på et tidspunkt, hvor fordringen mod skyldneren selv ikke var forældet, har opfyldt fordringen eller indrømmet fordringshaveren fristforlængelse, forældes et regreskrav mod en medskyldner tidligst et år efter afbrydelsen, opfyldelsen eller afgivelsen af tilsagnet om fristforlængelse.

Det foreslås således, at forældelsen af de i § 19 nævnte krav indtræder tidligst ét år efter indtrædelsen i kravet mod anlægsindehaveren. Bestemmelsen foreslås af lovtekniske hensyn placeret som et nyt stk. 4 i § 25.

Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 2 (forslag til atomskadeerstatningslovens § 25, stk. 4) og bemærkningerne hertil.

Endvidere foreslås henvisningen til 1908-loven i § 34, stk. 1, 3. pkt., om statens udbetaling af erstatning erstattet med en henvisning til reglerne i den nye forældelseslov, dog således at den absolutte forældelsesfrist på 30 år efter den nukleare ulykke, der har forvoldt skaden, bevares.

Der henvises til lovforslagets § 7, nr. 3 (forslag til atomskadeerstatningslovens § 34, stk. 1) og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet har nedsat en arbejdsgruppe med henblik på at overveje, hvilke lovændringer det vil kræve, hvis Danmark tiltræder to protokoller af 12. februar 2004 om ændring af henholdsvis Paris-konventionen og Bruxelles-konventionen, som Danmark har underskrevet, men endnu ikke tiltrådt. Protokollerne indeholder bl.a. ændringer af konventionernes forældelsesregler.

3.7. Ændring af erstatningsansvarsloven

3.7.1. Gældende ret

Ifølge erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, kan godtgørelse og erstatning efter loven kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Reglen forstås i retspraksis således, at betalingsfristen først løber fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren fremsætter sit krav over for skadevolderen. Ved reglen fastlægges betalingstidspunktet for de pågældende krav, og dermed tidspunktet, hvorfra kravene kan kræves forrentet. Reglen er derimod ikke blevet anvendt til at fastlægge forældelsesfristens begyndelsestidspunkt.

Erstatningsansvarsloven indeholder heller ikke i øvrigt regler om forældelse. Forældelsen af krav på godtgørelse og erstatning efter loven er således reguleret ved dansk rets almindelige forældelsesregler.

3.7.2. Lovforslagets udformning

I det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov foreslås, at forældelsesfristen som udgangspunkt regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, jf. forslaget § 2, stk. 1. Hvis der er indrømmet skyldneren løbedag eller i øvrigt en frist, inden for hvilken betaling anses for rettidig, regnes fristen dog først fra betalingsfristens udløb, jf. forslaget § 2, stk. 2. Den foreslåede bestemmelse vil efter sin ordlyd også finde anvendelse på betalingsfristen efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1.

Hvis § 2, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov vil skulle finde anvendelse i forhold til erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, vil det imidlertid medføre, at fordringshaveren selv vil kunne bestemme, hvornår forældelsesfristen skulle løbe fra, jf. pkt. 3.7.1 ovenfor.

Det foreslås derfor, at der indsættes et nyt stykke i erstatningsansvarslovens § 16, hvorved det bestemmes, at krav på godtgørelse og erstatning forældes efter forældelsesloven – medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov – men at § 2, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov dog ikke finder anvendelse på betalingsfristen efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1.

Der henvises til lovforslagets § 8 (forslag til erstatningsansvarslovens § 16, stk. 3) og bemærkningerne hertil.

3.8. Ændring af reglerne om tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskudsordninger

3.8.1. Gældende ret

Der findes en række tilskudsordninger, der giver mulighed for finansiering ved såvel nationale midler som EU-midler. Således har Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Socialministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet oplyst, at der under deres områder forekommer sådanne ordninger.

Det drejer sig om ordningerne reguleret ved lov nr. 453 af 9. juni 2004 om skove, som ændret senest ved lov nr. 564 af 24. juni 2005, naturbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004, som ændret senest ved lov nr. 571 af 9. juni 2006 (*Miljøministeriet*), lov om ophørsstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, som ændret senest ved § 73 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 728 af 29. juni 2004, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, lov nr. 1081 af 22. december 1993 om ophørsstøtte til erhvervsfiskere, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 3. maj 2001, som ændret senest ved § 69 i

lov nr. 538 af 8. juni 2006 (*Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri*), lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1256 af 7. december 2005, som ændret senest ved § 87 i lov nr. 538 af 8. juni 2006 (*Socialministeriet*), lov nr. 254 af 12. april 2000 om administration af tilskud fra Den Europæiske Socialfond og lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og tilhørende statslig medfinansiering, jf. lovbekendtgørelse nr. 819 af 31. august 2000, som ændret ved lov nr. 1090 af 19. december 2001 og § 77 i lov nr. 145 af 25. marts 2002 (*Økonomi- og Erhvervsministeriet*).

For så vidt angår EU-midler, der er givet i tilskud, forældes krav på tilbagebetaling af uberettigede udbetalte tilskud efter artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), jf. EF-Tidende 1995, L 312, s. 1. Det bemærkes i den forbindelse, at EF-Domstolen ved dom af 15. januar 2004 i sagen C-278/02, *Handlbauer*, har fastslået, at artikel 3, stk. 1, også finder anvendelse på administrative foranstaltninger omfattet af forordningens artikel 4, stk. 1, herunder tilbagesøgningskrav.

Ifølge forordningens artikel 3, stk. 1, er forældelsesfristen for retsforfølgning fire år fra det tidspunkt, hvor den relevante uregelmæssighed fandt sted. Hvad angår vedvarende eller gentagne uregelmæssigheder regnes forældelsesfristen fra den dag, da uregelmæssigheden er ophørt. Forældelsesfristen for retsforfølgning afbrydes af enhver handling fra den kompetente myndigheds side, som den pågældende gøres bekendt med, og som vedrører undersøgelse eller retsforfølgning af uregelmæssigheden. Efter hver afbrydelse løber forældelsesfristen videre. Forældelse indtræder dog senest den dag, da en frist, der er dobbelt så lang som forældelsesfristen, udløber, uden at den kompetente myndighed har pålagt en sanktion. Det sidstnævnte gælder dog ikke i de tilfælde, hvor den administrative procedure er suspenderet i overensstemmelse med forordningens artikel 6, stk. 1, der giver mulighed for at suspendere proceduren, hvis der er anlagt straffesag mod vedkommende for samme forhold.

Det fremgår af artikel 3, stk. 1, 4. pkt., at forældelsesfristen for de flerårige programmets vedkommende løber indtil programmets endelige afslutning. Bestemmelsen skal *ikke* forstås i overensstemmelse med en naturlig sproglig forståelse af dens ordlyd. Det skyldes, at den danske version af bestemmelsen mangler en mindre passage, som forekommer i de øvrige sproglige versioner af bestemmelsen, nemlig passagen ”i alle tilfælde”. Det fremgår således af de øvrige sproglige versioner, at bestemmelsen skal forstås således, at forældelsesfristen for de flerårige programmets vedkommende *i alle tilfælde* løber indtil programmets endelige afslutning. Bestemmelsen bevirker altså en forlængelse af forældelsesfristen i de tilfælde, hvor forældelse ellers ville være indtrådt tidligere. Den bevirker derimod ikke en afkorting af fristen i de tilfælde, hvor forældelse ikke er indtrådt ved programmets endelige afslutning.

For så vidt angår tilbagesøgningskrav af uberettiget udbetalt national medfinansiering, må det formentlig antages, at sådanne krav forældes efter dansk rets almindelige forældelsesregler, hvis andet ikke er bestemt i de love, der regulerer støtteordningerne. Der er ikke i den gældende nationale lovgivning, der regulerer støtteordninger, taget stilling til spørgsmålet om forældelse af sådanne tilbagesøgningskrav. Ved forslag til lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond (L 19), der er fremsat den 4. oktober 2006, foreslås imidlertid indført en bestemmelse, der udtrykkeligt regulerer forældelsen af tilbagesøgningskrav af uberettiget udbetalt national medfinansiering. Det foreslås således ved lovforslagets § 18, at tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, i deres helhed skal forældes efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger. Den foreslåede lov skal erstatte lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Socialfond og lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond.

3.8.2. Lovforslagets udformning

Det foreslås, at der i de øvrige love, der regulerer ordninger, der giver mulighed for finansiering ved såvel nationale midler som EU-midler, indsættes bestemmelser med samme indhold som § 18 i forslaget til lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond (L 19). Herved sikres, at tilbagesøgningskrav, der angår det samme tilskud, men som har forskelligt ophav, forældes på samme måde, hvilket bl.a. vil kunne give mulighed for en mere koordineret kontrolindsats, idet de relevante myndigheder ikke vil skulle planlægge deres kontrol efter forskellige forældelsesfrister.

Der henvises til lovforslagets § 24 (forslag til § 58 a i lov om skove), § 25 (forslag til § 55 a i naturbeskyttelsesloven), § 28 (forslag til § 19 b i lov om ophørsstøtte til jordbrugere), § 29 (forslag til landdistriktsstøttelovens § 23 a), § 30 (forslag til § 12 b i lov om ophørsstøtte til erhvervsfiskere), § 31 (forslag til § 17 b i lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren) og § 33 (forslag til § 103 b i lov om byfornyelse og udvikling af byer) og bemærkningerne hertil.

3.9. Ændring af skatteforvaltningsloven

3.9.1. Gældende ret

Der er i skatteforvaltningsloven fastsat frister for, hvornår en skatteansættelse kan foretages eller ændres. Med skatteansættelse forstås såvel ansættelsen af indkomst og ejendomsværdi som den skatteberegning, dette grundlag fører til. Begrebet omfatter desuden på tilsvarende måde fastsættelse af afgiftstilsvaret.

Samtidig forældes det skattekrav, der afledes af ansættelsen, efter de almindelige formueretlige forældelsesregler. Det betyder, at den skattepligtiges henholdsvis myndighedernes adgang til at

gøre et skattekrav gældende, forudsætter, at såvel de særlige ansættelsesfrister i skatteforvaltningsloven som de almindelige forældelsesfrister er overholdt.

3.9.1.1. De ordinære ansættelsesfrister

Den almindelige ansættelsesfrist fremgår af skatteforvaltningslovens §§ 26 og 31, mens §§ 27 og 32 angiver de tilfælde, hvor en ansættelse kan foretages uden for den ordinære frist.

Ifølge skatteforvaltningslovens §§ 26, stk. 1, 1. pkt., kan told- og skatteforvaltningen ikke afsende varsel om foretagelse eller forhøjelse af en skatteansættelse senere end den 1. maj i det 4. år efter indkomstårets udløb. Varsel om fastsættelse eller ændring af afgiftstilsvaret kan ikke afsendes senere end 3 år efter angivelsesfristens udløb, jf. skatteforvaltningslovens § 31, stk. 1, 1. pkt. Varsel om ændring af godtgørelse af afgift kan ikke afsendes senere end 3 år efter, at kravet om godtgørelse tidligst kunne gøres gældende.

Skatteministeren kan, jf. skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1, sidste punkt, fastsætte kortere frister for myndighedernes varsling og ændring af skatteansættelsen. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1095 af 15. november 2005 til fastsættelse af en 1-årig ansættelsesfrist for personer med enkle økonomiske forhold.

Ønsker den skattepligtige at få ændret sin skatteansættelse, skal der inden den 1. maj i det fjerde år efter indkomstårets udløb fremlægges nye oplysninger af faktisk eller retlig karakter, der kan begrunde ændringen, jf. skatteforvaltningslovens §§ 26, stk. 2. En afgiftspligtig eller godtgørelsesberettiget, der ønsker fastsættelsen af afgift eller godtgørelse ændret, skal senest 3 år efter angivelsesfristens udløb henholdsvis det tidspunkt, hvor kravet om godtgørelse tidligst kunne gøres gældende, fremlægge oplysninger, der kan begrunde ændringen, jf. § 31, stk. 2.

Skatteansættelsen skal foretages senest den 1. august i det 4. år efter indkomstårets udløb, jf. skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1, 2. pkt. Tilsvarende skal fastsættelsen af afgiftstilsvaret eller godtgørelse af afgift foretages senest 3 måneder efter varslingsfristens udløb, jf. skatteforvaltningslovens § 31, stk. 1, 3. pkt. Har det betydning for den skattepligtiges henholdsvis den afgiftspligtiges eller godtgørelsesberettigedes mulighed for at varetage sine interesser, at ansættelsesfristen forlænges, skal en anmodning om en rimelig fristforlængelse imødekommes, jf. skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1, 4. pkt., og § 31, stk. 1, 4. pkt.

Fristen i § 26, stk. 1, 2. pkt., finder ikke anvendelse på skatteberegningen. Skatteberegning skal, hvis beregningen foretages efter fristens udløb, foretages inden rimelig tid efter, at ansættelsen er foretaget.

3.9.1.2. Frister ved "Transfer Pricing"

De almindelige ansættelsesfrister efter skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1 og 2, udløber først i det 6. år efter indkomstårets udløb for skatteansættelsen vedrørende kontrollerede transaktioner for skattepligtige omfattet af skattekontrollovens § 3 B, jf. skatteforvaltningslovens § 26, stk. 5. Det betyder, at told- og skatteforvaltningens varsel om skatteansættelsen skal afsendes senest den 1. maj i det 6. år efter indkomstårets udløb. Tilsvarende skal en anmodning om genoptagelse fra den skattepligtige indgives inden dette tidspunkt.

Skatteansættelsen skal fortages senest den 1. august i det 6. år efter indkomstårets udløb. Hvis en skattepligtig efter varsel er afsendt til denne i medfør af skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1, 1. pkt., jf. § 20, stk. 1, anmoder om en rimelig fristforlængelse, skal told- og skatteforvaltningen imødekomme anmodningen, når dette må antages at have betydning for den skattepligtiges mulighed for at varetage sine interesser, jf. skatteforvaltningslovens §§ 26, stk. 1, 4. pkt., og 31, stk. 1, 4. pkt. Ansættelsen vil i sådanne tilfælde, når det pålignede indkomstår ligger 5 år forud for varslets afsendelse, først blive endeligt foretaget efter udløbet af forældelsesfristen for det afledte skattekrav. I sådanne situationer anmodes den skattepligtige derfor om at give afkald på at påberåbe sig, at det afledte skattekrav er forældet.

3.9.1.3. Ekstraordinære ansættelser

Uden for de ordinære frister i skatteforvaltningslovens §§ 26 og 31 kan en ansættelse foretages eller ændres, såfremt betingelserne i skatteforvaltningslovens §§ 27 eller 32 er opfyldt.

Ifølge § 27, stk. 1, nr. 1, kan en ansættelse ændres, hvis der er indtrådt en ændring af det privatretlige eller offentligretlige grundlag for ansættelsen. Efter stk. 1, nr. 2, kan en ansættelse ændres, hvis denne er en direkte følge af en ansættelse vedrørende den skattepligtige for et andet indkomstår, vedrørende den skattepligtiges ægtefælle eller et selskab, hvormed den skattepligtige var sambeskattet. Stk. 1, nr. 3, giver adgang til at ændre ansættelsen i tilfælde, hvor overdragelsessummen for et aktiv vedrørende den anden part i en overdragelsesaftale er ændret. Ifølge stk. 1, nr. 4, kan ansættelsen ændres uden for den ordinære frist, hvis en udenlandsk skattemyndighed har truffet en afgørelse, der har betydning for beskattningen af den skattepligtige og efter stk. 1, nr. 5, hvis den skattepligtige eller nogen på dennes vegne forsætligt eller groft uagtsomt har bevirket, at myndighederne har foretaget ansættelsen på et urigtigt grundlag. Efter stk. 1, nr. 6, kan en ansættelse ændres ekstraordinært, hvor Skatterådet udnytter sin kompetence til at ændre en ankenævnsafgørelse. Ifølge stk. 1, nr. 7, kan skatteansættelsen ændres, hvis hidtidig praksis er endeligt underkendt. Endelig kan told- og skatteforvaltningen ifølge stk. 1, nr. 8, give tilladelse til ekstraordinær genoptagelse i tilfælde, hvor der foreligger særlige omstændigheder.

Ekstraordinær fastsættelse af afgiftstilsvaret eller godtgørelse af afgift kan tilsvarende foretages efter § 32, hvis hidtidig praksis er underkendt, jf. § 32, stk. 1, nr. 1, hvis ændringen er en direkte følge af en ændring for samme eller en anden afgiftsperiode, jf. stk. 1, nr. 2, hvis den afgiftsplig-

tige eller godtgørelsesberettigede eller nogen på dennes vegne forsætligt eller groft uagtsomt har bevirket, at afgiftstilsvaret eller godtgørelsen er foretaget på et urigtigt grundlag, jf. stk. 1, nr. 3, og endelig hvis told- og skatteforvaltningen giver tilladelse til ekstraordinær genoptagelse som følge af, at der foreligger særlige omstændigheder, jf. stk. 1, nr. 4.

En ekstraordinær ansættelse kan kun foretages efter §§ 27 og 32, såfremt myndighedernes varsel heraf henholdsvis den skattepligtige, den afgiftspligtige eller den godtgørelsesberettigedes genoptagelsesanmodning fremsættes senest 6 måneder efter, at det forhold, der begrunder den ekstraordinære ansættelse, er kommet til myndighedernes henholdsvis den skattepligtige, afgiftspligtige eller godtgørelsesberettigedes kundskab, jf. skatteforvaltningslovens §§ 27, stk. 2, og 32, stk. 2.

3.9.1.4. Forældelse

Det krav, der er afledt af skatteansættelsen, fastsættelse af afgiftstilsvaret eller godtgørelsen af afgift forældes som hovedregel efter dansk rets almindelige forældelsesregler i 1908-loven og Danske Lov 5-14-4. Statens eller kommunens krav på skatter eller afgifter af offentligretlig natur forældes herefter 5 år efter forfaldstidspunktet, jf. 1908-lovens § 1, nr. 4, jf. § 2. Ligeledes er den skatte- eller afgiftspligtiges krav på for meget erlagt skat eller afgift omfattet af den 5-årige forældelsesfrist, jf. § 1, nr. 6. Den 5-årige frist suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet eller skyldnerens opholdssted, jf. 1908-lovens § 3. Endelig gælder i henhold til Danske Lov 5-14-4 en 20-årig forældelsesfrist regnet fra stiftelsestidspunktet.

Hvis der for skatte- eller afgiftskravet er erhvervet et særligt retsgrundlag, der fastslår kravets tilblivelse og størrelse, forældes kravet alene efter den 20-årige forældelsesfrist i DL 5-14-4, jf. 1908-lovens § 1, stk. 2. En kendelse fra Landskatteretten kan udgøre et særligt retsgrundlag, forudsat at kravets størrelse fremgår af afgørelsen.

Forældelsesfristen efter 1908-loven regnes fra forfaldstidspunktet for betaling af restskatter. For fysiske personer forfalder restskatterne normalt i 3 rater, henholdsvis den 1. september, 1. oktober og 1. november i året efter indkomstårets udløb, jf. kildeskattelovens § 61, stk. 4. Begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen udskydes ikke, fordi skattemyndighederne endnu ikke har foretaget skatteansættelsen. Forældelsesfristen for upålignede skattekrav løber således også fra ovennævnte forfaldstidspunkt.

Forfaldstidspunktet for selskabsskatter er den 1. november i kalenderåret efter indkomståret, jf. selskabsskattelovens §§ 30, stk. 1, og 30 A, stk. 1.

Opgørelse af pensionsafkast skal, for så vidt angår livsforsikringselskaber og pensionskasser, indsendes senest den 15. december i indkomståret, jf. pensionsafkastbeskatningslovens § 20,

stk.1. Pengeinstitutter indgiver senest den 15. december umiddelbart efter indkomstårets udløb opgørelse over beskatningsgrundlaget og den skattepligtige del heraf samt over skatten for hver enkelt opsparingsform, jf. pensionsafkastbeskatningslovens § 21, stk. 1. PAL-skatten indbetales samtidig med indsendelse af opgørelsen.

Moms og afgiftskrav forfalder den 1. i den måned, hvor angivelse fra den afgiftspligtige skal indgives til myndighederne, jf. opkrævningslovens § 2, stk. 4, og skal indbetales senest samtidig med angivelsesfristens udløb.

Det følger af skatteforvaltningslovens § 27, stk. 4, at krav afledt af en ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat foretaget efter stk. 1, nr. 4 (ændring foranlediget af en udenlandsk skattemyndigheds afgørelse), 7 (underkendelse af hidtidig praksis) eller 8 (særlige omstændigheder) ikke er undergivet forældelse efter 1908-loven. Kravet vil i disse tilfælde alene være undergivet den 20-årige forældelse efter Danske Lov 5-14-4.

Tilsvarende er krav afledt af en ændring af afgiftstilsvaret eller godtgørelsen af afgift foretaget efter skatteforvaltningslovens § 32, stk. 1, nr. 1 (underkendelse af hidtidig praksis) og 4 (ændring foranlediget af en udenlandsk skattemyndigheds afgørelse), ikke undergivet forældelse efter 1908-loven, jf. skatteforvaltningslovens § 32, stk. 4.

For så vidt angår ekstraordinære ansættelser, har den 5-årige forældelsesfrist derfor normalt kun betydning i relation til krav afledt af en ansættelse foretaget efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 2 (direkte følge af ændring af andet indkomstår, skatteansættelse for ægtefællen eller et sambeskattet selskab), 3 (ændring af overdragelsessummen for et aktiv) og 6 (Skatterådets ændring af ankenævnsafgørelse), og § 32, stk. 1, nr. 2 (direkte følge af ændring for samme eller en anden afgiftsperiode), idet fristen som følge af utilregnelig uvidenhed hos fordringshaveren normalt vil være suspenderet i tilfælde omfattet af skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1 (ændring i grundlaget for ansættelsen) og 5 (forsæt eller grov uagtsomhed), og § 32, stk. 1, nr. 3 (forsæt eller grov uagtsomhed), jf. 1908-lovens § 3.

3.9.1.5. Unddragne skatter i anledning af et strafbart forhold

Efterbeskatningskrav i forbindelse med skattestraffesager gennemføres som hovedregel i form af en skatteansættelse, jf. Processuelle regler på SKATs område, 2006-3, afsnit R.7. Efter udløbet af den ordinære ansættelsesfrist kan ansættelsen foretages i medfør af skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5, og § 32, stk. 1, nr. 3.

Ifølge skattekontrollovens § 19 A kan undtagne skatter endvidere indtales under straffesagen og påkendes af retten i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 89. Skattekrav vedrører unddragelse af selskabsskat medtages under straffesagen, hvis der findes grundlag for at

rejse tiltalen mod den, der ejer eller behersker selskabet (hovedaktionær eller hovedanpartshaver), og det er tvivlsomt om selskabet kan betale skatten. I så fald anmodes politimesteren om at påstå, at den tiltalte pålægges solidarisk hæftelse med selskabet for de unddragne skatter.

I disse tilfælde gennemføres også ændring af selskabets indkomst eller afgiftstilsvar i form af en ansættelse. Ændringen foretages, før politimesteren i givet fald anmodes om at rejse tiltale.

Hvis ægtefæller eller samlevere sammen har drevet en virksomhed, og tiltalen rettes mod den af parterne, der ikke er registreret som virksomhedsindehaver, anmodes politimesteren tilsvarende om at påstå, at tiltalte pålægges solidarisk hæftelse med ægtefællen/samleveren for momsen. I disse tilfælde opgøres momstilsvar endvidere for den registrerede virksomhedsindehaver.

Skattekravet forældes efter de almindelige forældelsesfrister. Udgangspunktet er herefter, at kravet forældes efter 1908-loven, dvs. 5 år efter forfaldstidspunktet. Fristen suspenderes i tilfælde af fordringshavers utilregnelige uvidenhed om sit krav eller skyldners opholdssted. Da fristen normalt vil være suspenderet, vil den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov almindeligvis være afgørende for, hvor gamle krav myndighederne kan rejse.

3.9.2. Lovforslagets udformning

Det er Skatteministeriets opfattelse, at forslaget om kortere forældelsesfrister, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), nødvendiggør en række tilpasninger af skatteforvaltningslovens regler om ansættelse af indkomst- og ejendomsværdiskat og fastsættelse af afgiftstilsvar og godtgørelse af afgift.

Det foreslås, at de nye forældelsesfrister som udgangspunkt også skal gælde skatte- og afgiftskrav, jf. lovforslagets § 34, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 1). Det vil sige, at skatte- og afgiftskrav undergives en forældelsesfrist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet med mulighed for suspension kombineret med en absolut frist på 10 år ligeledes regnet fra forfaldstidspunktet, jf. § 3 i forslaget til ny forældelseslov.

Dog foreslås det, at forældelsesfristen for skattekrav på ”Transfer Pricing”-området fastsættes til 5 år svarende til den gældende forældelsesfrist efter 1908-loven, jf. lovforslagets § 34, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 3).

Disse forældelsesfrister foreslås kombineret med en regel om, at told- og skatteforvaltningens varsel om ændring af en skatteansættelse, et afgiftstilsvar eller en godtgørelse af afgift udløser en tillægsfrist på 1 år regnet fra myndighedens meddelelse om afgørelsen, jf. lovforslagets § 34, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 2). Samtidig foreslås det, at skatte- og afgiftskrav afledt af en ansættelse, der efter fristreglerne i skatteforvaltningsloven kan foretages uden

for den ordinære ansættelsesfrist på 3 år, ikke undergives den korte 3-årige forældelsesfrist, men alene den absolutte forældelsesfrist på 10 år, jf. forslaget til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4.

Med forslaget opnås enklere og mere ensartede regler end i dag for, hvornår forældelse af krav afledt af en skatteansættelse, fastsættelse af afgiftstilsvaret eller godtgørelse af afgift indtræder. Da samspillet mellem ansættelsesfristerne på skatteområdet og forældelsesfristerne er forholdsvis kompliceret, uddybes forslagene og virkningerne heraf nedenfor.

3.9.2.1. Ordinære ansættelser

Ifølge forslaget til § 21, stk. 2, i det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), foreslås det, at indbringelse for en administrativ myndighed skal have foreløbig forældelsesafbrydende virkning, således at indbringelsen skal følges op inden 1 år efter afgørelsen, medmindre den almindelige frist først udløber på et senere tidspunkt. Indbringelsen for den administrative myndighed medfører en sådan foreløbig afbrydelse af forældelsen for begge parter.

Anmodning om genoptagelse fra en skattepligtig, jf. skatteforvaltningslovens §§ 26, stk. 2, og 31, stk. 2, vil medføre foreløbig afbrydelse af forældelsen efter denne bestemmelse. Den skattepligtiges indbringelse af spørgsmål vedrørende skatteansættelsen for myndighederne vil også virke fristafbrydende for myndighederne, for så vidt angår et eventuelt skattekrav for myndighederne afledt af en ændret ansættelse. Myndighedernes varsling af en skatteansættelse inden for de almindelige ansættelsesfrister vil derimod ikke efter disse regler have tilsvarende forældelsesafbrydende virkning. Hermed brydes den symmetri, der ellers karakteriserer fristerne for foretagelse og ændring af skatteansættelsen henholdsvis fastsættelse af afgiftstilsvaret og godtgørelse af afgift.

Skatteministeriet foreslår på den baggrund, at varsel om ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat eller fastsættelse af afgiftstilsvaret eller godtgørelse af afgift afsendt inden forældelsesfristens udløb medfører foreløbig afbrydelse af forældelsen i samme omfang, som hvis ændringen var foranlediget af den skattepligtiges anmodning om genoptagelse. Forældelse af krav afledt af ansættelsen indtræder herefter tidligst 1 år efter, at told- og skatteforvaltningen har givet meddelelse om afgørelsen.

Med forslaget sikres det, at der udløses en tillægsfrist på 1 år, uanset om ændring af ansættelsen sker på den skattepligtiges eller told- og skatteforvaltningens initiativ. Samtidig sikres det, at den nuværende almindelige ansættelsesfrist på 3 år kan opretholdes.

Der henvises til lovforslagets § 34, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 2) og bemærkningerne hertil.

3.9.2.2. "Transfer Pricing"

"Transfer Pricing" sager er ofte særdeles komplicerede, tidskrævende og forudsætter udveksling af oplysninger fra udlandet. For at øge skattemyndighedernes mulighed for at sikre korrekt prismsættelse og dermed korrekt opgørelse af den skattepligtige indkomst ved koncerninterne transaktioner på tværs af landegrænserne ("Transfer Pricing") er den ordinære ansættelsesfrist derfor i disse sager forlænget med 2 år, jf. skatteforvaltningslovens § 26, stk. 5.

Skatteministeriet finder det væsentligt, at de nuværende ansættelsesfrister på "Transfer Pricing"-området kan opretholdes. De længere ansættelsesfrister på "Transfer Pricing"-området, jf. skatteforvaltningslovens § 26, stk. 5, der udløber i det 6. år efter indkomstårets udløb, kan imidlertid ikke opretholdes, såfremt det afledte skattekrav undergives en 3-årig forældelsesfrist.

Skatteministeriet foreslår på den baggrund, at forældelsesfristen for krav afledt af en skatteansættelse vedrørende kontrollerede transaktioner foretaget efter skatteforvaltningslovens § 26, stk. 5, fastsættes til 5 år svarende til den forældelsesfrist, der i dag gælder for disse krav.

Der henvises til lovforslagets § 34, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 3) og bemærkningerne hertil.

3.9.2.3. Ekstraordinære ansættelser

I hovedparten af de tilfælde, hvor en skatteansættelse foretages uden for den ordinære ansættelsesfrist, vil forældelse i dag ikke indtræde allerede efter 5 år.

Krav afledt af en ekstraordinær skatteansættelse foretaget efter § 27, stk. 1, nr. 4, 7 eller 8 og § 32, stk. 1, nr. 1 og 4, er udtrykkeligt undtaget fra forældelse efter 1908-loven, jf. § 27, stk. 4, og § 32, stk. 4. Den 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven har endvidere normalt kun betydning i relation til krav afledt af en ansættelse foretaget efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 2, 3 og 6, og § 32, stk. 1, nr. 2, idet fristen som følge af utilregnelig uvidenhed hos fordringshaveren normalt vil være suspenderet i tilfælde omfattet af skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1 og 5, og § 32, stk. 1, nr. 3, jf. 1908-lovens § 3.

Skatteministeriet finder, at det er en naturlig konsekvens af forslaget til forældelsesloven om kortere forældelsesfrister, at forældelsesfristen for de afledte skattekrav i disse tilfælde fastsættes til 10 år, svarende til den absolutte forældelsesfrist efter § 3, stk. 3, i det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov.

For så vidt angår de tilfælde, hvor krav afledt af ekstraordinære ændringer i dag ikke undergives den korte forældelsesfrist efter 1908-loven, men alene den 20-årige forældelse efter DL 5-14-4, vil forslaget i forhold til gældende ret betyde en ændring fra 20 år regnet fra stiftelsestidspunktet til en forældelsesfrist på 10 år regnet fra forfaldstidspunktet.

I sjældne tilfælde vil adgangen til at gennemføre ansættelser efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1 (ændring af grundlaget for ansættelsen), 4 (ændring som følge af en udenlandsk myndigheds afgørelse), 7 (underkendelse af hidtidig praksis) og 8 (særlige omstændigheder) og § 32, stk. 1, nr. 1 (underkendelse af hidtidig praksis) og 4 (særlige omstændigheder) herved begrænses i forhold til i dag, jf. også pkt. 3.9.2.3.

Herved vægtes hensynet til, at skyldner, dvs. såvel den skattepligtige som myndighederne, ikke efter meget lang tids forløb kan blive mødt med et krav. Dette hensyn ligger også bag det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven)

Krav afledt af ekstraordinære ændringer, der foretages efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1, 2, 3 og 6 og § 32, stk. 1, nr. 2, kan i dag være afskåret som følge af forældelse efter 1908-loven. I relation til disse fristgennembrudsgrunde betyder forslaget om kortere forældelsesfrister, at valget reelt står mellem at afskaffe adgangen til ansættelsesændringer efter disse bestemmelser, eller at krav afledt af sådanne ekstraordinære ansættelser ikke undergives den korte 3-årige forældelsesfrist.

Skatteministeriet finder, at den nuværende adgang til at foretage ekstraordinære ansættelser bør opretholdes, og at det afledte skattekrav som konsekvens heraf ikke skal være afskåret af den 3-årige forældelsesfrist, jf. § 3, stk. 1, i det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven). Det foreslås derfor, at også krav, som i dag forældes efter 1908-lovens 5-årige forældelsesfrist, alene undergives en absolut 10-årig forældelsesfrist, jf. umiddelbart nedenfor.

Forældelsesfristen vil herefter efter forslaget være 10 år i alle tilfælde, hvor skatteansættelsen kan foretages eller ændres uden for den 3-årige ordinære ansættelsesfrist. Forslaget sikrer dermed, at alle relevante ændringer i forbindelse med ekstraordinære ansættelsesændringer kan foretages lige mange år tilbage, uanset at nogle ændringer skal foretages efter én bestemmelse, mens andre skal foretages efter en anden. Herved undgås de asymmetrier, der kan opstå efter de gældende regler, hvor forældelsen ikke er den samme i alle tilfælde, hvor skatteansættelsen foretages uden for den ordinære ansættelsesfrist.

– Ændring i grundlaget for ansættelsen - skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1

Ifølge skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1, kan ændringer af skatteansættelsen foretages uden for den ordinære ansættelsesfrist, hvis grundlaget for ansættelsen er ændret. Det afledte skattekrav vil som udgangspunkt forældes efter 5 år. I en lang række tilfælde vil 1908-lovens forældelsesfrist dog være suspenderet som følge af fordringshavers utilregnelige uvidenhed om kravet. Det er imidlertid lagt til grund, at forældelsesfristen ikke kan anses for suspenderet på grund af myndighedernes utilregnelige uvidenhed om skattekravet i tilfælde, hvor afledte ændringer udspringer af genoptagelse af den skattepligtiges skatteansættelse som følge af, at myndighedernes hidtidige praksis er underkendt, jf. skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 7, eller § 32, stk. 1, nr. 1.

Eksempelvis giver ændringer af opgørelsen af arbejdsmarkedsbidrag eller afgiftstilsvaret ofte anledning til ændringer af indkomstskatten. Førstnævnte kan efter de gældende regler ændres tilbage til det første indkomstår henholdsvis afgiftsperiode, der var til prøvelse i den første sag, der resulterede i underkendelsen af praksis. Derimod kan ændringerne i ansættelsen af indkomstskatten – da forældelsesfristen som beskrevet ovenfor ikke suspenderes i disse tilfælde – i dag kun foretages 5 år tilbage.

Forslaget om en forældelsesfrist på 10 år for alle ekstraordinære ansættelsesændringer vil betyde, at ændringer af skatteansættelsen i disse tilfælde kan foretages lige så mange år tilbage i tid som de ændringer, der umiddelbart kan ske genoptagelse for som følge af underkendelsen af myndighedernes hidtidige praksis.

– Ændring som direkte følge af en ansættelse vedr. den skattepligtige, dennes ægtefælle eller et sambeskattet selskab - skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 2 og ændring af overdragelsessummen for et aktiv - skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 3

Ifølge skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 2, kan en ansættelse foretages uden for den ordinære ansættelsesfrist, hvis ansættelsen er en direkte følge af en ansættelse vedrørende den skattepligtige for et andet indkomstår, den skattepligtiges ægtefælle eller et selskab, hvormed den skattepligtige var sambeskattet.

Bestemmelsen i den nuværende udformning bygger på anbefalinger fra det såkaldte Fristudvalg i betænkning nr. 1426/2003 om frist- og forældelsesregler på Skatteministeriets område. Det var Fristudvalgets opfattelse, at adgangen til at foretage ændringer som følge af en ansættelse vedrørende den skattepligtige eller dennes ægtefælle skulle bevares, dog med visse præciseringer og justeringer af bestemmelsens anvendelsesområde. Udvalgets anbefalinger til ændringer blev gennemført ved lov nr. 410 af 2. juni 2003.

Fristudvalget anbefalede endvidere, at der i relation til fastsættelse af afgiftstilsvær og godtgørelse af afgift skulle gælde en tilsvarende bestemmelse om, at ændringer, der er en direkte følge af en ændring af et afgiftstilsvær for samme eller en anden afgiftsperiode, kan gennemføres uden for den ordinære frist. Bestemmelsen fremgår nu af skatteforvaltningslovens § 32, stk. 1, nr. 2.

Ifølge skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 3, kan en ansættelse ændres uden for den ordinære ansættelsesfrist, jf. skatteforvaltningslovens § 26, hvis en ansættelse af overdragelsessummen for et aktiv, jf. ejendomsavancebeskatningslovens § 4, stk. 6, eller afskrivningslovens § 45, stk. 3, vedrørende en anden skattepligtig er ændret.

Fristudvalget fandt ikke anledning til at foreslå ændringer af bestemmelsen. Fristudvalget fremhævede i den forbindelse, at ansættelser efter bestemmelsen som hovedregel kan foretages inden for den ordinære ansættelsesfrist eller umiddelbart herefter, hvis ansættelsen vedrørende den anden part er foretaget inden for den ordinære ansættelsesfrist, og denne ikke er påklaget. Endvidere vil den skattepligtige ved skatteankenævnets behandling blive inddraget i sagen gennem partshøring. Uanset at ansættelsesændringer efter bestemmelsen kan foretages på et senere tidspunkt end ovenfor anført, vil den skattepligtige derved være bekendt med, at overdragelsessummen kan blive ændret som følge af en ændring af ansættelsen for den anden aftalepart.

I relation til forældelse anbefalede udvalget, at de afledte skattekrav som hidtil skulle undergives forældelse efter 1908-loven.

Skatteministeriet finder, at ovennævnte ekstraordinære genoptagelsesgrunde bør opretholdes. For skatteansættelser foretaget efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 2 og 3, eller fastsættelse af afgiftstilsvær, jf. § 32, stk. 1, nr. 2, der i dag vil være afskåret efter 5 år som følge af forældelse af det afledte skattekrav, vil den foreslåede 3-årige forældelsesfrist imidlertid betyde, at disse fristgennembrudsgrunde bliver tilnærmelsesvis illusoriske, da forældelse herved kun rent undtagelsesvis ikke vil være indtrådt på det tidspunkt, hvor ændringen bliver aktuel.

Det foreslås på denne baggrund, at det afledte skattekrav ikke skal være afskåret af den 3-årige forældelsesfrist, jf. § 3 i det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), men i lighed med andre tilfælde af ekstraordinære ansættelsesændringer alene undergives en absolut forældelsesfrist på 10 år.

I forhold til de gældende regler indebærer forslaget, at forældelsesfristen for krav afledt af en ansættelse foretaget efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 2 og 3, eller en fastsættelse af afgiftstilsvær, jf. § 32, stk. 1, nr. 2, forlænges fra 5 år til 10 år.

– Skatterådets ændring af en ankenævnsafgørelse - skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 6

Ifølge skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 6, kan en ansættelse ændres uden for den ordinære ansættelsesfrist i tilfælde, hvor Skatterådet udnytter sin kompetence til at ændre en åbenbart ulovlig afgørelse truffet af et skatteankenævn, et vurderingsankenævn eller et motorankenævn, jf. skatteforvaltningslovens § 2, stk. 3.

Fristudvalget fremhævede, jf. betænkning nr. 1426/2003 om frist- og forældelsesregler på skatteministeriets området, at behovet for en særlig hjemmel til at foretage ekstraordinære ændringer som følge af ændring af en skatteankenævnskendelse beror på, at kendelsen fra skatteankenævnet typisk vil blive afsagt efter udløbet af den ordinære ansættelsesfrist. Fristudvalget anbefalede på denne baggrund, at der som hidtil skulle være adgang til ekstraordinære ansættelsesændringer i disse tilfælde.

Skatterådets revisionskompetence blev med skatteforvaltningsloven, jf. lov nr. 427 af 6. juni 2005, begrænset i forhold til det tidligere Ligningsråds revisionskompetence. Rådets revisionskompetence kan alene anvendes i tilfælde, hvor et nævnsmedlem eller en embedsmand gør Skatterådet opmærksom på en nævnsafgørelse, som den pågældende finder åbenbart ulovlig. Derimod har hverken Skatterådet eller told- og skatteforvaltningen pligt til at føre aktivt tilsyn med ankenævnene.

Det er Skatteministeriets opfattelse, at i de få tilfælde, hvor Skatterådet udnytter sin kompetence til at ændre en ankenævnskendelse, bør krav i anledning heraf ikke begrænses af en kort 3-årig forældelsesfrist.

I de tilfælde, hvor Skatterådets revisionskompetence og dermed ændringer af ansættelsen uden for den ordinære ansættelsesfrist aktualiseres, vil forældelsen ifølge § 21, stk. 2, i det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) være afbrudt også for myndighederne, hvis sagen indbringes af den pågældende skyldner for ankenævnet inden forældelsesfristens udløb.

I tilfælde, hvor sagen først er indbragt for ankenævnet efter udløbet af den 3-årige forældelsesfrist efter § 3, stk. 1, er der derimod behov for at undtage det afledte skattekrav fra denne forældelse.

Det foreslås således, at skattekrav opstået som følge af Skatterådets ændring af en ankenævnskendelse alene undergives en absolut forældelsesfrist på 10 år. I særlige tilfælde, eksempelvis hvor ankenævnskendelsen vedrører en ekstraordinær ansættelse, vil forslaget om forlængelse af forældelsesfristen fra 5 til 10 år, kunne medføre, at krav, der tidligere var forældet, vil kunne gøres gældende.

– Underkendelse af hidtidig praksis - skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 7, og § 32, stk. 1, nr. 1

Ifølge skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 7, og § 32, stk. 1, nr. 1, kan en ansættelse ændres uden for den ordinære ansættelsesfrist, hvis hidtidig praksis underkendes ved en dom, en landskatteretskendelse eller skatteministeriets beslutning efter skatteforvaltningslovens § 49, 2. pkt., eller en praksisændring offentliggjort af Skatteministeriet. I disse tilfælde kan genoptagelse foretages til gunst for den skattepligtige enten 1) fra og med det indkomstår/den afgiftsperiode, der har været til prøvelse i den første sag, der resulterede i en underkendelse af praksis, eller 2) fra og med det indkomstår henholdsvis afgiftsperiode, der er påbegyndt men endnu ikke udløbet 5 år forud for underkendelsen af praksis.

Krav afledt af en ansættelse foretaget i medfør af skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 7, og § 32, stk. 1, nr. 1, er i dag ikke undergivet forældelse efter 1908-loven, jf. skatteforvaltningslovens § 27, stk. 4, og § 32, stk. 4. Det afledte skattekrav vil således alene være undergivet den 20-årige forældelsesfrist i DL 5-14-4.

Formålet med reglen om genoptagelse 5 år tilbage eller tilbage til det år, der var til påkendelse i den sag, hvor praksis blev underkendt, er at mindske den enkeltes behov for at forfølge sit krav i klagesystemet og ved domstolene. Bestemmelsen indebærer således en ligestilling af den skatteyder, der har selvangivet eller undladt at klage i tillid til skattemyndighedernes udmeldinger, med den skatteyder, der har benyttet sig af klagemulighederne. Bestemmelsen har således et procesbesparende sigte.

Det er efter Skatteministeriets opfattelse væsentligt, at den skattepligtige via genoptagelsesinstituttet kan opnå en retsstilling, der som altovervejende hovedregel svarer til den, han ville have opnået, såfremt han havde forfulgt sin sag i klagesystemet og ved domstolene. Dette hensyn skal imidlertid afvejes i forhold til de hensyn, der i øvrigt ligger bag frist- og forældelsesreglerne.

Skatteministeriet er således enig med Forældelsesudvalget, når udvalget i sin betænkning 1460/2005, side 144, anfører, at de hensyn, der begrunder forældelsesreglerne, også gør sig gældende, når det offentlige er skyldner.

Skatteministeriet finder således, at de kortere forældelsesfrister, der er indeholdt i det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), også bør slå igennem i forhold til skattekrav afledt af ansættelsesændringer som følge af underkendelse af myndighedernes hidtidige praksis.

Det foreslås på denne baggrund, at 5-års reglen i skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 7, og § 32, stk. 1, nr. 1, ændres til en 3-års regel. Samtidig opretholdes adgangen til genoptagelse af ansættelsen tilbage til det indkomstår eller den afgiftsperiode, der var til prøvelse i den første sag, der resulterede i underkendelse af praksis (bestemmelsens 1. led), dog således at det krav, der er afledt af ansættelsen, i lighed med de øvrige ekstraordinære fristgennembrudsgrunde undergives en absolut forældelsesfrist på 10 år, jf. forslaget til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4.

Der henvises til lovforslagets § 34, nr. 1 og 4 (forslag til ændring af skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 7, og § 32, stk. 1, nr. 1, samt forslag til skatteforvaltningslovens 34 a, stk. 4) og bemærkningerne hertil.

3.9.2.4. Forældelse af skattekrav i anledning af et strafbart forhold

Unddragne skatter i forbindelse med et strafbart forhold er som udgangspunkt omfattet af de almindelige forældelsesfrister. I sager om overtrædelse af skattekontrollovens §§ 13, 15, 16 og 18 samt straffelovens § 289 kan de unddragne skatter inddrages under straffesagen og påkendes af retten i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 89, jf. skattekontrollovens § 19 A. Forældelsesfristen for sådanne krav foreslås ved samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) som udgangspunkt fastlagt til 3 år fra forfaldstidspunktet med mulighed for suspension kombineret med en absolut frist på 10 år, jf. forslagens § 3.

Foretages en egentlig skatteansættelse efter skatteforvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 5, henholdsvis § 32, stk. 1, nr. 3, vil forældelse dog indtræde 10 år efter forfaldstidspunktet, jf. dette lovforslags § 34, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4).

Ved § 13 i forslaget til ny forældelseslov foreslås en tillægsfrist for erstatningskrav, der udspringer af et strafbart forhold, i tilfælde, hvor strafspørgsmålet først afgøres efter udløbet af den almindelige forældelsesfrist for erstatningskravet.

Unddragne skatter i forbindelse med et strafbart forhold har ikke karakter af et egentligt erstatningskrav. I forslaget til skatteforvaltningslovens § 34 b foreslås derfor en tillægsfrist for skattekrav i anledning af et strafbart forhold svarende til den, der foreslås ved § 13 i forslaget til ny forældelseslov. Efter forslaget gælder reglen både for tilfælde, hvor skattekravet indtales under selve straffesagen og tilfælde, hvor skattekravet efterfølgende gøres gældende overfor den skattepligtige ved en egentlig skatteansættelse.

Der henvises til lovforslagets § 34, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 b) og bemærkningerne hertil.

3.10. Øvrige ændringer af forældelsesregler

De gældende generelle forældelsesregler findes i 5-14-4 i Danske Lov og i 1908-loven om forældelse af visse fordringer. 1908-loven fastlægger en 5-årig forældelsesfrist, der kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet eller skyldnerens opholdssted. 1908-loven gælder for de typer af fordringer, der er nævnt i lovens § 1, stk. 1, mens Danske Lov 5-14-4, der fastlægger en absolut 20-årig forældelsesfrist, gælder for fordringer i almindelighed. I en række bestemmelser i den øvrige lovgivning er det bestemt, at en række angivne krav forældes efter reglerne i 1908-loven, selvom de ikke er nævnt i 1908-lovens § 1, stk. 1.

Ved det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven) foreslås bl.a., at der som udgangspunkt skal gælde en forældelsesfrist på 3 år, der kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 10 år, dog 30 år ved erstatning eller godtgørelse for personskade eller miljøskade. Endvidere foreslås, at bestemmelserne i den nye forældelseslov skal finde anvendelse i den udstrækning, andet ikke følger af bestemmelser i anden lov eller af forholdet særlige beskaffenhed, jf. forslaget § 28. Samtidig foreslås Danske Lov 5-14-4 og 1908-loven ophævet.

Forslaget til ny forældelseslov bevirker, at henvisninger til 1908-loven i den øvrige lovgivning bør ændres, og i det omfang der ikke er særlige hensyn, der taler for at fastsætte en længere forældelsesfrist end den almindelige 3-årige forældelsesfrist, der foreslås indført, vil henvisninger til de almindelige forældelsesregler i særlovgivningen helt kunne ophæves.

På den baggrund indeholder lovforslaget forslag at ophæve henvisninger til 1908-loven i en række love, jf. lovforslagets § 16 (forslag til ophævelse af arbejdsløshedsforsikringslovens § 85 c, stk. 19), § 17 (forslag til ophævelse af sygedagpengelovens § 66, stk. 12), § 19 (forslag til ophævelse af § 9, stk. 10, i lov om Lønmodtagernes Garantifond), § 20 (forslag til ophævelse af § 17, stk. 5, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension), § 21 (forslag til ophævelse af arbejdsskadesikringslovens § 56, stk. 4), § 22 (forslag til ændring af § 114, stk. 6, og ophævelse af § 114, stk. 16, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats), § 35 (forslag til ophævelse af § 30 i lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion) og § 36 (forslag til ophævelse af § 13, stk. 20, i lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse).

For så vidt angår disse bestemmelser, der herved foreslås ophævet, vurderer de pågældende ressortministerier, at der ikke er særlige hensyn, som taler for at fastsætte forældelsesregler, der afviger fra reglerne i forslaget til ny forældelseslov.

Endvidere indeholder lovforslaget en række forslag til ændringer, som har til formål at tilpasse særlige forældelsesregler til reglerne i den nye forældelseslov, herunder særligt til de almindelige forældelsesfrister på 3 og 10 år, som foreslås indført ved forslaget til ny forældelseslov.

På den baggrund foreslås gældsbrevslovens § 25, stk. 2, og § 49 ændret. Det følger af de gældende bestemmelser i § 25, stk. 2, 2. pkt., og § 49, 2. pkt., at visse nærmere angive fordringer angående bortkomne gældsbreve forældes efter 1908-loven og ikke som andre fordringer i henhold til gældsbreve efter Danske Lov 5-14-4. Med henblik på at bevare gældsbrevslovens systematik foreslås det, at disse fordringer fortsat undergives den almindelige forældelseslovs korte forældelsesfrist, jf. lovforslagets § 9, nr. 1. Endvidere foreslås den særlige regel om afbrydelse af forældelse i gældsbrevslovens § 47 ophævet, da der ikke findes at være noget til hinder for at lade afbrydelsen af forældelsen af de i § 47 omhandlede krav være reguleret ved reglerne i kapitel 5 og 6 i forslaget til ny forældelseslov, jf. lovforslagets § 9, nr. 2. Gældsbrevslovens §§ 43-49 indeholder i øvrigt en række særlige forældelsesregler for masse-gældsbreve. Bestemmelserne anvendes kun i begrænset omfang, da de fleste masse-gældsbreve i dag er fondsaktiver omfattet af lov om værdipapirhandel, og gældsbrevslovens forældelsesregler finder ikke anvendelse på sådanne aktiver, jf. værdipapirhandelslovens § 73. Gældsbrevslovens §§ 43-49 foreslås opretholdt, da der ikke umiddelbart findes at være noget praktisk behov for at ændre bestemmelserne.

Det foreslås, at § 16 i lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m.m. (Ikrafttrædelsesloven) ophæves, jf. lovforslagets § 10. Ikrafttrædelseslovens § 16 angår forældelsen af krav på erstatning eller anden godtgørelse for skade, der er forvoldt ved en strafbar handling. Bestemmelsen foreslås ophævet, da det ved forslaget til ny forældelseslov foreslås, at sådanne krav fremover forældes efter forældelseslovens almindelige regler, dog kombineret med en særregel, der bestemmer, at udløb af forældelsesfristen ikke er til hinder for, at det under en straffesag, i hvilken tiltalte findes skyldig, kan pålægges tiltalte at betale erstatning eller godtgørelse til forurettede i anledning af det strafbare forhold. Endvidere følger det af særreglen, at sådanne fordringer også kan gøres gældende under et særskilt søgsmål, der anlægges inden et år efter endelig afgørelse i en straffesag, i hvilken tiltalte er fundet skyldig, eller inden et år efter skyldnerens vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion. Der henvises til § 13 i forslaget til ny forældelseslov.

Ved lovforslagets § 11 foreslås konkurslovens § 241 ophævet, idet bestemmelsen foreslås videreført ved reglerne i § 15 og § 17, stk. 1, nr. 1-3, og stk. 2, samt § 19, stk. 4, i forslaget til ny forældelseslov og dette lovforslags almindelige bemærkninger pkt. 4.4.2.1.

Tinglysningslovens § 42 foreslås ophævet ved lovforslagets § 12, da bestemmelsen foreslås videreført uden realitetsændringer, i § 25, stk. 2, nr. 1, i forslaget til ny forældelseslov.

Ved lovforslagets § 13 foreslås det, at henvisningen til afbrydelse af forældelse i dødsboskiftelovens § 82, stk. 5, udgår, da forholdet vil blive reguleret ved § 17, stk. 1, nr. 4, i forslaget til ny forældelseslov.

Ved lovforslagets § 18 foreslås § 95, stk. 4, i lov om aktiv socialpolitik ændret. Det følger af § 95, stk. 4, at tilbagebetalingskrav efter loven bortfalder 5 år efter hjælpens ophør, uden at der efter reglerne i bestemmelsens stk. 1-3 har været økonomisk mulighed for at gennemføre kravet. Lov om aktiv socialpolitik hører under Beskæftigelsesministeriet, der foreslår, at § 95, stk. 4, ændres, således at tilbagebetalingskrav efter loven bortfalder 3 år efter hjælpens ophør og ikke som hidtil 5 år efter ophøret. Beskæftigelsesministeriet finder således ikke anledning til at foreslå, at der skal gælde en frist, der afviger fra den almindelige korte forældelsesfrist efter forslaget til ny forældelseslov.

Lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet § 59, stk. 1, foreslås ændret ved lovforslagets § 23, således at erstatningskrav efter lovens kapitel 3 skal være anmeldt til Patientforsikringsforeningen senest 3 år – og ikke som på nuværende tidspunkt 5 år – efter, at den erstatningsberettigede har fået eller burde have fået kendskab til skaden. Af bemærkningerne til patientforsikringsloven, jf. Folketingstidende 1990-91, tillæg A, sp. 3310-3311, fremgår, at forældelsesfristen på patientforsikringsområdet er fastsat ud fra de almindelige forældelsesregler i 1908-loven. Loven hører under Indenrigs- og Sundhedsministeriet, der vurderer, at en 3-årig anmeldelsesfrist fortsat vil give skadelidte et rimeligt tidsrum til at overveje sagen og anmelde skaden til Patientforsikringen i lyset af, at fristen først løber fra det tidspunkt, hvor skadelidte har fået eller burde have fået kendskab til skaden, f.eks. i tilfælde, hvor denne først er opstået lang tid efter, at den pågældende behandling har fundet sted.

Ved lovforslagets § 26 foreslås § 18, stk. 1, i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag ændret. Det følger af den gældende § 18, stk. 1, at det offentlige indtræder i retten til at indkræve børnebidrag, når et bidrag udbetales forskudsvis af det offentlige. Retten hertil er i forhold til det offentlige undergivet den almindelige 20-årige forældelse. Bestemmelsen hører under Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, der foreslår, at den ændres som en konsekvens af forslaget til ny forældelseslov, således at det offentliges krav undergives en 10-årig forældelse. Der vil fortsat være tale om en absolut frist, der ikke kan suspenderes.

Endvidere foreslås, at §§ 26 og 27 i lov om ægteskabets retsvirkninger ophæves, jf. lovforslagets § 27. Ifølge § 11 i lov om ægteskabets retsvirkninger hæfter begge ægtefæller for visse fordringer i forhold til tredjemand, hvis andet ikke fremgår af omstændighederne. Det følger af lovens § 26, at krav på hustruen af den i § 11 nævnte art forældes i løbet af 1 år, når tillige manden hæfter for gælden. I øvrigt finder 1908-lovens § 1, sidste pkt., samt §§ 2 og 3 tilsvarende anvendelse ved denne forældelse. Hvis hustruen har påtaget sit et videregående ansvar, gælder § 26 ikke, jf. lovens § 27.

Lov om ægteskabets retsvirkninger hører under Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, der foreslår, at §§ 26 og 27 ophæves, således at de pågældende krav forældes efter reglerne i

forslaget til ny forældelseslov. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender vurderer i den forbindelse, at det vil være bedst i overensstemmelse med princippet om at fremme ligestillingen mellem kvinder og mænd, som udtrykt bl.a. ved lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lov-bekendtgørelse nr. 1527 af 19. december 2004 med senere ændringer, at ophæve den særlige 1-årige forældelsesfrist for krav på hustruen.

Ved lovforslagets § 32 foreslås § 17 i lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner ophævet. Det følger af den gældende § 17, at vederlagskrav, som en arbejdsgiver eller en forskningsinstitution vil være berettiget til efter lovens § 12, forældes efter 5 år. Endvidere bestemmes, at 1908-lovens regler finder tilsvarende anvendelse. Bestemmelsen hører under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, der vurderer, at der ikke er særlige hensyn, som taler for at fastsætte en forældelsesfrist eller andre forældelsesregler, der afviger fra reglerne i forslaget til ny forældelseslov.

Desuden foreslås lov om tilsyn med firmapensionskasser § 9 og lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger § 12 ophævet, jf. lovforslagets §§ 38 og 39. Det følger af de pågældende bestemmelser, at visse krav angående pensions- og sikringsydelse forældes 2 år efter udgangen af det kalenderår, i hvilket fordringshaveren fik kundskab om kravet og om, at det er forfaldet, og i alt fald 5 år efter kravets forfaldstid. I øvrigt henviser bestemmelserne til, at 1908-loven finder anvendelse. Bestemmelserne er formuleret på samme måde som forsikringsaftalelovens § 29, stk. 1. De særlige forældelsesfrister i den gældende forsikringsaftalelovs § 29, stk. 1, foreslås ophævet ved dette lovforslagets § 2, nr. 2. Lov om tilsyn med firmapensionskasser og lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger hører under Økonomi- og Erhvervsministeriet, der vurderer, at de særlige forældelsesregler, der i øvrigt ved lovforslagets § 2 foreslås indført i forsikringsaftaleloven, ikke er relevante i forhold til de pågældende bestemmelser. Der foreslås derfor ikke på dette område regler svarende hertil.

Endvidere foreslås § 8, stk. 3, i lov om arbejdstageres opfindelser ophævet, jf. lovforslagets § 40. Det følger af den gældende § 8, stk. 3, at en arbejdstagers krav på godtgørelse efter lovens § 8, stk. 1 og 2, forældes på 5 år i overensstemmelse med 1908-loven. Bestemmelsen hører under Økonomi- og Erhvervsministeriet, der vurderer, at der ikke er særlige hensyn, som taler for at fastsætte en forældelsesfrist eller andre forældelsesregler, der afviger fra reglerne i forslaget til ny forældelseslov.

Endelig foreslår Økonomi- og Erhvervsministeriet en ændring af sølovens § 501. Sølovens § 501 fastsætter regler om forældelse af en række nærmere angivne fordringer på sølovens område, herunder fordringer, der hidrører fra aftaler om transport eller befordring af passagerer og deres rejsegods. Forældelsesfristens længde for de pågældende fordringer varierer afhængig af, hvilken

fordring der er tale om. Eksempelvis forældes krav på passagerskader normalt 2 år, efter passageren er gået i land, jf. § 501, stk. 1, nr. 3, mens fordringer i forbindelse med tab som følge af, at gods, der er transporteret af skibet, udleveres uden konnossement eller til den forkerte person, normalt forældes efter 1 år, jf. § 501, stk. 1, nr. 6. Forældelsesfristernes længde er i stort omfang fastsat på baggrund af internationale regler. Eksempelvis er 2-årsfristen i § 501, stk. 1, nr. 3, fastsat på baggrund af art. 16 i Athen-konventionen om søtransport af passagerer og gods. Alene fristerne i § 501, stk. 1, nr. 6 og 8, om henholdsvis fordringer i anledning af fejlagtig udlevering af gods og fordringer på bidrag til almindeligt haveri mv. er ikke fastsat på baggrund af internationale regler.

Ifølge sølovens § 501, stk. 3, afbrydes forældelsen ved foretagelse af retsskridt inden forældelsesfristens udløb eller ved anmeldelsen for en dispachør, såfremt det tilkommer en dispachør at træffe afgørelse om fordringen. Det afgøres efter loven i det land, hvor en sag er anlagt, om forældelsen er afbrudt eller suspenderet, jf. § 501, stk. 5. I øvrigt anvendes de almindelige regler om forældelse af fordringer, jf. § 501, stk. 6.

Det er i retspraksis uafklaret, om længden af forældelsesfristen, der løber efter afbrydelse af forældelsen af en fordring omfattet af sølovens § 501, bestemmes efter § 501, stk. 1, eller efter de almindelige forældelsesregler. Sø- og Handelsrettens dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1949.1165 SH, handlede om en fordring omfattet af den dagældende sølovs § 284, der i vidt omfang svarer til den nugældende § 501. Ved dommen fastslog Sø- Handelsretten, at der efter afbrydelse af forældelse løb en ny frist bestemt efter § 284. Der er imidlertid den forskel mellem den dagældende § 284 og den nugældende § 501, at det i § 284, stk. 3, bestemtes, at de almindelige regler om forældelse af fordringer kommer til anvendelse for *andre* fordringer, mens det i § 501, stk. 6, bestemmes, at de almindelige regler om forældelse af fordringer *i øvrigt* kommer til anvendelse. Det er derfor tvivlsomt, om dommen kan tages som udtryk for den gældende retstilstand.

Det følger af § 28 i det samtidig fremsatte forslag til ny forældelseslov, at der efter afbrydelse af forældelsesfrister fastsat i en anden lov, herunder fristerne i sølovens § 501, stk. 1, vil løbe en ny forældelsesfrist bestemt efter den nye forældelseslovs regler, såfremt andet ikke følger af den anden lov eller af forholdets særlige beskaffenhed.

Det er Økonomi- og Erhvervsministeriets opfattelse, at længden af forældelsesfristen, der løber efter afbrydelsen af forældelsen af fordringer omfattet af sølovens § 501, bør bestemmes efter § 501, stk. 1, og ikke efter de almindelige forældelsesregler. Den særlige karakter af de pågældende fordringer, der bortset fra fordringerne omfattet af § 501, stk. 1, nr. 6 og 8, alle er reguleret ved internationale regler, tilsiger, at den nye frist fastlægges efter sølovens regler. Økonomi- og

Erhvervsministeriet foreslår derfor, at der indsættes en særlig bestemmelse herom i sølovens § 501.

Økonomi- og Erhvervsministeriet finder ikke på nuværende tidspunkt anledning til at foreslå ændringer af de øvrige særlige forældelsesregler i søloven.

Der henvises til lovforslagets § 41 (forslag til ændring af sølovens § 501, stk. 5) og bemærkningerne hertil.

3.11. Visse ændringer af renteloven og kreditaftaleloven

3.11.1. Ændring af henvisninger til banker mv. i renteloven og kreditaftaleloven

3.11.1.1. Gældende ret

Rentelovens § 7, stk. 1-3, begrænser kreditorers adgang til at fravige rentelovens § 5, der omhandler beregningen af morarente. Ifølge lovens § 7, stk. 4, gælder stk. 1-3 ikke for aftaler, der indgås af banker, sparekasser, andelskasser samt realkreditinstitutter, der er godkendt af staten.

Ifølge kreditaftalelovens § 15, stk. 2, kan det ved forbrugerkreditaftaler alene aftales, at kreditorrenten helt eller delvis skal variere med størrelsen af Nationalbankens diskonto eller lignende forhold, som kreditgiver er uden indflydelse på, medmindre kreditgiver har tilladelse til at drive virksomhed efter lov om banker og sparekasser mv. eller realkreditloven.

Det kan i forhold til ordlyden give anledning til tvivl, om rentelovens § 7, stk. 4, og kreditaftalelovens § 15, stk. 2, omfatter kreditinstitutter godkendt i udlandet, men det må dog antages bestemmelserne omfatter kreditinstitutter godkendt i udlandet, i det omfang disse i henhold til kapitel 5 i lov om finansiel virksomhed må virke i Danmark.

3.11.1.2. Lovforslagets udformning

Henvisningerne til ”banker”, ”sparekasser” mv. i rentelovens § 7, stk. 4, og kreditaftalelovens § 15, stk. 2, foreslås ændret til henvisninger til godkendte pengeinstitutter, realkreditinstitutter og kreditinstitutter, svarende til de betegnelser, der anvendes i lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 286 af 4. april 2006 med senere ændringer, som indeholder de gældende regler om godkendelse mv. af disse virksomheder.

Herved præciseres, at bestemmelserne omfatter kreditinstitutter godkendt i udlandet, i det omfang disse i øvrigt må virke i Danmark.

Der henvises til lovforslagets § 14, nr. 1, (forslag til rentelovens § 7, stk. 4) og § 15 (forslag til ændring af kreditaftalelovens § 15, stk. 2) og bemærkningerne hertil.

3.11.2. Ændring af rentelovens § 9 b, stk. 2 og 3

3.11.2.1. Gældende ret

Rentelovens § 9 b, stk. 2 og 3, bestemmer, at rykkergebyrer og inkassogebyrer som udgangspunkt højst må udgøre 100 kr. inkl. moms. Bestemmelsen gælder for rykker- og inkassogebyrer vedrørende fordringer på formuerettens område, jf. rentelovens § 1, stk. 2.

Landsskatteretten har fundet, at rykkergebyrer ikke skal medregnes til en virksomheds afgiftsgrundlag ved beregning af moms efter momslovens § 27, stk. 1 og 2, jf. SKAT-meddelelse 2001.456 LSR og SKAT-meddelelse 2003.541 LSR. Landsskatteretten lagde ved sine afgørelser vægt på, at et rykkergebyr ikke kan anses som en del af vederlaget for den relevante ydelse, men derimod må anses som godtgørelse af omkostninger i forbindelse med påmindelse om betalingskravet. Landsskatterettens afgørelser har den konsekvens, at der ikke kan kræves moms af de rykkergebyrer, der omtales i rentelovens § 9 b, stk. 2.

Landsskatterettens afgørelser angår rykkergebyrer, men det lægges til grund i Østre Landsrets dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2005.2335 Ø, at der heller ikke kan kræves moms af inkassogebyrerne omtalt i rentelovens § 9 b, stk. 3. Østre Landsret skulle i den pågældende dom tage stilling til konsekvensen af landsskatterettens afgørelser i forhold til rentelovens § 9 b, stk. 2 og 3. Spørgsmålet, som landsretten skulle tage stilling til, var, om der fortsat kunne opkræves rykker- og inkassogebyrer på 100 kr., eller om de 100 kr. skulle fratrækkes et beløb svarende til den moms, der skulle være betalt, hvis gebyrerne var momspligtige. Sidstnævnte resultat ville føre til, at momsregistrerede kreditorer alene ville kunne opkræve 80 kr. Landsretten lagde til grund, at det afgørende er, at skyldneren ikke belastes med et beløb, der overstiger 100 kr., og den pågældende kreditor kunne således opkræve rykker- og inkassogebyrer på 100 kr.

3.11.2.2. Lovforslagets udformning

Det foreslås, at ordene ”inkl. moms” udgår af rentelovens § 9 b, stk. 2 og 3, idet der ikke skal betales moms af rykkergebyrer optrykt, jf. SKAT-meddelelse 2001.456 LSR og SKAT-meddelelse 2003.541 LSR og Østre Landsrets dom optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2005.2335 Ø om konsekvenserne af landsskatterettens afgørelser for rentelovens § 9 b, stk. 2 og 3, jf. pkt. 3.11.2.1 ovenfor.

Der henvises til lovforslagets § 14, nr. 2 og 3 (forslag til ændring af rentelovens § 9 b, stk. 2 og 3) og bemærkningerne hertil.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven), der har til formål at erstatte de gældende forældelsesregler i Danske Lov 5-14-4 og forældelsesloven fra 1908.

Lovforslaget indeholder forslag til ændringer af særlige forældelsesregler i den øvrige lovgivning.

Herudover foreslås det, at købelovens reklamationsfrister ikke finder anvendelse på køb af genstande, som i henhold til et offentligretligt påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed, og ved køb af byggematerialer. Det vil således alene være forældelseslovens regler, der vil gælde i disse tilfælde. Dette bevirker, at sådanne mangelskrav først endelig bortfalder ved forældelse.

Forslaget om at afskaffe reklamationsfristen i de nævnte situationer skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser.

Lovforslaget skønnes ikke i øvrigt at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for erhvervslivet.

Der henvises i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven).

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

5. Høring

[...]

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1 (købeloven)

Til nr. 1 (§ 54, stk. 2)

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at reklamationsfristen i købelovens § 54, stk. 1, ikke finder anvendelse på køb af genstande, som i henhold til et påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke er sikre. Det vil således alene være forældelseslovens regler, der vil gælde i disse tilfælde.

Bestemmelsen vil alene omfatte tilfælde, hvor der er udstedt påbud om *tilbagekaldelse* eller *destruktion*. Den vil derimod ikke omfatte de tilfælde, hvor der er udstedt påbud om *tilbagetrækning*. Forskellen mellem tilbagetrækning og tilbagekaldelse er, at producenten mv. ved påbud om tilbagetrækning alene skal foretage handlinger med henblik på at begrænse det *fremtidige* salg mv. af produktet, mens den pågældende ved påbud om tilbagekaldelse skal foretage handlinger med henblik på at få *allerede leverede* mv. produkter leveret tilbage fra forbrugeren. Der henvises i øvrigt til definitionerne af tilbagetrækning og tilbagekaldelse i produktsikkerhedslovens § 7 a.

Bestemmelsen omfatter også *tilbagetagning* i lov om kemiske stoffer og produkter, idet et påbud herom i denne lov har samme retsvirkning som *tilbagekaldelse*.

Bestemmelsen vil omfatte påbud, der har baggrund i, at produktet kan forvolde skade. Det kan dreje sig om personskade eller tingsskade, herunder skade på miljøet. Tingsskade vil dog ikke omfatte skade på produktet selv.

I visse tilfælde kan et påbud kun udstedes, hvis den relevante myndighed har vurderet, at de pågældende produkter ikke er sikre. Det gør sig eksempelvis gældende for produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, § 32 a, stk. 1, i lov om kemiske stoffer og produkter, § 4, stk. 4, nr. 2, i lov om sikkerhed til søs og § 14, stk. 4, i bekendtgørelse om administration m.v. af stærkstrømsloven. Ethvert påbud udstedt i medfør af disse bestemmelser vil derfor få virkning efter den foreslåede bestemmelse.

Andre påbudsregler har flere forskellige formål, og det kan i disse tilfælde ikke uden videre lægges til grund, at der er tale om et påbud, der har baggrund i, at produktet ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed. Eksempelvis kan påbud om tilbagekaldelse af gasmateriel udstedt efter lov om

gasinstallationer og installationer i forbindelse med vand- og afløbsledninger have sin baggrund i regler, der har til formål dels at sikre et acceptabelt sikkerhedsniveau for gasinstallationer, dels at sikre kvaliteten af det udførte installationsarbejde på gas-, vand- og afløbsområdet. I sådanne tilfælde må det på baggrund af formuleringen af det konkrete påbud afgøres, om der er tale om et påbud, der har baggrund i, at produktet ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed.

Påbud i henhold til en række andre bestemmelser vil også kunne være omfattet af den foreslåede regel. Det drejer sig om § 48, stk. 2, nr. 3 og 4, i lov om kemiske stoffer og produkter, fødevarerlovens § 52, stk. 1, og § 30, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1, litra i, og nr. 2, litra g og i, i lov om hold af dyr. Et påbud, der er udstedt med hjemmel i en af disse bestemmelser, vil have virkning efter den foreslåede § 54, stk. 2, hvis det fremgår af påbudet, at der er udstedt, fordi de pågældende genstande ikke er sikre.

Den foreslåede § 54, stk. 2, vil ikke omfatte påbud udstedt i henhold til regler, der varetager andre hensyn end hensynet til, at et produkt ikke forvolder skade. Den vil bl.a. ikke omfatte påbud om tilbagekaldelse udstedt af hensyn til den offentlige sikkerhed, jf. eksempelvis § 3, stk. 5, i våbenloven eller påbud om destruktion udstedt med henblik på at sikre renavlen af dyr, jf. eksempelvis § 9, stk. 1, nr. 1, i lov om biavl.

Bestemmelsen vil ikke omfatte tilfælde, hvor et produkt tilbagekaldes fra markedet frivilligt, og den vil heller ikke omfatte tilfælde, hvor tilbagekaldelsen sker i medfør af en generel tilbagekaldelsespligt. En generel pligt til tilbagekaldelse i visse tilfælde findes f.eks. i artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 178 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om opretholdelse af Den Europæiske Fødevarsikkerheds autoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte tilfælde, hvor der – eksempelvis under hensyntagen til forsigtighedsprincipper – udstedes et påbud om tilbagekaldelse eller destruktion, selv om det ikke er endeligt konstateret, at produktet er farligt. Hvis det efterfølgende viser sig, at produktet ikke er farligt, vil der dog i sådanne tilfælde ofte ikke foreligge en mangel, som køber kan påberåbe sig over for sælger.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 37, hvorved produktsikkerhedslovens 12, stk. 3, foreslås ophævet som følge af ændringen af købelovens § 54, stk. 2.

Den foreslåede § 54, stk. 2, vil gælde for andre køb end forbrugerkøb, jf. købelovens § 1 a. Bestemmelsen vil som hidtil kunne fraviges ved parternes aftale eller sædvane, jf. købelovens § 1, stk. 1, og erhvervsdrivende vil således indbyrdes kunne aftale en reklamationsfrist.

Den foreslåede afskaffelse af reklamationsfristen foreslås ligeledes for forbrugerkøb, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til ændring af købelovens § 83, stk. 2). Denne bestemmelse vil ikke kunne fraviges ved aftale til skade for en køber, der er forbruger, jf. købelovens § 1, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Hvad angår ikrafttrædelsen af den foreslåede § 54, stk. 2, henvises til overgangsreglen i lovforslagets § 42, stk. 3.

Til nr. 2 (§ 54, stk. 3 og 4)

Stk. 3 medfører, at der ikke gælder nogen reklamationsfrist ved køb af byggematerialer. Det indebærer, at alene forældelseslovens regler gælder i denne situation.

Efter den gældende § 54, stk. 2, skal køberen af byggematerialer have påberåbt sig mangler ved materialerne inden 5 år efter byggeriets aflevering, dog senest 6 år fra overgivelsen af materialerne til køber. Den foreslåede regel indebærer, at krav først endeligt bortfalder 10 år fra forfaldsdagen, dvs. fra overgivelsen af materialerne til køberen, f.eks. til købers lager eller til videre salg. Det vil herefter ikke længere være af betydning, hvornår der sker aflevering af det byggeri, som byggematerialet er leveret til.

For den nærmere afgrænsning af byggematerialer henvises til bemærkningerne til forslaget til lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v., hvorved en særregel for byggematerialer først blev indført, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 3003.

§ 54, stk. 3, vil gælde for andre køb end forbrugerkøb, jf. købelovens § 1 a. Bestemmelsen vil som hidtil kunne fraviges ved parternes aftale eller sædvane, jf. købelovens § 1, stk. 1, og erhvervsdrivende vil således indbyrdes kunne aftale en reklamationsfrist.

Den foreslåede afskaffelse af reklamationsfristen foreslås ligeledes for forbrugerkøb, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til ændring af købelovens § 83, stk. 2). Bestemmelsen vil ikke kunne fraviges ved aftale til skade for en køber, der er forbruger, jf. købelovens § 1, stk. 2.

Stk. 4, 1. pkt., sikrer, at en erhverver (som er forbruger) ikke som følge af en aftale, som erhververen ikke er part i, om en kortere reklamationsfrist end den, der er indeholdt i købelovens § 54, stk. 1, afskæres fra at gøre et i øvrigt berettiget erstatningskrav for mangler ved salgsgenstanden gældende over for et tidligere led i omsætningskæden. For så vidt angår køb omfattet af stk. 2 og 3, som affattet ved dette lovforslag, hindrer bestemmelsen, at en aftalt reklamationsfrist kan håndhæves over for en senere erhverver (forbruger). Reglen vil ikke kunne omgås ved, at der i stedet aftales en kortere forældelsesfrist.

Den foreslåede bestemmelse omfatter alle former for erhvervelse af løsøre. For så vidt angår byggematerialer, indebærer bestemmelsen bl.a., at en aftale mellem tidligere led i salgskæden, f.eks. en aftale mellem en producent af byggematerialer og en entreprenør eller en håndværker, om, at der skal gælde en reklamationsfrist, ikke vil kunne gøres gældende af producenten over for en senere erhverver, der hovedsagelig handler uden for sit erhverv (dvs. en forbruger), i det omfang betingelserne for, at forbrugeren kan gøre et erstatningskrav for mangler ved byggematerialerne gældende over for producenten, i øvrigt er opfyldt. En materialeleverandør vil således ikke over for en senere erhverver af materialerne – der vel at mærke er forbruger – kunne gøre gældende, at den pågældende leverandør i henhold til den såkaldte byggeleveranceklausul i AB 92 § 10, stk. 4, alene er ansvarlig for mangler ved byggematerialerne i 5 år efter byggeriets aflevering.

Den foreslåede bestemmelse regulerer ikke i øvrigt, i hvilket omfang en erhverver (forbruger) vil kunne gøre et erstatningsansvar for mangelfulde byggematerialer mv. gældende over for et tidligere led i omsætningskæden, f.eks. en producent. Spørgsmålet herom vil som hidtil skulle afgøres ud fra de almindelige ulovbestemte principper om direkte krav ("springende regres").

Det er producenten mv., der skal godtgøre, hvornår salgsgenstanden er overgivet til dennes umiddelbare kontrahent, hvis producenten mv. vil gøre gældende, at reklamationsfristen er overskredet eller – for så vidt angår køb omfattet af stk. 2 eller 3 – at forældelse allerede er indtrådt i forholdet mellem denne og dennes umiddelbare kontrahent.

Med henblik på at sikre forbrugeren den retsstilling, som følger af forslaget til § 54, stk. 4, 1. og 2. pkt., foreslås det at gøre bestemmelsen forbrugerpræceptiv, dvs. ufravigelig til skade for forbrugeren, jf. *stk. 4, 3. pkt.* Dette vil bl.a. betyde, at der ikke vil være mulighed for, at en sælger kan indgå en aftale med en forbruger, som stiller denne ringere i forhold til producenten end, hvad der følger af bestemmelsen i § 54, stk. 4, 1. og 2. pkt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.1 og 3.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Hvad angår ikrafttrædelsen af den foreslåede § 54, stk. 3 og 4, henvises til overgangsreglerne i lovforslagets § 42, stk. 3 og 4.

Til nr. 3 (§ 83, stk. 2)

Det foreslås ved *stk. 2, 1. pkt.*, at § 83, stk. 1, om reklamationsfrist ved mangler i forbruger køb ikke finder anvendelse på køb af genstande, som i henhold til et påbud i medfør af regler om produkters sikkerhed skal tilbagekaldes eller destrueres, eller ved køb af byggematerialer. Bestemmelsen har samme indhold som de foreslåede bestemmelser i § 54, stk. 2 og 3. Der henvises

herom til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2. Bestemmelsen vil være præceptiv som følge af købelovens § 1, stk. 2.

Det foreslåede *stk. 2, 2. pkt.*, har til formål i købelovens særlige afsnit om forbruger køb at henlede opmærksomheden på den foreslåede nye bestemmelse i § 54, stk. 4, om visse reklamationsaftaler mv.

Det skal i den forbindelse desuden bemærkes, at det ved det samtidigt fremsatte forslag til ny lov om forældelse foreslås, at forældelseslovens regler ikke skal kunne fraviges ved forudgående aftale i forbrugerforhold, jf. lovforslagets § 26, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.1 og 3.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Hvad angår ikrafttrædelsen af den foreslåede § 83, stk. 2, henvises til overgangsreglen i lovforslagets § 42, stk. 3.

Til § 2
(forsikringsaftaleloven)

Til nr. 1 (§ 24)

Efter den hidtidige forståelse af § 24, stk. 1, fastlægges denne både betalingstidspunktet og forfaldstidspunktet for forsikringsydelsen. Denne forståelse af § 24, stk. 1, hviler på bemærkningerne til det udkast, som forsikringsaftaleloven er baseret på, jf. udkast til lov om forsikringsaftaler med tilhørende bemærkninger udarbejdet af den ved kgl. resolution af 6. februar 1919 nedsatte kommission (1925) side 57-59, og på formuleringen af § 24, stk. 3. Det foreslås, at § 24 formuleres således, at den fremover alene fastlægges betalingstidspunktet for forsikringsydelsen.

I forældelsesmæssig henseende vil forfaldstiden fremover blive fastlagt af forældelseslovens § 2, stk. 1, der bestemmer, at forældelsesfristerne regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt.

Den 3-årige forældelsesfrist i § 3, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov, og den 10-årige frist i forslaget § 3, stk. 3, nr. 3, regnes som udgangspunkt fra forfaldstiden. Forslaget til forsikringsaftalelovens § 29 vil indebære, at disse frister i en række tilfælde vil finde anvendelse i forhold til krav på forsikringsydelsen.

Den foreslåede affattelse medfører ikke i øvrigt indholdsmæssige ændringer af § 24, men der foreslås en vis sproglig modernisering af bestemmelsen.

Til nr. 2 (§ 29)

Det foreslås, at krav i anledning af forsikringsaftalen som udgangspunkt forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. *stk. 1*. ”Krav i anledning af forsikringsaftalen” omfatter alle krav, der vedrører og/eller udspringer af aftalen. Reglen har således et videre anvendelsesområde end den gældende § 29, *stk. 1*, der alene omfatter krav, der er ”grundede i forsikringsaftalen”. Den foreslåede regel omfatter også krav, der opstår i kraft af lovgivningen, og støttes på indholdet af forsikringsaftalen. Som eksempel på krav, der opstår i kraft af lovgivningen, kan nævnes skadelidtes krav mod ansvarsforsikringsselskabet efter færdselslovens § 108, *stk. 1*.

Der foreslås i *stk. 2-6* en række undtagelser til *stk. 1*, hvorved forældelseslovens almindelige regler fraviges.

Der foreslås ved forsikringsaftalelovens § 29, *stk. 2*, en bestemmelse om, at § 2, *stk. 2*, i forslaget til ny forældelseslov ikke finder anvendelse på betalingsfristen efter forsikringsaftalelovens § 24, *stk. 1*. Konsekvensen af denne bestemmelse vil være, at § 2, *stk. 2*, i forslaget til ny forældelseslov, ikke bevirker en udsættelse af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt til udløbet af betalingsfristen efter forsikringsaftalelovens § 24, *stk. 1*. Den foreslåede § 29, *stk. 2*, indebærer ikke, at § 2, *stk. 2*, ikke finder anvendelse på aftalte betalingsfrister eller betalingsfrister, der følger af anden lovgivning.

For så vidt angår forældelsesfristernes længde vil de almindelige frister i forslaget til ny forældelseslov som udgangspunkt også gælde på forsikringsaftalelovens område. Det foreslås dog ved *stk. 3*, at forældelse for krav på forsikringsydelsen ved personforsikring indtræder senest 10 år efter forsikringsbegivenhedens indtræden, hvilket vil sige skadens indtræden eller konstatering. Bestemmelsen vil omfatte forsikringer, der fastlægger forsikringsbegivenheden ud fra et skadevirkningsprincip. Et sådant princip anvendes eksempelvis typisk ved livsforsikringer, hvor det afgørende for forsikringssummens udbetaling er, at dødsfaldet sker i forsikringstiden. Endvidere anvendes et skadevirkningsprincip i dag typisk ved forsikringer mod kritisk sygdom og sundhedsforsikringer.

Forsikringer, der fastlægger forsikringsbegivenheden ud fra skadesårsagsprincippet, f.eks. ulykkesforsikringer, vil derimod blive reguleret ved § 3, *stk. 3*, nr. 1, i forslaget til ny forældelseslov, og den 30-årige forældelsesfrist vil således finde anvendelse på krav på godtgørelse eller erstatning, der skal udbetales efter sådanne forsikringer.

Hvis det ikke klart fremgår af forsikringsbetingelserne, om forsikringsbegivenheden er skadesårsagen eller skadens indtræden/konstatering, må det afgøres på baggrund af en konkret fortolkning af den pågældende forsikringsaftale. Man skal i den forbindelse være opmærksom på, at i visse tilfælde kan den samme forsikring indeholde både ydelser, der udløses ved skadesårsagen,

og ydelser, der udløses ved skadesvirkningen. Eksempelvis har nogle ulykkesforsikringer kunnet udvides til at omfatte visse sygdomme, og i en konkret sag, hvor forsikringen dækkede ”direkte følger af børnelammelse”, har Ankenævnet for Forsikring fundet, at denne del af forsikringen skulle forstås således, at det var følgerne af sygdommen, der var forsikringsbegivenheden, jf. Kendelse fra Ankenævnet for Forsikring 24.643 (1989).

Det foreslåede stk. 3 er alene en modifikation af § 3, stk. 3, i forslaget til ny forældelseslov. Det indebærer, at der ved siden af den foreslåede 10-årige frist vil løbe den almindelige 3-årige frist med mulighed for suspension, jf. § 3, stk. 1 og 2, i forslaget til ny forældelseslov.

Den foreslåede 10-årige frist løber fra den dag, da forsikringsydelsen kunne kræves betalt. Det indebærer, at i tilfælde, hvor der er aftalt en betalingsfrist, løber fristen først fra udløbet af denne frist, jf. tilsvarende § 2, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov.

Endvidere præciseres det i stk. 3, at § 8, 1. pkt., i forslaget til ny forældelseslov vil gælde ved siden af stk. 3. Det har betydning i de tilfælde, hvor der er tale om en pension, livrente, aftægtsydelse eller anden lignende ydelse, der forfalder med bestemte mellemrum og ikke er afdrag på en skyldig hovedstol, og hvor der allerede er udbetalt ydelser. I disse tilfælde vil fordringen i sin helhed forældes 10 år fra den dag, da den sidste ydelse blev betalt.

Betegnelsen personforsikring skal forstås i overensstemmelse med brugen heraf i forsikringsaftalelovens § 6 og erstatningsansvarslovens § 22, stk. 2. I den forbindelse skal det påpeges, at visse personforsikringer ikke angår erstatning og godtgørelse for personskade. Dette gælder eksempelvis for pensionsaftaler, hvor forsikringsbegivenheden er opnåelse af en bestemt alder. I disse tilfælde vil krav på de enkelte ydelser ikke være omfattet af § 3, stk. 3, nr. 1, i forslaget til ny forældelseslov, men derimod af § 3, stk. 3, nr. 3, hvilket vil indebære, at disse krav forældes senest 10 år efter begyndelsestidspunktet i henhold til § 2 i forslaget til ny forældelseslov, dvs. som udgangspunkt fra forfaldstidspunktet. Sådanne krav vil altså forældes på samme måde som krav omfattet af den foreslåede § 29, stk. 3, i forsikringsaftaleloven. For så vidt angår forældelsen af pensioner i deres helhed vil § 8, 1. pkt., i forslaget til ny forældelseslov gælde.

Med *stk. 4* foreslås en særregel vedrørende ansvarsforsikringer, når der sker indtrædelse i den sikredes ret imod selskabet efter forsikringsaftalelovens § 95. Den skadelidtes krav mod selskabet forældes i sådanne tilfælde tidligst et år efter indtrædelsen, når indtrædelsen er sket inden udløbet af forældelsesfristen for kravet med den sikrede.

Særreglen om ansvarsforsikringer i § 29, stk. 2, i den gældende forsikringsaftalelov foreslås ikke videreført. Forsikringsaftalelovens § 29, stk. 2, bestemmer, at ved ansvarsforsikring, hvor selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte, forældes skadelidtes krav mod selskabet efter de

samme regler, som gælder for skadelidtes krav mod skadevolderen. Konsekvensen af, at reglen ikke videreføres, vil være, at de pågældende krav forældes efter de almindelige forældelsesregler i forslaget til forældelseslov, jf. forslaget til stk. 1, dog med den tilføjelse at anmeldelse til ansvarsforsikringselskabet medfører en foreløbig afbrydelse af forældelsen, jf. forslaget til stk. 5, som omtales umiddelbart nedenfor.

Det foreslås, at forældelsesfristen – for så vidt angår krav mod selskabet – afbrydes allerede, når skaden, der ligger til grund for kravet, anmeldes til selskabet, jf. *stk. 5, 1. pkt.* Det afgørende tidspunkt er tidspunktet, hvor anmeldelsen er kommet frem til selskabet. Der er her tale om en udvidelse af adgangen til at afbryde forældelsen i forhold til den foreslåede nye forældelseslovs kapitel 6 om foreløbig afbrydelse. Virkningen af afbrydelsen vil være, at forældelse tidligst indtræder ét år efter selskabets meddelelse om, at kravet helt eller delvist afvises. I det omfang kravet kun afvises delvist, gælder *stk. 5, 1. pkt.*, for den afviste del.

Forældelsen vil ikke kunne afbrydes ved at genanmelde den samme skade, efter selskabet har afvist kravet. Det må bero på en konkret vurdering, om der er tale om den samme skade.

I øvrigt vil forældelseslovens øvrige regler om afbrydelse gælde ved siden af *stk. 5*. Det indebærer bl.a., at forældelsen afbrydes, når selskabet erkender et krav af en bestemt størrelse, jf. den foreslåede forældelseslovs § 15.

Desuden foreslås i *stk. 5, 2. pkt.*, en særregel, der angår den situation, hvor en dækningsberettiget skade anmeldes, men hvor den sikrede ikke giver selskabet tilstrækkelige oplysninger til, at selskabet kan foretage en erstatningsopgørelse. Det foreslås, at forældelse i den situation indtræder 3 år efter selskabets meddelelse om, at det anerkender, at kravet er berettiget, men anmoder om yderligere oplysninger med henblik på opgørelse af kravets størrelse. Det forudsættes, at anmodningen er rettet til den person, der er berettiget til forsikringsydelsen. Den 3-årige frist er absolut og kan således ikke suspenderes efter § 3, stk. 2, i den foreslåede forældelseslov.

Det fastlægges ved det foreslåede *stk. 6, 1. pkt.*, at § 29, stk. 1-5, ikke ved aftale kan fraviges ved aftale til skade for forsikringstageren eller sikrede ved forbrugerforsikring. Forbrugerforsikring er defineret i forsikringsaftalelovens § 2, stk. 4.

Det foreslåede *stk. 6, 1. pkt.*, indebærer, at ved forbrugerforsikring kan reglerne i forslaget til ny forældelseslov ikke fraviges til skade for forsikringstageren eller sikrede, i videre omfang end angivet i *stk. 6, 2. pkt.*, jf. umiddelbart nedenfor.

Stk. 6 vil ikke være til hinder for, at der som hidtil i et vist omfang kan indgås aftaler om, at selskabets hæftelse for følger af en skade er tidsmæssig begrænset. Forsikringsaftalelovens § 120,

der bestemmer, at selskabet ved sygdom eller ulykke, der indtræder i forsikringstiden, hæfter for skadelige følger, der viser sig senere, kan således fortsat fraviges ved aftale.

Det foreslås i øvrigt ved *stk. 6, 2. og 3. pkt.*, at det kan aftales, at en forsikring alene dækker skader anmeldt inden for en nærmere angivet frist på ikke under 6 måneder efter forsikringens ophør. Herved tillades det, at selskaberne kan afgrænse deres dækning i forbindelse med forsikringens ophør. Bestemmelsen er i et vist omfang en videreførelse af den gældende § 30, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til den særlige overgangsregel i lovforslagets § 42, stk. 5.

Til nr. 3 (§ 30)

De særlige regler om frister for påtale og fremsættelse af krav over for forsikringsselskabet foreslås ophævet. For så vidt angår påtale af krav over for selskabet, vil reglerne i den foreslåede forældelseslovs kapitel 5 og 6 om afbrydelse og foreløbig afbrydelse finde anvendelse. Bl.a. vil indbringelse af en tvist for Ankenævnet for Forsikring bevirke, at forældelsen afbrydes foreløbigt, jf. lovforslagets § 21, stk. 3.

§ 30, stk. 2, der herved ophæves, videreføres i et vist omfang ved den foreslåede § 29, stk. 6, 2. og 3. pkt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

*Til § 3
(retsplejeloven)*

Til nr. 1 (§ 361, stk. 4)

Retsplejelovens § 361 indeholder en regel om, at en forbruger kan forlange, at en anlagt retssag hæves, hvis tvisten kan indbringes for Forbrugerklagenævnet eller et klage- eller ankenævn, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender.

Hvis en af parterne ønsker behandlingen ved retten fortsat efter, at nævnet har truffet afgørelse i sagen, eller efter, at der er indgået forlig for nævnet, så anses sagen for anlagt ved det oprindelige sagsanlæg i henseende til bl.a. afbrydelse af forældelse, medmindre den pågældende part ikke har fremmet sagen behørigt, jf. retsplejelovens § 361, stk. 4.

Ved den foreslåede ændring af § 361, stk. 4, tilpasses bestemmelsen reglerne om afbrydelse af forældelse i forslaget til ny forældelseslov. Det foreslås, at henvisningen til afbrydelse af forældelse fjernes. Det vil indebære, at spørgsmålet om afbrydelse af forældelse, hvor en af parterne

på ny anlægger retssag, efter at nævnet mv. har afsluttet behandlingen af sagen, fremover vil blive reguleret ved §§ 20 og 21 i forslaget til ny forældelseslov.

Til nr. 2 (§ 490, stk. 3)

Efter retsplejelovens § 492, stk. 1, er det udgangspunktet, at fogedretten afviser en udlægsforretning, hvis den, der har fremsat anmodningen om tvangsfuldbyrdelse, udebliver fra forretningen.

Der foreslås en ny bestemmelse i retsplejelovens § 490, stk. 3, hvorefter kreditor ikke behøver at give møde i fogedretten for at afbryde forældelsen i tilfælde, hvor en udlægsforretning er afskåret efter reglen i retsplejelovens § 490, stk. 1, dvs. i tilfælde, hvor skyldneren inden for de sidste 6 måneder har afgivet insolvenserklæring i forbindelse med en fogedforretning. Det vil dog være en forudsætning, at skyldneren ikke fremkommer med indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist.

Bestemmelsen vil kunne anvendes, selv om kreditor ikke på forhånd ved, om der er afgivet insolvenserklæring. Kreditor vil således ved indgivelsen af udlægsbegæringen skulle bede fogedretten om i givet fald at behandle begæringen efter § 490, stk. 3, og ellers efter de almindelige regler.

Reglen omfatter efter forslaget alle typer af krav, for hvilke der er et eksekutionsgrundlag.

Det følger af bestemmelsen, at når en anmodning om behandling efter § 490, stk. 3, er modtaget, skal fogedretten give skyldneren skriftlig meddelelse om det af fogedretten opgjorte krav inklusive renter og omkostninger og om formålet med kravets fremsættelse. Fogedretten skal samtidig give skyldneren en frist til at fremkomme med skriftlige indsigelser mod det opgjorte krav. Det forudsættes, at fristen i almindelighed sættes til ikke under 14 dage efter det tidspunkt, hvor skyldneren skønnes at ville have modtaget meddelelsen fra fogedretten. Hvis særlige forhold taler for det, f.eks. fordi skyldneren bor i udlandet, bør der efter omstændighederne fastsættes en længere frist.

Fogedretten vil skulle foretage en sædvanlig prøvelse af kravet, herunder navnlig en prøvelse af opgørelsen af renter og omkostninger og af, om kravet helt eller delvis er forældet. Fogedrettens behandling i henhold til bestemmelsen optages i fogedbogen efter de almindelige regler herom, jf. retsplejelovens kapitel 3, og fogedretten giver meddelelse til skyldneren ved fremsendelse af retsbogen. Det forudsættes, at der tillige gives meddelelse til fordringshaveren.

Hvis der ikke kommer indsigelse fra skyldneren inden for fristen, vil fogedrettens meddelelse have samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af en fogedforretning, jf. forslaget til ny forældelseslovs § 18, stk. 1, og § 19, stk. 6 og 7. Det indebærer bl.a., at

der ved lån og kreditter, for hvilke der er udstedt gældsbev, vil løbe en ny forældelsesfrist på 10 år for både hovedstolen og de under fogedforretningen opgjorte renter.

Hvis skyldneren fremsætter indsigelse mod det opgjorte krav inden for den fastsatte frist, vil der skulle afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler. Det samme vil gælde i tilfælde, hvor der ikke er afgivet insolvenserklæring inden for de sidste 6 måneder, jf. hovedreglen i retsplejelovens § 490, stk. 1.

En skyldner, der ikke fremsætter indsigelser, vil ikke være afskåret fra at fremsætte indsigelser mod fordringens eksistens mv. under en senere fogedforretning, jf. retsplejelovens § 501, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 (§ 527)

Det foreslås at ophæve retsplejelovens § 527. Bestemmelsen foreslås videreført uændret ved reglen i § 18, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov.

Den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 527 gælder ikke alene i relation til 1908-loven og Danske Lov 5-14-4, men også i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning. Efter § 28 i forslaget til ny forældelseslov vil forældelseslovens regler som udgangspunkt også finde anvendelse i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning, og en regel svarende til retsplejelovens § 527 vil således fortsat gælde i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning.

Til § 4 *(retsafgiftsloven)*

Det følger af retsafgiftslovens § 16, stk. 1, at der for udlæg svares en grundafgift på 300 kr. Overstiger kravet 3.000 kr. svares yderligere ½ pct. af det overskydende beløb i grundafgift. Afgiftspligten for en udlægsforretning indtræder, når der første gang over for fogedretten fremsættes begæring vedrørende kravet, jf. retsafgiftslovens § 18.

Den foreslåede bestemmelse i retsafgiftslovens § 16, stk. 7, vil indebære, at afgiftspligten bortfalder, hvis sagen behandles efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 490, stk. 3, som affattet ved dette lovforslags § 3, nr. 2, og skyldneren ikke fremkommer med indsigelser, der medfører, at der afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler.

Ved indgivelse af udlægsbegæring vil fordringshaveren således skulle betale retsafgift efter de almindelige regler herom, selv om han eller hun har anmodet om, at sagen behandles efter § 490,

stk. 3. Hvis udlægsbegæringen behandles efter § 490, stk. 3, og skyldneren ikke inden for den af fogedretten fastsatte frist fremkommer med indsigelser, der medfører, at der afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler, tilbagebetales afgiften.

Fremkommer skyldneren rettidigt med indsigelser, afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler, og der vil derfor i disse tilfælde ikke skulle ske tilbagebetaling af retsafgiften.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5
(miljøskadeerstatningsloven)

Det foreslås, at den gældende miljøskadeerstatningslovs § 6 ændres, således at erstatningskrav efter loven som udgangspunkt forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov. Det vil indebære, at erstatningskrav efter loven forældes 3 år – og ikke som hidtil 5 år – efter den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skaden, jf. § 3, stk. 1 og 2, i forslaget til ny forældelseslov.

For så vidt angår den lange forældelsesfrist foreslås det dog, at forældelse som hidtil først indtræder senest 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden, jf. forslaget til § 6, stk. 2. Det indebærer, at begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen ikke i alle tilfælde vil være den samme som det begyndelsestidspunkt, der ved forslaget til ny forældelseslov foreslås for fordringer på erstatning for miljøskader, der ikke er omfattet af miljøskadeerstatningsloven, jf. § 3, stk. 3, nr. 1, i forslaget til ny forældelseslov. Begyndelsestidspunktet efter forslaget til ny forældelseslov vil være tidspunktet for den skadevoldende handlingens ophør. For så vidt angår tingskade er begyndelsestidspunktet det samme efter miljøskadeerstatningsloven, men i relation til personskade er begyndelsestidspunktet det tidspunkt, hvor skadelidte udsættes for den skadelige påvirkning.

§ 6 er ufravigelig i forbrugerforhold, jf. miljøskadeerstatningslovens § 5.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6
(produktansvarsloven)

Med den foreslåede § 14, stk. 1, erstattes den eksisterende henvisning til 1908-loven af en henvisning til reglerne i forslaget til ny forældelseslov. Dette vil bl.a. medføre, at ukendskab til pro-

ducentens opholdssted ikke suspenderer forældelsesfristen. Derimod gælder i denne situation reglen om forlængelse af forældelsen i den nye forældelseslovs § 14, stk. 1.

For så vidt angår den absolutte forældelsesfrist, foreslås en særregel for krav om erstatning for produktskade, der er omfattet af producentens ansvar efter produktansvarslovens § 6, stk. 1, jf. den foreslåede § 14, stk. 2. Den foreslåede § 14, stk. 2, indebærer, at sådanne erstatningskrav – som hidtil – i alle tilfælde ophører 10 år efter den dag, da producenten har bragt det produkt, der har forårsaget skaden, i omsætning. Den foreslåede § 14, stk. 2, bevirker, at § 3, stk. 3, i forslaget til ny forældelseslov ikke vil finde anvendelse på de pågældende krav. Derimod vil de øvrige bestemmelser i forslaget til ny forældelseslov finde anvendelse på sådanne krav, jf. dog den foreslåede § 14, stk. 3. Den foreslåede § 14, stk. 2, vil ikke gælde for krav mod melleghandleren efter produktansvarslovens §§ 10 eller 10 a eller for krav efter dansk rets almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt, jf. produktansvarslovens § 13.

Ved den foreslåede § 14, stk. 3, bestemmes, at § 12, stk. 2, og kapitel 6 i forslaget til ny forældelseslov kun skal finde anvendelse, i det omfang forældelse ikke indtræder eller er indtrådt efter stk. 2. Reglen i § 12, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov omhandler forlængelse af forældelsesfristen ved regreskrav mod solidarisk hæftende medskyldnere, og kapitel 6 i forslaget omhandler foreløbig afbrydelse. Den foreslåede bestemmelse vil bevirke, forlængelse i medfør af disse bestemmelser kun kan finde sted, i det omfang den 10-årige forældelsesfrist angivet i § 14, stk. 2, ikke forlænges.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

(atomskadeerstatningsloven)

Til nr. 1 (§ 25, stk. 1)

Med den foreslåede ændring af § 25, stk. 1, erstattes henvisningen i den gældende bestemmelse til 1908-loven af en henvisning til reglerne i forslaget til ny forældelseslov.

Til nr. 2 (§ 25, stk. 4)

Den eksisterende særregel i § 25, stk. 1, 2. pkt., der fastlægger et særligt begyndelsestidspunkt for forældelse af krav omfattet af § 19 i atomskadeerstatningsloven, foreslås erstattet af det nye stk. 4. Reglen foreslås ændret, idet den foreslås formuleret på tilsvarende vis som reglen om regres mellem solidarisk hæftende skyldnere i § 12, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov. Det vil indebære, at hvis indtrædelse i medfør af § 19 er sket, inden den skadelidendes krav mod anlægsindehaveren er forældet, forældes det i § 19 nævnte krav tidligst et år efter indtrædelsen.

Til nr. 3 (§ 34, stk. 1, 3. pkt.)

Med den foreslåede ændring af § 34, stk. 1, 3. pkt., erstattes henvisningen i den gældende bestemmelse til 1908-loven med en henvisning til reglerne i forslaget til ny forældelseslov, dog således at den absolutte forældelsesfrist på 30 år efter den nukleare ulykke, der har forvoldt skaden, bevares.

Nuklear ulykke er defineret i § 1, litra i, i atomskadeerstatningsloven, der udgør en gennemførelse af art. 1, litra a, nr. 1, i Pariskonventionen om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8
(erstatningsansvarsloven)

Erstatningsansvarsloven indeholder ikke i dag regler om forældelse. Det foreslås, at der indsættes et nyt stk. 3 i erstatningsansvarslovens § 16, hvorved det bestemmes, at krav om godtgørelse og erstatning efter loven forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov. Sådanne særlige bestemmelser findes eksempelvis i forsikringsaftalelovens §§ 29 og 30, der i øvrigt foreslås ændret henholdsvis ophævet ved dette lovforslags § 2, nr. 2 og 3.

Det foreslås desuden, at § 2, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov ikke skal finde anvendelse på betalingsfristen efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1. Konsekvensen heraf vil være, at § 2, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov, ikke bevirker en udsættelse af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt til udløbet af betalingsfristen fastsat ved § 16, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9
(gældsbrevsloven)

Til nr. 1 (§ 25, stk. 2, og § 49)

Ved dette forslag foreslås gældsbrevslovens § 25, stk. 2, og § 49 ændret som konsekvens af forslaget til ny forældelseslov, der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Reglerne i § 25, stk. 2, 2. pkt., og § 49, 2. pkt., angår forældelse af fordringer ifølge bortkomne rente- og udbyttekuponer samt bortkomne masse gældsbreve, der ikke er omfattet af værdipapir-

handelsloven. Det følger af § 25, stk. 2, 2. pkt., og § 49, 2. pkt., at disse fordringer forældes efter 1908-loven. 1908-lovens 5-årige forældelsesfrist gælder altså for disse krav, selvom udgangspunktet for fordringer i henhold til gældsbreve i øvrigt er, at alene den 20-årige frist i Danske Lov 5-14-4 gælder.

Med henblik på at bevare gældsbrevslovens systematik foreslås det, at disse fordringer fortsat undergives den almindelige forældelseslovs korte forældelsesfrist.

Det foreslås derfor, at henvisningen til 1908-loven i de gældende bestemmelser erstattes af en bestemmelse, hvorefter de pågældende fordringer forældes efter forældelsesloven, dog således at § 5, stk. 1, nr. 1, i forslaget til ny forældelseslov ikke vil finde anvendelse. Det vil bevirke, at disse fordringer ikke vil blive omfattet af den særlige 10-årige forældelsesfrist angivet i § 5, stk. 1, nr. 1, der i øvrigt gælder for fordringer i henhold til gældsbreve. Derimod vil fordringerne forældes efter § 3 i forslaget til ny forældelseslov. Der vil således gælde en 3-årig frist, der kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 10 år.

Til nr. 2 (§ 47)

Ifølge gældsbrevslovens § 47 afbrydes forældelsen af fordringer omfattet af lovens §§ 43-46 ved, at fordringshaveren inden de i loven angivne fristers udløb enten erhverver skyldneres erkendelse af gælden eller foretager retslige skridt mod skyldneren og uden uforholdent ophold forfølger disse til erhvervelse af forlig, dom eller anden retsafgørelse. Har skyldneren standset sine betalinger, kan forældelse afbrydes ved skriftlig anmeldelse af kravet.

Reglerne om afbrydelse i kapitel 5 i forslaget til ny forældelseslov giver adgang til afbrydelse i samme omfang som gældsbrevslovens § 47. Endvidere vil kapitel 6 i forslaget til ny forældelseslov indebære, at forældelsen i en række yderligere situationer vil kunne afbrydes foreløbigt.

Da det ikke findes at være noget til hinder for, at kapitel 6 i forslaget til ny forældelseslov også finder anvendelse på fordringer omfattet af gældsbrevslovens §§ 43-46, foreslås det, at gældsbrevslovens § 47 ophæves. Det vil indebære, at afbrydelse af forældelsen af de pågældende fordringer vil blive reguleret ved kapitel 5 og 6 i forslaget til ny forældelseslov.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

*Til § 10
(Ikrafttrædelsesloven til straffeloven)*

Det foreslås at ophæve § 16 i ikrafttrædelsesloven til straffeloven. Det vil medføre, at erstatningskrav, der udspringer af strafbart forhold, som udgangspunkt vil være omfattet af de almindelige frister, der foreslås i forslaget til ny forældelseslov, dvs. en frist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet (skadens indtræden) med mulighed for suspension kombineret med en absolut frist på 10 år, ved personskade 30 år, der regnes fra den skadevoldende handlingens ophør, jf. § 3 i forslaget til ny forældelseslov. Der vil dog efter § 13 i forslaget til ny forældelseslov gælde en tillægsfrist i tilfælde, hvor strafspørgsmålet først afgøres *efter* udløbet af den almindelige forældelsesfrist for erstatningskravet. Reglen gælder både for tilfælde, hvor erstatningskravet pådømmes under selve straffesagen, og tilfælde, hvor fordringen efterfølgende gøres gældende under et særskilt søgsmål.

Til § 11
(konkursloven)

Konkurslovens § 241 foreslås ophævet, idet bestemmelsen foreslås videreført ved reglerne i § 15 og § 17, stk. 1, nr. 1-3, og stk. 2, samt § 19, stk. 4, i forslaget til ny forældelseslov.

Den gældende bestemmelse i konkurslovens § 241 gælder ikke alene i relation til 1908-loven og Danske Lov 5-14-4, men også i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning. Efter § 28 i forslaget til ny forældelseslov vil forældelseslovens regler som udgangspunkt også finde anvendelse i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning, og en regel svarende til konkurslovens § 241 vil således fortsat gælde i relation til specielle forældelsesregler i anden lovgivning.

Til § 12
(tinglysningsloven)

Tinglysningslovens § 42 foreslås ophævet, da bestemmelsen foreslås videreført uden realitetsændringer, i § 25, stk. 2, nr. 1, i forslaget til ny forældelseslov.

Til § 13
(dødsboskifteloven)

Den foreslåede ændring af dødsboskiftelovens § 82, stk. 5, vil indebære, at afbrydelse af forældelse vil blive reguleret ved § 17, stk. 1, nr. 4, i forslaget til ny forældelseslov. Ændringen vil ikke medføre nogen indholdsmæssig ændring af retstilstanden.

Til § 14
(renteloven)

Til nr. 1 (§ 7, stk. 4)

Forslaget indebærer, at henvisningen til banker, sparekasser, andelskasser samt realkreditinstitutter, der er godkendt af staten, i den gældende rentelovs § 7, stk. 4, ændres til en henvisning til godkendte pengeinstitutter, realkreditinstitutter og kreditinstitutter. Der er tale om en sproglig modernisering af bestemmelsen. Ændringen vil ikke medføre indholdsmæssige ændringer af den gældende retstilstand.

Reglerne om godkendelse mv. af pengeinstitutter, realkreditinstitutter og kreditinstitutter fremgår af lov om finansiel virksomhed. Der kan være tale om institutter, der er godkendt i udlandet. Det fremgår af kapitel 5 i lov om finansiel virksomhed, i hvilket omfang og under hvilke betingelser institutter, der er godkendt i udlandet, må udøve virksomhed i Danmark ved at åbne en filial eller ved at tilbyde tjenesteydelser.

Til nr. 2 og 3 (§ 9 b, stk. 2 og 3)

Det foreslås, at ordene ”inkl. moms” slettes i § 9 b, stk. 2 og 3. Det skyldes, at rykkergebyrer og inkassogebyrer efter landsskatterettens praksis ikke er momspligtige. Ændringen vil ikke medføre indholdsmæssige ændringer af den gældende retstilstand. Der henvises i den forbindelse til dommen optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2005.2335 Ø, hvorved Østre Landsret slog fast, at det afgørende efter § 9 b, stk. 2 og 3, er, at en skyldner ikke belastes med et beløb, der overstiger 100 kr., og at en kreditor derfor kunne opkræve 100 kr., selvom beløbet ikke inkluderer moms.

Til § 15
(kreditaftaleloven)

Forslaget indebærer, at henvisningen til kreditgivere, der har tilladelse til at drive virksomhed efter lov om banker og sparekasser mv. eller realkreditloven, i den gældende kreditaftalelovs § 15, stk. 2, ændres til en henvisning til godkendte pengeinstitutter, realkreditinstitutter og kreditinstitutter. Der er tale om en sproglig modernisering af bestemmelsen. Ændringen vil ikke medføre indholdsmæssige ændringer af den gældende retstilstand.

Reglerne om godkendelse mv. af pengeinstitutter, realkreditinstitutter og kreditinstitutter fremgår af lov om finansiel virksomhed. Der kan være tale om institutter, der er godkendt i udlandet. Det fremgår af kapitel 5 i lov om finansiel virksomhed, i hvilket omfang og under hvilke betingelser institutter, der er godkendt i udlandet, må udøve virksomhed i Danmark ved at åbne en filial eller ved at tilbyde tjenesteydelser.

Til § 16
(arbejdsløshedsforsikringsloven)

Private arbejdsgivere, der er registreret efter momsloven eller lov om afgift af lønsum m.v., betaler bidrag til finansiering af bl.a. en del af udgifterne til ATP-bidrag for modtagere af arbejdsløshedsdagpenge samt for modtagere af sygedagpenge.

Det er fastsat i henholdsvis den gældende arbejdsløshedsforsikringslovs § 85 c, stk. 19, og den gældende sygedagpengelovs § 66, stk. 12, at krav på finansieringsbidrag forældes efter reglerne i 1908-loven.

Arbejdsløshedsforsikringsloven foreslås ændret som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at arbejdsløshedsforsikringslovens § 85 c, stk. 19, ophæves. Det vil medføre, at krav på finansieringsbidrag vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

For så vidt angår sygedagpengeloven, henvises til lovforslagets § 17.

*Til § 17
(sygedagpengeloven)*

Private arbejdsgivere, der er registreret efter momsloven eller lov om afgift af lønsum m.v., betaler bidrag til finansiering af bl.a. en del af udgifterne til ATP-bidrag for modtagere af arbejdsløshedsdagpenge samt for modtagere af sygedagpenge.

Det er fastsat i henholdsvis den gældende arbejdsløshedsforsikringslovs § 85 c, stk. 19, og den gældende sygedagpengelovs § 66, stk. 12, at krav på finansieringsbidrag forældes efter reglerne i 1908-loven.

Sygedagpengeloven foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at sygedagpengelovens § 66, stk. 12, ophæves. Det vil medføre, at krav på finansieringsbidrag vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

For så vidt angår arbejdsløshedsforsikringsloven, henvises til lovforslagets § 16.

Til § 18
(lov om aktiv socialpolitik)

Det foreslås, at den særlige bortfaldsregel i lov om aktiv socialpolitik § 95, stk. 4, tilpasses de foreslåede regler i den nye forældelseslov, således at et tilbagebetalingskrav bortfalder, når der er gået 3 år efter hjælpens ophør, uden at der efter bestemmelsens stk. 1-3 har været økonomisk mulighed for at gennemføre kravet.

Det vil som hidtil være sådan, at hvis der efter de opkrævningsregler, som beskæftigelsesministeren har fastsat efter lovens § 95, stk. 1, har været fastsat en tilbagebetalingsordning, som er misligholdt, og kravet derfor bliver overgivet til inddrivelse hos den statslige restanceinddrivelsesmyndighed, vil kravet være omfattet af forældelseslovens almindelige regler, herunder reglerne om afbrydelse ved foretagelse af retslige skridt mv.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 19
(lov om Lønmodtagernes Garantifond)

Private arbejdsgivere, der er registreret efter momsloven eller lov om afgift af lønsum m.v., skal betale bidrag til dækning af Lønmodtagernes Garantifonds udgifter. Det er fastsat i den gældende § 9, stk. 10, i lov om Lønmodtagernes Garantifond, at krav på finansieringsbidrag forældes efter 1908-loven.

Lov om Lønmodtagerens Garantifond foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at § 9, stk. 10, i lov om Lønmodtagernes Garantifond ophæves. Det vil medføre, at krav på finansieringsbidrag vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

Til § 20
(lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension)

Den gældende § 17, stk. 5, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, at 1908-loven finder anvendelse på krav, der efter ATP-loven tilkommer Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP) i medfør af lovens kapitel V.

Lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at § 17, stk. 5, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension ophæves. Det vil medføre, at de pågældende krav vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

ATP-bidraget er sammensat af et bidrag fra arbejdsgiveren på 2/3 af det samlede bidrag og et bidrag fra lønmodtageren på 1/3. Lønmodtagerens bidrag indeholdes af arbejdsgiveren og det samlede bidrag indbetales af arbejdsgiveren til ATP.

Bestemmelsen i den gældende § 17, stk. 5, omhandler ATP's krav på indbetaling af bidrag fra arbejdsgiveren, og med forslaget til ny forældelseslov forældes kravet som udgangspunkt efter 3 år.

Dette skal ses i sammenhæng med ATP-lovens § 36, stk. 1, som omhandler medlemmets krav på udbetaling fra ATP. Efter denne bestemmelse forældes medlemmets krav efter 3 år fra modtagelsen af kontoudskrift fra ATP om bidragets størrelse. I andre tilfælde forældes kravet efter 5 år fra det tidspunkt, hvor bidraget skulle have været indbetalt til ATP af arbejdsgiveren.

Der vil således kunne tænkes situationer, hvor medlemmet efter § 36, stk. 1, ville kunne gøre et manglende bidrag gældende overfor ATP, mens ATP's krav overfor arbejdsgiveren efter forældelsesloven som udgangspunkt ville kunne være forældet. Suspensionsreglen i § 3, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov vil dog formentlig i en række tilfælde kunne medføre suspension af ATP's krav over for arbejdsgiveren.

Til § 21

(arbejdsskadesikringsloven)

Den gældende § 56, stk. 4, i arbejdsskadesikringsloven bestemmer, at 1908-loven finder anvendelse på krav, der tilkommer Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring i medfør af lovens kapitel 10.

Arbejdsskadesikringsloven foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at arbejdsskadesikringslovens § 56, stk. 4, ophæves. Det vil medføre, at de pågældende krav vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

Bortset fra § 56, stk. 4, indeholder den gældende arbejdsskadesikringslov ikke selvstændige regler om forældelse af tilskadekomnes krav efter loven. Højesteret har i dommen gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2000.19 H fastslået, at 1908-lovens 5-årige forældelsesfrist ikke finder anvendelse på tilskadekomnes krav på erstatning efter loven, der således alene forældes efter den 20-årige forældelsesregel i Danske Lov 5-14-4. Reglen i § 28 i forslaget til ny forældelseslov vil indebære, at forældelseslovens regler, herunder den 3-årige forældelsesfrist, også kommer til at gælde for forældelse af tilskadekomnes krav efter arbejdsskadesikringsloven.

Til § 22

(lov om en aktiv beskæftigelsesindsats)

Til nr. 1 (§ 114, stk. 6, og § 115, stk. 4)

Som en konsekvens af lovforslaget § 19, nr. 1, hvorved § 17, stk. 5 i lov om Arbejdsmarkedet Tillægspension foreslås ophævet, foreslås § 114, stk. 6, og § 115, stk. 4, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, ændret, da der i disse bestemmelser bl.a. henvises til § 17, stk. 5, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Til nr. 2 (§ 114, stk. 16)

Den gældende § 114, stk. 16, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, bestemmer, at 1908-loven finder anvendelse på krav på finansieringsbidrag, der efter loven tilkommer Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov, foreslås § 114, stk. 16, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats ophæves. Det vil medføre, at krav på finansieringsbidrag vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

Til § 23

(lov om klage- og erstatningsadgangen inden for sundhedsvæsenet)

Den foreslåede ændring af § 59, stk. 1, i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet vil indebære, at erstatningskrav efter lovens kapitel 3 skal være anmeldt til Patientforsikringsforeningen senest 3 år – og ikke som efter de gældende regler 5 år – efter, at den erstatningsberettigede har fået eller burde have fået kendskab til skaden.

Det følger i øvrigt af lovens § 59, stk. 2, at forældelse af erstatningskrav indtræder senest 10 år efter den dag, hvor skaden er forårsaget. Denne bestemmelse foreslås ikke ændret.

Lovens § 59 vil desuden blive suppleret af de almindelige regler om fristberegning mv. i forslaget til ny forældelseslov, herunder forslagets bestemmelse om, at forældelse tidligst kan indtræde et år efter, at en administrativ myndighed, et privat klagenævn eller lignende har givet meddelelse om sin afgørelse i en sag om en fordrings eksistens eller størrelse, jf. § 21, stk. 2 og 3, i forslaget til ny forældelseslov. Denne bestemmelse vil finde anvendelse på sager, der behandles i Patientforsikringsforeningen og Patientskadeankenævnet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 24
(lov om skove)

Den foreslåede § 58 a vil medføre, at tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale som EU-midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger. Efter de gældende regler indebærer det, at disse krav forældes efter artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF, Euroatom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), der bl.a. fastlægger en forældelsesfrist, der som udgangspunkt er 4 år fra det tidspunkt, hvor den relevante uregelmæssighed fandt sted.

Bestemmelsen vil omfatte tilbagesøgningskrav og eventuelle krav på renter i forbindelse hermed.

Ved nationale midler forstås midler, der ikke er EU-midler. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, og private samt midler fra organer i grænseområdet mellem den offentlige og den private sektor. Bestemmelsen vil også omfatte midler fra udenlandske offentlige myndigheder mv.

Bestemmelsen vil ikke vedrøre den strafferetlige forældelse, som er reguleret ved straffelovens § 93.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 25
(naturbeskyttelsesloven)

Den foreslåede § 55 a vil medføre, at tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale som EU-midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger. Efter de gældende regler indebærer det, at disse krav forældes efter artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF, Euroatom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), der bl.a. fastlægger en forældelsesfrist, der som udgangspunkt er 4 år fra det tidspunkt, hvor den relevante uregelmæssighed fandt sted.

Bestemmelsen vil omfatte tilbagesøgningskrav og eventuelle krav på renter i forbindelse hermed.

Ved nationale midler forstås midler, der ikke er EU-midler. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, og private samt midler fra organer i grænseområdet mellem den offentlige og den private sektor. Bestemmelsen vil også omfatte midler fra udenlandske offentlige myndigheder mv.

Bestemmelsen vil ikke vedrøre den strafferetlige forældelse, som er reguleret ved straffelovens § 93.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 26

(lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag)

Bestemmelsen vil medføre, at det offentliges ret til at indkræve forskudsvist udbetalt bidrag forældes efter 10 år og ikke som hidtil 20 år. Det bemærkes i den forbindelse, at der vil være tale om en absolut frist. § 3 i forslaget til ny forældelseslov, herunder suspensionsreglen i stk. 2, vil ikke finde anvendelse ved sådanne krav. De øvrige regler i forslaget til ny forældelseslov vil finde anvendelse på kravene.

Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag indeholder ikke andre bestemmelser om forældelse. Bestemmelserne i forslaget til ny forældelseslov om afbrydelse af forældelse mv. vil derfor i øvrigt finde anvendelse på forældelse af fordringer omfattet af lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. § 28 i forslaget til ny forældelseslov.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 27

(lov om ægteskabets retsvirkninger)

Ved bestemmelsen foreslås §§ 26 og 27 i lov om ægteskabets retsvirkninger ophævet. Herved ophæves den særlige forældelsesregel i den nugældende § 26, 1. pkt., hvorefter krav på hustruen af den i lovens § 11 nævnte art forældes i løbet af 1 år, når manden tillige hæfter for gælden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Endvidere henvises til den særlige overgangsbestemmelse i lovforslagets § 42, stk. 7.

Til § 28

(lov om ophørsstøtte til jordbrugere)

Den foreslåede § 19 b vil medføre, at tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale som EU-midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger. Efter de gældende regler indebærer det, at disse krav forældes efter artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF, Euroatom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), der bl.a. fastlægger en forældelsesfrist, der som udgangspunkt er 4 år fra det tidspunkt, hvor den relevante uregelmæssighed fandt sted.

Bestemmelsen vil omfatte tilbagesøgningskrav og eventuelle krav på renter i forbindelse hermed.

Ved nationale midler forstås midler, der ikke er EU-midler. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, og private samt midler fra organer i grænseområdet mellem den offentlige og den private sektor. Bestemmelsen vil også omfatte midler fra udenlandske offentlige myndigheder mv.

Bestemmelsen vil ikke vedrøre den strafferetlige forældelse, som er reguleret ved straffelovens § 93.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 29

(landdistriktsstøtteloven)

Den foreslåede § 23 b vil medføre, at tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale som EU-midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger. Efter de gældende regler indebærer det, at disse krav forældes efter artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF, Euroatom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), der bl.a. fast-

lægger en forældelsesfrist, der som udgangspunkt er 4 år fra det tidspunkt, hvor den relevante uregelmæssighed fandt sted.

Bestemmelsen vil omfatte tilbagesøgningskrav og eventuelle krav på renter i forbindelse hermed.

Ved nationale midler forstås midler, der ikke er EU-midler. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, og private samt midler fra organer i grænseområdet mellem den offentlige og den private sektor. Bestemmelsen vil også omfatte midler fra udenlandske offentlige myndigheder mv.

Bestemmelsen vil ikke vedrøre den strafferetlige forældelse, som er reguleret ved straffelovens § 93.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Endvidere henvises til den særlige overgangsregel i lovforslagets § 42, stk. 6, for så vidt angår tilskud, der er udbetalt i medfør af de i landdistriktsstøttelovens § 28, stk. 2, nævnte love.

Til § 30

(lov om ophørsstøtte til erhvervsfiskere)

Den foreslåede § 12 b vil medføre, at tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale som EU-midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger. Efter de gældende regler indebærer det, at disse krav forældes efter artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF, Euroatom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), der bl.a. fastlægger en forældelsesfrist, der som udgangspunkt er 4 år fra det tidspunkt, hvor den relevante uregelmæssighed fandt sted.

Bestemmelsen vil omfatte tilbagesøgningskrav og eventuelle krav på renter i forbindelse hermed.

Ved nationale midler forstås midler, der ikke er EU-midler. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, og private samt midler fra organer i grænseområdet mellem den offentlige og den private sektor. Bestemmelsen vil også omfatte midler fra udenlandske offentlige myndigheder mv.

Bestemmelsen vil ikke vedrøre den strafferetlige forældelse, som er reguleret ved straffelovens § 93.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 31

(lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren)

Den foreslåede § 17 b vil medføre, at tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale som EU-midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger. Efter de gældende regler indebærer det, at disse krav forældes efter artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF, Euroatom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), der bl.a. fastlægger en forældelsesfrist, der som udgangspunkt er 4 år fra det tidspunkt, hvor den relevante uregelmæssighed fandt sted.

Bestemmelsen vil omfatte tilbagesøgningskrav og eventuelle krav på renter i forbindelse hermed.

Ved nationale midler forstås midler, der ikke er EU-midler. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, og private samt midler fra organer i grænseområdet mellem den offentlige og den private sektor. Bestemmelsen vil også omfatte midler fra udenlandske offentlige myndigheder mv.

Bestemmelsen vil ikke vedrøre den strafferetlige forældelse, som er reguleret ved straffelovens § 93.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 32

(lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner)

En forskningsinstitution har, hvor en arbejdstager som led i sit arbejde ved institutionen har gjort en opfindelse, krav på at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget til sig, jf. § 8, stk. 1, i lov om arbejdstageres opfindelser. Ifølge lovens § 11, stk. 4, skal forskningsinstitutionen inden for en nærmere angivet frist tage stilling til, om den ønsker de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget, eller om arbejdstageren bevarer rettighederne. Hvis retten til en opfindelse, der er overdraget til forskningsinstitutionen, udnyttes erhvervsmæssigt, er den arbejdstager, der har gjort opfindelsen, berettiget til et vederlag fra institutionen, jf. lovens § 12, stk. 1. Hvis omvendt arbejdstageren, der har gjort opfindelsen, udnytter retten til opfindelsen erhvervsmæssigt, er forskningsinstitutionen berettiget til et vederlag, jf. lovens § 12, stk. 2.

Ifølge lovens § 17 forældes de vederlagskrav, som en arbejdstager eller en forskningsinstitution vil være berettiget til efter lovens § 12, efter 5 år. Endvidere bestemmes det, at 1908-lovens regler finder tilsvarende anvendelse, når en arbejdstager har modtaget forskningsinstitutionens afgørelse om, hvorvidt den selv ønsker at udnytte opfindelsen erhvervsmæssigt, eller om den overlader adgangen hertil til arbejdstageren.

Lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at § 17 i lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner ophæves. Det vil medføre, at de pågældende vederlagskrav vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

Forældelsesfristen vil ifølge § 2, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov skulle regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt. Det vil i forhold til krav på vederlag efter § 12 i lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner indebære, at forældelsesfristen som hidtil vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor arbejdstageren har modtaget institutionens afgørelse efter § 11, stk. 4, om, hvorvidt den ønsker at få de til opfindelsen knyttede rettigheder overdraget.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 33

(lov om byfornyelse og udvikling af byer)

Den foreslåede § 103 b vil medføre, at tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale som EU-midler, i deres helhed forældes efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger. Efter de gældende regler indebærer det, at disse krav forældes efter artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF, Euroatom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (svigsforordningen), der bl.a. fastlægger en forældelsesfrist, der som udgangspunkt er 4 år fra det tidspunkt, hvor den relevante uregelmæssighed fandt sted.

Bestemmelsen vil omfatte tilbagesøgningskrav og eventuelle krav på renter i forbindelse hermed.

Ved nationale midler forstås midler, der ikke er EU-midler. Der kan være tale om midler fra offentlige myndigheder, herunder staten, regioner og kommuner, og private samt midler fra orga-

ner i grænseområdet mellem den offentlige og den private sektor. Bestemmelsen vil også omfatte midler fra udenlandske offentlige myndigheder mv.

Bestemmelsen vil ikke vedrøre den strafferetlige forældelse, som er reguleret ved straffelovens § 93.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

*Til § 34
(skatteforvaltningsloven)*

Til nr. 1 (§ 27, stk. 1, nr. 7, og § 32, stk. 1, nr. 1)

Det foreslås, at den periode, for hvilken der kan ske genoptagelse som følge af underkendelse af hidtidig praksis, tilpasses forældelsesfristerne i det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven).

Genoptagelse kan i dag foretages fra og med det indkomstår henholdsvis den afgiftsperiode, der er påbegyndt, men endnu ikke udløbet 5 år forud for underkendelsen af praksis. Forslaget indebærer, at den periode, i hvilken der kan ske genoptagelse, nedsættes til 3 år.

Forslaget ændrer ikke på det andet led i bestemmelsen, hvorefter genoptagelse – som alternativ til den netop nævnte regel – kan ske fra og med det indkomstår henholdsvis den afgiftsperiode, der var til prøvelse i den første sag, der resulterede i underkendelsen af praksis. Ligger det indkomstår henholdsvis den afgiftsperiode, der var til prøvelse i den første sag, der resulterede i underkendelsen af praksis, længere tilbage end 3 år, vil forslaget således være uden betydning for adgang til genoptagelse efter bestemmelsen.

Ligger indkomståret eller afgiftsperioden mere end 10 år tilbage, vil genoptagelse dog være begrænset til 10 år, som følge af forældelse af skattekravet, jf. forslaget til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4, om en absolut forældelsesfrist på 10 år for krav afledt af ekstraordinære ansættelsesændringer.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger punkt 3.9.2.3.

Til nr. 2 (§ 27, stk. 4 og § 32, stk. 4)

Ved dette forslag konsekvensændres skatteforvaltningslovens § 27, stk. 4 og § 32, stk. 4, som følge af det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov, der blandt andet indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at de særlige regler i skatteforvaltningsloven om, at visse krav afledt af en ekstraordinær skatteansættelse, fastsættelse af afgiftstilsvær eller godtgørelse ikke er undergivet forældelse efter 1908-loven ophæves og erstattes med § 34 a om forældelse af skattekrav, jf. forslaget nr. 3 umiddelbart nedenfor.

Til nr. 3 (§§ 34 a og 34 b)

Til § 34 a

Det foreslås, jf. stk. 1, at krav afledt af en ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat, jf. skatteforvaltningslovens §§ 26 og 27, og fastsættelse af afgiftstilsvær eller godtgørelse af afgift, jf. §§ 31 og 32, som udgangspunkt forældes efter reglerne i den nye forældelseslov.

Dog foreslås det på enkelte punkter, at forældelseslovens almindelige regler fraviges, jf. stk. 2-4.

Det foreslås i stk. 2, at forældelsesfristen for det krav, der er afledt af en skatteansættelse, fastsættelse af afgiftstilsvær eller godtgørelse afbrydes ved myndighedernes varsel om ansættelsen, hvis varslingen er afsendt inden forældelsesfristens udløb. Der er tale om en udvidelse af adgangen til at afbryde forældelsen i forhold til den foreslåede nye forældelseslovs kapitel 6 om foreløbig afbrydelse.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 21, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov. Ifølge denne bestemmelse vil den skattepligtiges anmodning af genoptagelse af en ansættelse medføre foreløbig afbrydelse af forældelsen. Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 medfører, at told- og skatteforvaltningens afsendelse af varsel om en ansættelse inden forældelsesfristens udløb ligeledes medfører foreløbig afbrydelse af forældelsen. Samtidig indebærer bestemmelsen, at ændringer, der varsles af told- og skatteforvaltningen inden for ansættelsesfristerne i skatteforvaltningsloven, jf. kapitel 9 og 11, udløser en foreløbig afbrydelse af forældelsen.

Forældelse af krav afledt af ansættelsen indtræder herefter tidligst et år efter, at myndigheden har givet meddelelse om afgørelsen. Forældelsen afbrydes såvel i relation til krav, der gøres gældende af told- og skatteforvaltningen, som krav, der rejses af den skatte- eller afgiftspligtige.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger punkt 3.9.2.1.

Ved stk. 3 foreslås det, at forældelsesfristen for krav afledt af en skatteansættelse vedrørende kontrollerede transaktioner foretaget efter skatteforvaltningslovens § 26, stk. 5, fastsættes til 5 år svarende til den forældelsesfrist, der i dag gælder for disse krav.

Bestemmelsen betyder, at krav afledt af ansættelsesændringer, der foretages inden for den nuværende ordinære ansættelsesfrist vedrørende kontrollerede transaktioner, der er forlænget med 2 år i forhold til de ordinære ansættelsesfrister efter skatteforvaltningslovens § 26, stk. 1 og 2, forældes 5 år efter forfaldstidspunktet.

Forfaldstidspunktet afhænger af kravets karakter. For fysiske personer forfalder restskattekrav normalt i 3 rater, henholdsvis den 1. september, 1. oktober og 1. november i året efter indkomstårets udløb, jf. kildeskattelovens § 61, stk. 4. Forfaldstidspunktet for selskabsskatter er den 1. november i kalenderåret efter indkomståret, jf. selskabsskattelovens §§ 30, stk. 1, og 30 A, stk. 1. Skattekravet vedrørende ”Transfer Pricing” reguleringer vil dermed som udgangspunkt forældes i det 6. år efter indkomstårets udløb.

Bestemmelsen vil kunne kombineres med den foreslåede regel i stk. 2. Er varsel om ansættelsen afsendt inden for forældelsesfristen efter stk. 3, vil det afledte skattekrav således tidligst forældes et år efter, at told- og skatteforvaltningen har givet meddelelse om afgørelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 3.9.2.2.

Det foreslås i stk. 4, at skatte- og afgiftskrav afledt af en ansættelse, der efter fristreglerne i skatteforvaltningslovens §§ 27 og 32 kan foretages uden for den ordinære ansættelsesfrist på 3 år, ikke undergives den korte 3-årige forældelsesfrist, men alene en absolut forældelsesfrist på 10 år. Den 10-årige frist kan ikke suspenderes efter § 3, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov.

Forslaget indebærer, at der alene gælder en absolut forældelsesfrist på 10 år regnet fra forfaldstidspunktet i alle tilfælde, hvor kravet er afledt af en ekstraordinær ansættelse.

Bestemmelsen vil kunne kombineres med den foreslåede regel i stk. 2. Er varsel om den ekstraordinære ansættelse afsendt inden for udløbet af forældelsesfristen efter stk. 4, vil det afledte skatte- eller afgiftskrav således tidligst forældes et år efter, at told- og skatteforvaltningen har givet meddelelse om afgørelsen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 3.9.2.3.

Til § 34 b

Det foreslås i § 34 b, at unddragne skatter, der er indtalt under en straffesag, i hvilken tiltalte findes skyldig, jf. skattekontrollovens § 19 A, kan gøres gældende under sagen også efter udløb af de almindelige forældelsesfrister, jf. 1. pkt. En tilsvarende regel findes i § 13 i det samtidigt

fremساتte forslag til ny forældelseslov (Forældelsesloven) vedrørende erstatning og godtgørelse i anledning af strafbare forhold.

Som efter den foreslåede § 13 er det en betingelse for anvendelsen af bestemmelsen, at der er gennemført en straffesag, og at tiltalte findes skyldig.

Efter 2. pkt. kan skattekravet ligeledes gøres gældende, hvis varsel om ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat eller fastsættelse af afgiftstilsvaret eller godtgørelse af afgift afsendes inden et år efter endelig afgørelse i en straffesag, i hvilken tiltalte er fundet skyldig, eller inden et år efter skyldnerens vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion. Det er ikke en betingelse for tillægsfristen, at skattekravet er gjort gældende under straffesagen.

Der findes ligeledes en bestemmelse om en 1-årig tillægsfrist i § 13 i det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov. Den her foreslåede tillægsfrist på 1 år løber som fristen efter § 13 fra endelig afgørelse i en straffesag eller skyldners vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion. Den foreslåede tillægsfrist vil endvidere tilsvarende § 13 kunne kombineres med andre tillægsfrister og bestemmelser om foreløbig afbrydelse i forslaget til ny forældelseslov.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger punkt 3.9.2.5.

*Til § 35
(lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion)*

Den gældende § 30 i lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion bestemmer, at 1908-loven finder anvendelse på krav på arbejdsgiverbidrag, tilskud og andre ydelser efter loven.

Lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion foreslås ændret som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at § 30 i lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion ophæves. Det vil medføre, at de pågældende krav vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

*Til § 36
(lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse)*

Den gældende § 13, stk. 20, i lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse bestemmer, at 1908-loven finder anvendelse på krav på arbejdsgiverbidrag, tilskud og andre ydelser efter loven.

Lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at § 13, stk. 20, i lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse ophæves. Det vil medføre, at de pågældende krav vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

Til § 37
(produksikkerhedsloven)

Produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, foreslås ophævet, da den bliver overflødig som følge af forslagene til nyaffattelse af købelovens § 54, stk. 2, og § 83, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 og 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Endvidere henvises til den særlige overgangsbestemmelse i lovforslagets § 42, stk. 8.

Til § 38
(lov om tilsyn med firmapensionskasser)

Den gældende § 9 i lov om tilsyn med firmapensionskasser bestemmer, at krav, der er grundede i pensionsløftet, forældes 2 år efter udgangen af det kalenderår, i hvilket fordringshaveren fik kundskab om kravet og om, at det er forfaldet, og i alt fald 5 år efter kravets forfaldstid. Bestemmelsen henviser til, at reglerne i §§ 1-3 i 1908-loven i øvrigt finder anvendelse. Bestemmelsen svarer til § 29 i forsikringsaftaleloven.

Lov om tilsyn med firmapensionskasser foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at § 9 i lov om tilsyn med firmapensionskasser ophæves. Det vil medføre, at de pågældende krav vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

Forslaget om at ophæve bestemmelsen er endvidere en konsekvens af forslaget til ændring af forsikringsaftalelovens § 29, jf. lovforslagets § 2, hvorved de særlige forældelsesfrister på forsikringsområdet ophæves. Baggrunden herfor er, at der ikke fortsat er særlige hensyn, der taler for kortere forældelsesfrister på forsikringsområdet, og at den foreslåede nye forældelseslov som

udgangspunkt også bør gælde på forsikringsaftalelovens område. De øvrige særlige forældelsesregler, som foreslås indsat i forsikringsaftaleloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 2, er ikke relevante i forhold til krav omfattet af den gældende § 9 i lov om tilsyn med firmapensionskasser.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 39

(lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger)

Den gældende § 12 i lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger bestemmer, at krav på betaling som følge af lovens §§ 9 og 11 forældes 2 år efter udgangen af det kalenderår, i hvilket fordringshaveren fik kundskab om kravet og om, at det er forfaldet, og i alt fald 5 år efter kravets forfaldstid. Bestemmelsen henviser til, at reglerne i §§ 1-3 i 1908-loven i øvrigt finder anvendelse. Bestemmelsen svarer til § 29 i forsikringsaftaleloven.

Lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at § 12 i lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger ophæves. Det vil medføre, at de pågældende krav vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

Forslaget om at ophæve bestemmelsen er endvidere en konsekvens af forslaget til ændring af forsikringsaftalelovens § 29, jf. lovforslagets § 2, hvorved de særlige forældelsesfrister på forsikringsområdet ophæves. Baggrunden herfor er, at der ikke fortsat er særlige hensyn, der taler for kortere forældelsesfrister på forsikringsområdet, og at den foreslåede nye forældelseslov som udgangspunkt også bør gælde på forsikringsaftalelovens område. De øvrige særlige forældelsesregler, som foreslås indsat i forsikringsaftaleloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 2, er ikke relevante i forhold til krav omfattet af den gældende § 12 i lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 40

(lov om arbejdstageres opfindelser)

Har en arbejdstager gjort en opfindelse, som denne må anses at være nået til gennem sin tjeneste, er arbejdsgiveren berettiget til at kræve retten til opfindelsen overdraget til sig, såfremt udnyttelsen af opfindelsen falder inden for hans virksomheds arbejdsområde. Samme ret har arbejdsgiveren, hvis arbejdstagerens opfindelse angår en nærmere angiven opgave, som virksomheden har stillet den pågældende, jf. reglerne i § 5 i lov om arbejdstageres opfindelser.

Erhverver arbejdsgiveren retten til en af arbejdstageren gjort opfindelse, er arbejdstageren som udgangspunkt berettiget til rimelig godtgørelse, jf. lovens § 8, stk. 1 og 2.

Det er fastsat i den gældende § 8, stk. 3, i lov om arbejdstageres opfindelser, at kravet på fastsættelse af godtgørelse forældes på 5 år i overensstemmelse med 1908-loven, idet forældelsesfristen regnes fra det tidspunkt, da arbejdsgiveren har tilkendegivet, at han ønsker at erhverve opfindelsen.

Lov om arbejdstageres opfindelser foreslås ændret som følge det samtidigt fremsatte forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), der bl.a. indebærer, at 1908-loven ophæves, jf. § 30 i forslaget til ny forældelseslov.

Det foreslås, at § 8, stk. 3, i lov om arbejdstageres opfindelser ophæves. Det vil medføre, at krav på godtgørelse vil forældes efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dettes § 28.

Forældelsesfristen vil ifølge § 2, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov skulle regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt. Det vil i forhold til krav på godtgørelse efter § 8, stk. 1 og 2, i lov om arbejdstageres opfindelser indebære, at forældelsesfristen som hidtil vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor arbejdstageren har modtaget arbejdsgiverens tilkendegivelse af, at denne ønsker at erhverve opfindelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

*Til § 41
(Søloven)*

Det vil følge af § 28 i det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov, at der efter afbrydelse af forældelsesfrister fastsat i en anden lov, herunder fristerne i sølovens § 501, stk. 1, vil løbe en ny forældelsesfrist bestemt efter den nye forældelseslovs regler, såfremt andet ikke følger af den anden lov eller af forholdets særlige beskaffenhed.

Det foreslås, at der indsættes et nyt 3. pkt. i § 501, stk. 5, hvorved det bestemmes, at længden af forældelsesfristen, der løber efter afbrydelsen af forældelsen af fordringer omfattet af sølovens § 501, bestemmes efter § 501, stk. 1, og ikke efter de almindelige forældelsesregler.

Det foreslås dog, at hvis der i forbindelse med afbrydelsen af forældelsen, skabes et særligt retsgrundlag, eksempelvis i form af en dom, fastlægges længden af forældelsesfristen, der løber efter afbrydelsen, efter § 5, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov.

Spørgsmålet om, hvorledes afbrydelse kan ske, behandles i sølovens § 501, stk. 3, der bestemmer, at forældelse afbrydes ved foretagelse af retsskridt eller ved anmeldelse til en dispachør, såfremt det tilkommer en dispachør at træffe afgørelse om fordringen.

Spørgsmål om suspension, beregning af forældelsesfristens længde mv. vil blive afgjort efter reglerne i forslaget til ny forældelseslov, jf. dog sølovens § 501, stk. 5, 2. pkt., hvorved det bestemmes, at fordringer omfattet af stk. 1, nr. 3, 4 og 5, senest skal være forældet tre år efter den dag, da udskibningen fandt sted eller skulle have fundet sted. Endvidere vil reglerne om foreløbig afbrydelse, jf. kapitel 6 i det samtidigt fremsatte forslag til ny forældelseslov, også finde anvendelse på krav omfattet af sølovens § 501, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 42

Bestemmelsen indeholder lovens ikrafttrædelses- og overgangsregler.

Stk. 1 og 2 svarer til § 29, stk. 1 og 2, i forslag til lov om forældelse af fordringer (Forældelsesloven), hvortil der henvises.

Det foreslåede *stk. 3* vedrører ikrafttrædelsesdatoen for ændringen af købelovens § 54, stk. 2 og 3, og § 83, stk. 2, jf. lovforslagets § 1. Ved *stk. 3* foreslås det, at den foreslåede afskaffelse af reklamationsfristen alene skal gælde for aftaler om køb, der indgås efter lovens ikrafttræden.

Ved *stk. 4* foreslås det, at den foreslåede nye regel i købelovens § 54, stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, skal gælde for krav, der fremsættes af en senere erhverver i anledning af en aftale, som denne har indgået efter lovens ikrafttræden. Det afgørende for, om forbrugeren kan påberåbe sig den foreslåede § 54, stk. 3, vil således være, om forbrugeren i forhold til sin umiddelbare medkontrahent har indgået købsaftalen efter lovens ikrafttræden. I så fald vil forbrugeren – hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt – kunne gøre et erstatningsansvar i anledning af mangler ved salgsgenstanden gældende over for en producent eller et andet tidligere led i omsætningskæ-

den inden for en periode af 2 år – eller for de i stk. 2 og 3 nævnte krav 10 år – fra forfaldstiden i forholdet mellem producenten mv. og dennes umiddelbare medkontrahent, selvom disse har aftalt en kortere reklamationsfrist. Der vil være uden betydning, hvornår aftalen mellem de tidligere led i omsætningskæden er indgået. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 3.1.2.2.

Ved *stk. 5* foreslås, at den foreslåede § 29, stk. 6, i forsikringsaftaleloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 2, alene skal finde anvendelse på aftaler, der indgås efter lovens ikrafttræden. § 29, stk. 6, omhandler ufravigelighed af forsikringsaftalelovens forældelsesregler.

Det foreslås ved *stk. 6*, at krav på tilbagebetaling af uberettigede modtagne tilskud i medfør af de i landdistriktsstøttelovens § 28, stk. 2, i øvrigt ophævede love forældes efter landdistriktsstøttelovens § 23 a, som indsat ved lovforslagets § 29, nr. 1, i overensstemmelse med lovforslagets § 42, stk. 1 og 2. Henvisningen til stk. 1 vil bl.a. bevirke, at landdistriktsstøttelovens § 23 a kun finder anvendelse på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden ikrafttrædelsesdagen er forældet efter de hidtil gældende regler.

Det foreslåede *stk. 7* skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 27, hvorved §§ 26 og 27 i lov om ægteskabets retsvirkninger foreslås ophævet. Der foreslås i den forbindelse en overgangsregel, som vil indebære, at de gældende regler i § 26, 1. pkt., og § 27 i lov om ægteskabets retsvirkninger videreføres i en overgangsperiode. Det følger således af det foreslåede *stk. 7*, at krav på en hustru, der er omfattet af § 11, stk. 1, i lov om ægteskabets retsvirkninger, og som er stiftet inden lovens ikrafttræden, forældes i løbet af 1 år, når manden tillige hæfter for gælden. Det gælder dog ikke, hvis hustruen har påtaget sig et videregående ansvar.

Det foreslås ved *stk. 8*, at produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, der i øvrigt foreslås ophævet ved lovforslagets § 37, nr. 1, fortsat finder anvendelse på genstande, der er købt, inden loven træder i kraft. Det afgørende tidspunkt er købsaftalens indgåelse. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med *stk. 3*, der indeholder en overgangsregel for den foreslåede nyaffattelse af købelovens § 54, stk. 2, som vil overflødiggøre produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3. Det foreslåede *stk. 8* har til formål at hindre, at visse køb hverken omfattes af den hidtil gældende produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3, eller af den foreslåede § 54, stk. 2.

Til § 43

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed, og vil indebære, at loven som udgangspunkt ikke gælder for Færøerne og Grønland. Det foreslås dog, at lovens §§ 1, 2, 5-11, 13-15, 23, 27, 40 og § 41 (ændringerne af købeloven, forsikringsaftaleloven, miljøskadeerstatningsloven, produktansvarsloven, atomskadeerstatningsloven, erstatningsansvarsloven, gældsbrevslo-

ven, konkursloven, dødsboskifteloven, renteloven, kreditaftaleloven, lov om klage- og erstatningsadgangen inden for sundhedsvæsenet, lov om ægteskabets retsvirkninger og søloven) ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger, og at lovens §§ 1, 2, 5-11, 13-15, 19, 21, 27, 40 og 41 (ændringerne af købeloven, forsikringsaftaleloven, miljøskadeerstatningsloven, produktansvarsloven, atomskadeerstatningsloven, erstatningsansvarsloven, gældsbrevsloven, konkursloven, dødsboskifteloven, renteloven, kreditaftaleloven, lov om Lønmodtagernes Garantifond, arbejdsskadesikringsloven, lov om ægteskabets retsvirkninger og søloven) ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

Justitsministeriet

§ 1

I lov om køb, jf. lovbekendtgørelse nr. 237 af 28. marts 2003, foretages følgende ændringer:

§ 54. ---

Stk. 2. Ved køb af byggematerialer er den i stk. 1 nævnte frist 5 år fra byggeriets aflevering, dog højst 6 år fra overgivelsen af materialerne til køberen.

1. § 54, *stk. 2*, affattes således:

”*Stk. 2.* Stk. 1 finder ikke anvendelse ved køb af genstande, som i henhold til et påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke er sikre.”

2. I § 54 indsættes som *stk. 3* og *4*:

”*Stk. 3.* Stk. 1 finder heller ikke anvendelse på køb af byggematerialer.

Stk. 4. En aftale om en kortere reklamationsfrist end efter stk. 1 eller en aftale om en reklamationsfrist ved køb omfattet af stk. 2 eller 3 kan ikke gøres gældende over for en senere erhverver (forbruger), som hovedsagelig handler uden for sit erhverv, i det omfang denne i øvrigt kan kræve erstatning for mangler ved salgsgenstanden. Bestemmelsen i 1. pkt. kan ikke fraviges til skade for en senere erhverver (forbruger), som hovedsagelig handler uden for sit erhverv.”

§ 83. ---

Stk. 2. § 54, *stk. 2*, finder tilsvarende anvendelse.

3. § 83, *stk. 2*, affattes således:

”*Stk. 2.* Stk. 1 finder ikke anvendelse på køb af genstande, som i henhold til et offentligretligt påbud skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi de ikke frembyder tilstrækkelig sikkerhed. Stk. 1 finder heller ikke anvendelse ved køb af byggematerialer. I øvrigt gælder § 54, *stk. 4*.”

§ 2

I lov om forsikringsaftaler, jf. lovbekendtgørelse nr. 999 af 5. oktober 2006, foretages følgende ændringer:

§ 24. Forsikringsydelsen kan fordres betalt 14 dage efter, at selskabet har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af forsikringsbegivenheden og fastsættelse af forsikringsydelsens størrelse. Er det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, givet, at selskabet i alt fald skal betale en del af det krævede beløb kan denne del forlanges udbetalt overensstemmende med reglerne i 1ste punktum.

Stk. 2. Beløbet skal af selskabet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. Som referencesats anses i denne lov den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år. Justitsministeren kan hvert andet år efter forhandling med Danmarks Nationalbank og Økonomi- og Erhvervsministeriet ændre renten, dog således at den i 1. pkt. nævnte tillæg ikke kan fastsættes til mindre end 7 pct.

Stk. 3. Det kan ikke med retsvirkning vedtages, at forfaldstiden skal være afhængig af nogen beslutning af selskabet eller deraf, at dette ved dom er tilpligtet at betale.

Stk. 4. Ved ansvarsforsikring gælder stk. 1-3 ikke for den skadelidtes erstatningskrav mod selskabet.

§ 29. Krav, der er grundede i forsikringsaftalen, forældes 2 år efter udgangen af det kalenderår, i hvilket fordringshaveren fik kundskab om kravet og om, at det er forfaldet, og i alt fald 5 år efter kravets forfaldstid. I øvrigt finder reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 §§ 1-3 anvendelse.

Stk. 2. Ved ansvarsforsikring, hvor selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte, forældes skadelidtes krav mod selskabet efter de samme regler, som gælder for skadelidtes krav mod skadevolderen.

1. § 24 affattes således:

”§ 24. Forsikringsydelsen kan kræves betalt 14 dage efter, at selskabet har været i stand til at indhente de oplysninger, der er nødvendige til bedømmelse af forsikringsbegivenheden og fastsættelse af forsikringsydelsens størrelse. Er det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, givet, at selskabet i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan denne del forlanges udbetalt efter bestemmelsen i 1. pkt.

Stk. 2. Beløbet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. Som referencesats anses i denne lov den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år. Justitsministeren kan hvert andet år efter forhandling med Nationalbanken og økonomi- og erhvervsministeren ændre renten, dog således at tillægget ikke kan fastsættes til mindre end 7 pct.

Stk. 3. Det kan ikke med retsvirkning aftales, at tidspunktet efter stk. 1 skal være afhængigt af en beslutning, der træffes af selskabet, eller af, at selskabet ved dom tilpligtes at betale.

Stk. 4. Ved ansvarsforsikring gælder stk. 1-3 ikke for den skadelidtes krav mod selskabet.”

2. § 29 affattes således:

”§ 29. Krav i anledning af forsikringsaftalen forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2-6.

Stk. 2. Forældelseslovens § 2, stk. 2, finder ikke anvendelse på betalingsfristen efter § 24, stk. 1.

Stk. 3. Ved personforsikring, hvor forsikringsbegivenheden er skadens indtræden eller konstatering, indtræder forældelse af krav på forsikringsydelsen senest 10 år fra den dag, da ydelsen kunne kræves betalt, jf. dog forældelseslovens § 8, 1. pkt.

Stk. 4. Såfremt en skadelidt inden udløbet af forældelsesfristen for et krav mod en sikret indtræder i den sikredes ret imod selskabet i medfør af § 95, forældes skadelidtes krav mod selskabet tidligst et år efter indtrædelsen.

Stk. 5. Er en skade inden forældelsesfristens udløb anmeldt til selskabet, indtræder forældelse af krav, som skaden giver anledning til, tidligst et år efter selskabets meddelelse om, at det helt eller delvist afviser kravet. Hvis selskabet anerkender, at der foreligger en dækningsberettiget skade, men anmoder om

§ 30. Aftale om, at den sikrede mister sit krav, dersom han ikke påtaler det inden en kortere frist end den i § 29 angivne, kan ikke gøres gældende, medmindre selskabet skriftligt med mindst 6 måneders varsel har givet ham meddelelse om fristens længde og om følgerne af, at fristen ikke overholdes.

Stk. 2. Aftale om, at selskabet skal være fri for ansvar, dersom krav i anledning af en forsikringsbegivenhed ikke fremsættes overfor selskabet inden en vis frist, kan ikke gøres gældende overfor den, der fremsætter sådant krav inden 3 måneder efter, at han har fået kundskab om de omstændigheder, der begrundet kravet.

§ 361. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Ønsker en af parterne behandlingen ved retten fortsat efter, at nævnet har truffet afgørelse i sagen, eller efter, at der er indgået forlig for nævnet, skal han indlevere stævning til den ret, hvor sagen oprindeligt er anlagt. Han anses herefter som sagsøger. I henseende til beregning af procesrente, afbrydelse af frister for sagsanlæg og afbrydelse af forældelse anses sagen for anlagt ved det oprindelige sagsanlæg, medmindre den pågældende part ikke har fremmet sagen behørigt.

§ 490. En fordringshaver, der ikke har fået tilstrækkeligt udlæg til at dække sin fordring, kan først, når der er forløbet 6 måneder siden sidste forretning, på ny begære afholdt forretning til foretagelse af udlæg. Fogedretten kan også i øvrigt afvise at foretage udlægsforretning hos en skyldner, såfremt fogedretten er bekendt med, at der inden for de sidste 6 må-

yderligere oplysninger med henblik på opgørelse af kravets størrelse, indtræder forældelse 3 år efter selskabets meddelelse herom.

Stk. 6. Ved forbrugerforsikring kan stk. 1-5 ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for forsikringstageren eller sikrede. Det kan dog aftales, at en forsikring alene dækker skader anmeldt inden for en nærmere angivet frist efter forsikringens ophør. Fristen må ikke være kortere end 6 måneder.”

3. § 30 ophæves.

§ 3

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 5. november 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 361, *stk. 4*, ændres ”, afbrydelse af frister for sagsanlæg og afbrydelse af forældelse” til: ”og afbrydelse af frister for sagsanlæg”.

neder har været afholdt en forretning, hvor det ikke har været muligt at opnå dækning.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis der er rimelig grund til at antage, at skyldneren ejer aktiver, hvori udlæg kan foretages, eller der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder, som gør det rimeligt at afholde udlægsforretning.

§ 527. Forældelse af en fordring afbrydes ved indgivelse af anmodning om udlæg, såfremt fordringshaveren søger forretningen fremmet uden ugrundet ophold.

§ 16. For udlæg og for arrest på gods svares en grundafgift på 300 kr. Overstiger kravet 3.000 kr., svares yderligere ½ pct. af det overskydende beløb i grundafgift.

Stk. 2. Når tvangsfuldbyrdelse iværksættes på grundlag af et betalingspåkrav i medfør af retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 2. pkt., betales kun grundafgift, hvis rekvirenten fremsætter ny begæring vedrørende kravet over for samme fogedret eller fogedretten i en anden retskreds mere end 3 måneder efter, at fogedretten har givet betalingspåkravet påtegning om, at der ikke rettidigt er fremkommet indsigelser, jf. retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 1. pkt.

Stk. 3. For udlæg efter § 42 i kreditaftalelo-

2. I § 490 indsættes som *stk. 3*:

”*Stk. 3.* Er udlægsforretning afskåret efter reglen i stk. 1, men har fordringshaveren anmodet om, at forretningen alligevel gennemføres med henblik på afbrydelse af forældelse, giver fogedretten skyldneren skriftlig meddelelse om det af fogedretten opgjorte krav inklusive renter og omkostninger og om formålet med kravets fremsættelse. Fremkommer skyldneren ikke med skriftlige indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist, har fogedrettens meddelelse samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af udlægsforretning. Fremkommer skyldneren med skriftlige indsigelser inden for den fastsatte frist, afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler.”

3. § 527 ophæves.

§ 4

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 936 af 8. september 2006, foretages følgende ændring:

ven, der begæres foretaget straks i tilslutning til tilbagetagelsesforretningen, svares alene afgift efter stk. 1, 2. pkt.

Stk. 4. Begærer en rekvirent samtidig udlæg på grundlag af udpantningsret hos samme skyldner for flere krav, sammenlægges kravene inden afgiftens beregning.

Stk. 5. Begæres udlæg eller arrest for samme krav hos flere skyldnere, beregnes afgift for hver skyldner. Dette gælder dog ikke, hvis skyldnerne er samlevende ægtefæller, eller hvor begæringen vedrører fast ejendom, som tilhører skyldnerne i forening.

Stk. 6. Afgiftspligten bortfalder, hvis fogedretten efter retsplejelovens § 490, stk. 1, afviser at foretage udlægsforretning, eller hvis forretning afvises efter konkurslovens §§ 16-16 a, § 31, § 171 og § 207, stk. 1.

1. I § 16 indsættes som *stk. 7*:

”*Stk. 7.* Afgiftspligten bortfalder endvidere, hvis sagen behandles efter retsplejelovens § 490, stk. 3, og skyldneren ikke fremkommer med indsigelser, som giver anledning til, at der afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler.”

§ 5

I lov nr. 225 af 6. april 1994 om erstatning for miljøskader, som ændret ved § 11 i lov nr. 552 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 6 affattes således:

”§ 6. Erstatningskrav efter loven forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Forældelse indtræder senest 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden.”

§ 6. Erstatningskrav efter loven forældes 5 år efter den dag, da skadelidte fik eller burde have fået kendskab til skaden, skadevolderen og dennes opholdssted. Med hensyn til afbrydelse og suspension af forældelsesfristen gælder bestemmelserne i § 2, 2. pkt., og § 3 i lov nr. 274 af 22. december 1908.

Stk. 2. Er forældelse ikke indtrådt efter bestemmelsen i stk. 1, bortfalder erstatningskravet senest 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden. Med hensyn til afbrydelse af forældelsesfristen gælder bestemmelsen i § 2, 2. pkt., i lov nr. 274 af 22. december 1908

§ 6

I lov nr. 371 af 7. juni 1989 om produktansvar, som ændret ved lov nr. 1041 af 28. november 2000 og lov nr. 541 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 14. Erstatningskrav for produktskade efter denne lov eller efter almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt, jf. § 13, forældes 3 år efter den dag, da skadelidte har fået eller burde have fået kendskab til skaden, defekten og vedkommende producents navn og opholdssted. Med hensyn til suspension og afbrydelse af forældelse efter 1. pkt. gælder bestemmelserne i § 2, 2. pkt., og § 3 i lov nr. 274 af 22. december 1908.

Stk. 2. Er forældelse ikke indtrådt efter reglerne i stk. 1, bortfalder kravet 10 år efter den dag, da producenten bragte det skadevoldende produkt i omsætning. Med hensyn til afbrydelse af forældelse efter 1. pkt. gælder bestemmelsen i § 2, 2. pkt., i lov nr. 274 af 22. december 1908. Bestemmelserne i 1.-2. pkt. gælder ikke for krav om erstatning for produktskade efter dansk rets almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt, jf. § 13.

§ 25. Krav på erstatning hos indehaveren af et nukleart anlæg i medfør af §§ 7-11 og § 19 forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908, dog at forældelsesfristen er 3 år. For så vidt angår de i § 19 nævnte krav, regnes fristen fra det tidspunkt, da den berettigede ved sædvanlig agtpågivenhed kunne gøre sit krav gældende ved retsligt skridt mod anlægsindehaveren.

Stk. 2-3. ---

§ 34. Er et erstatningskrav for nuklear skade, der her i riget er forvoldt ved en ulykke, for hvilken indehaveren af et anlæg her i riget er ansvarlig, bortfaldet i medfør af § 25, stk. 2, eller tilsvarende bestemmelse i anden konventionsstats lov, udredes erstatningen af staten. Kravet mod staten kan kun gøres gældende,

1. § 14 affattes således:

”§ 14. Erstatningskrav for produktskade efter denne lov eller efter almindelige regler om erstatning i eller uden for kontrakt, jf. § 13, forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Forældelse af krav mod producenten i henhold til § 6, stk. 1, indtræder senest 10 år efter den dag, da producenten bragte det skadevoldende produkt i omsætning.

Stk. 3. Forældelseslovens § 12, stk. 2, og kapitel 6 gælder kun for erstatningskrav for produktskade efter denne lov, i det omfang forældelse ikke forinden indtræder eller er indtrådt efter stk. 2.”

§ 7

I lov nr. 332 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 433 af 31. maj 2000, foretages følgende ændringer:

1. § 25, stk. 1, affattes således:

”Krav på erstatning hos indehaveren af et nukleart anlæg i medfør af §§ 7-11 og § 19 forældes efter forældelsesloven, jf. dog stk. 2-4.”

2. I § 25 indsættes som *stk. 4*:

”*Stk. 4.* Er indtrædelse i medfør af § 19 sket, inden den skadelidendes krav mod anlægsindehaveren er forældet, forældes det i § 19 nævnte krav dog tidligst et år efter indtrædelsen.”

3. § 34, stk. 1, 3. pkt., affattes således:

”Kravet forældes efter reglerne i forældelsesloven. Forældelse indtræder dog senest 30 år efter den nukleare ulykke, der har forvoldt skaden.”

såfremt det er undskyldeligt, at retsligt skridt mod indehaveren ikke er foretaget, inden hans ansvar er bortfaldet efter de nævnte bestemmelser. Kravet forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908, dog at fristen er 3 år, og bortfalder senest 30 år efter den nukleare ulykke, der har forvoldt skaden. Dersom andre tilsvarende krav er blevet nedsat i medfør af § 23, stk. 1, eller § 32, stk. 3, eller tilsvarende bestemmelser i anden konventionsstat, nedsættes den her nævnte erstatning på tilsvarende måde.

Stk. 2. ---

Betaling og forrentning

§ 16. ---

Stk. 2. ---

§ 25. ---

Stk. 2. Den, der inden fristens udløb har anmeldt for skyldneren, at hans kupon er bortkommet, og som antagelig gør sin ejendomsret, kan efter fristens udløb fordre kuponens beløb betalt. Kravet forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908.

§ 49. Den, der inden udløbet af de i §§ 43, 44 eller 46 nævnte forældelsesfrister har anmeldt for skyldneren, at hans fordringsdokument er gået tabt, og som antagelig gør sin ejendomsret, kan efter fristens udløb kræve fordringen

§ 8

I lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 20. september 2005, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til § 16 affattes således: "*Betaling, forrentning og forældelse*".

2. I § 16 indsættes som *stk. 3*:

"*Stk. 3.* Krav på godtgørelse og erstatning forældes efter forældelsesloven, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov. Forældelseslovens § 2, stk. 2, finder dog ikke anvendelse på betalingsfristen efter stk. 1."

§ 9

I gældsbrevsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 669 af 23. september 1986, som ændret ved § 5 i lov nr. 389 af 14. juni 1995 og § 2 i lov nr. 539 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 25, *stk. 2, 2. pkt.*, og § 49, *2. pkt.*, affattes således:

"Kravet forældes efter forældelsesloven, dog finder forældelseslovens § 5, stk. 1, nr. 1, ikke anvendelse."

betalt. Kravet forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908.

§ 47. Forældelsen afbrydes ved, at fordringshaveren inden fristens udløb enten erhverver skyldnerens erkendelse af gælden eller foretager retslige skridt mod ham og uden uforudt ophold forfølger disse til erhvervelse af forlig, dom eller anden retsafgørelse. Har skyldneren standset sine betalinger, kan forældelsen derhos afbrydes ved skriftlig anmeldelse af kravet.

2. § 47 ophæves.

§ 10

I lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 608 af 6. september 1986, som ændret ved § 3 i lov nr. 433 af 31. maj 2000 og § 10 i lov nr. 280 af 25. april 2001, foretages følgende ændring:

§ 16. For så vidt der ikke i lovgivningen er hjemlet en kortere forældelsesfrist, forældes krav på erstatning eller anden godtgørelse for skade, forvoldt ved en strafbar handling, i 20 år, regnet fra det tidspunkt, da den skadelidende har fået kundskab, at han bliver i stand til at gøre sit krav gældende ved dansk domstol.

1. § 16 ophæves.

§ 11

I konkursloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 118 af 4. februar 1997, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 241. Forældelse af en fordring afbrydes også i forhold til skyldneren personlig ved indgivelse af en på fordringen støttet konkursbegæring, ved anmeldelse i et konkursbo eller tvangsakkordbo samt ved vedtagelse af tvangsakkord, såfremt fordringen må anses for anerkendt i akkorden. Det samme gælder ved anmeldelse i anledning af indledt gælds-saneringssag, og når fordringen under indledt gældssaneringssag må anses for anerkendt af skyldneren.

Stk. 2. Efter anerkendelse i konkursbo løber ny forældelsesfrist først fra boets slutning.

1. § 241 ophæves.

§ 12

I lov om tinglysning, jf. lovbekendtgørelse nr. 158 af 9. marts 2006, som ændret ved § 6 i lov nr. 538 af 8. juni 2006 og § 1 i lov nr. 539 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 42. Panteretten for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum forældes ikke.

1. § 42 ophæves.

§ 13

I lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 82. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Anmeldelse har samme retsvirkninger som sagsanlæg med hensyn til renter, afbrydelse af forældelse og lignende.

1. I § 82, *stk. 5*, udgår ”, afbrydelse af forældelse”.

§ 14

I lov om renter ved forsinket betaling m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 743 af 4. september 2002, som ændret ved § 3 i lov nr. 554 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

§ 7. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Stk. 1-3 gælder ikke for aftaler, der indgås af banker, sparekasser, andelskasser samt realkreditinstitutter, der er godkendt af staten.

1. § 7, *stk. 4*, affattes således:

”*Stk. 4.* Stk. 1-3 gælder ikke for aftaler, der indgås af et godkendt pengeinstitut, realkreditinstitut eller kreditinstitut.”

§ 9 b. ---

Stk. 2. Der kan kræves et rykkergebyr på højst 100 kr. inkl. moms for hver rykkerskrivelse, dog højst for 3 skrivelser vedrørende samme ydelse. Har skyldneren inden for en sammenhængende periode til stadighed været i restance vedrørende samme skyldforhold, kan der uanset 1. pkt. højst kræves rykkergebyr for 3 skrivelser vedrørende restancerne i den pågældende periode. Der kan kun kræves gebyr for rykkerskrivelser, som er sendt med mindst 10 dages mellemrum.

Stk. 3. Der kan kræves et inkassogebyr på højst 100 kr. inkl. moms.

Stk. 4. ---

2. I § 9 b, stk. 2, udgår ”inkl. moms”.

3. I § 9 b, stk. 3, udgår ”inkl. moms”.

§ 15

I lov nr. 398 af 13. juni 1990 om kreditaftaler, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 15, stk. 2, ændres ”har tilladelse til at drive virksomhed efter lov om banker og sparekasser mv. eller realkreditloven” til: ”er et godkendt pengeinstitut, realkreditinstitut eller kreditinstitut”.

§ 15. ---

Stk. 2. Medmindre kreditgiver har tilladelse til at drive virksomhed efter lov om banker og sparekasser m.v. eller realkreditloven, kan det alene aftales, at renten helt eller delvis skal variere med størrelsen af Nationalbankens diskonto eller lignende forhold, som kreditgiver er uden indflydelse på.

Stk. 3-4. ---

Beskæftigelsesministeriet

§ 16

I lov om arbejdsløshedsforsikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 874 af 11. september 2005, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. § 85 c, stk. 19, ophæves.
Stk. 20 og 21 bliver herefter stk. 19 og 20.

§ 85 c. ---

Stk. 2-18. ---

Stk. 19. Krav på finansieringsbidrag forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 20-21. ---

§ 17

I lov nr. 563 af 9. juni 2006 om sygedagpenge foretages følgende ændring:

§ 66. ---

Stk. 2-11. ---

Stk. 12. Krav på finansieringsbidrag forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 13-14. ---

1. § 66, *stk. 12*, ophæves.

Stk. 13 og 14 bliver herefter stk. 12 og 13.

§ 18

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 1009 af 24. oktober 2005, som ændret senest ved § 59 i lov nr. 566 af 9. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 95, *stk. 4*, ændres ”5 år” til: ”3 år”.

§ 95. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Tilbagebetalingskravet bortfalder, når der er gået 5 år efter hjælpens ophør, uden at der efter reglerne i stk. 1-3 har været økonomisk mulighed for at gennemføre kravet.

Stk. 5. ---

§ 19

I lov om Lønmodtagernes Garantifond, jf. lovbekendtgørelse nr. 1043 af 28. oktober 2005, som ændret ved § 7 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. § 9, *stk. 10*, ophæves.

Stk. 11 og 12 bliver herefter stk. 10 og 11.

§ 9. ---

Stk. 2-9. ---

Stk. 10. Krav på finansieringsbidrag forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 11-12. ---

§ 20

I lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. lovbekendtgørelse nr. 848 af 21. juli 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 17, *stk. 5*, ophæves.

Stk. 6 og 7 bliver herefter stk. 5 og 6.

§ 17. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Krav, der tilkommer Arbejdsmarkedets Tillægspension i medfør af dette kapitel, forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 6. Stk. 2-5 finder tilsvarende anvendelse på bidrag for medlemmer, der i medfør af § 15, stk. 5, selv betaler det samlede bidrag.

Stk. 7. Hvis der ikke opnås dækning hos arbejdsgiveren for skyldige bidrag, eller disse eftergives, tillægges der lønmodtageren pensionsret for det manglende bidrag.

§ 56. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Krav, der tilkommer Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring i medfør af dette kapitel, forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 5. ---

§ 57. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring har udpantningsret for refusionskrav efter stk. 2 og renter heraf efter § 60 samt for refusionskrav efter stk. 5 og renter heraf efter § 56, stk. 2. Reglen i § 56, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

§ 114. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. Indbetaler arbejdsformidlingen ikke bidraget rettidigt, finder reglerne i § 17, stk. 2-5 og 7, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension tilsvarende anvendelse.

Stk. 7-18. ---

§ 115. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Indbetaler arbejdsformidlingen ikke opsparingsbeløbet rettidigt, finder reglerne i § 17, stk. 2-5 og 7, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension tilsvarende anvendelse.

2. I § 17, stk. 6, der bliver stk. 5, ændres ”stk. 2-5” til: ”stk. 2-4”.

§ 21

I lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 154 af 7. marts 2006, som ændret ved § 4 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 56, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

2. I § 57, stk. 6, ændres ”§ 56, stk. 5” til: ”§ 56, stk. 4”.

§ 22

I lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, jf. lovbekendtgørelse nr. 685 af 29. juni 2005, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 565 af 9. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 114, stk. 6, og § 115, stk. 4, ændres ”stk. 2-5 og 7” til: ”stk. 2-4 og 6”.

§ 114. ---

Stk. 2-15. ---

Stk. 16. Krav på finansieringsbidrag forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 17-18. ---

2. § 114, stk. 16 ophæves.

Stk. 17 og 18 bliver herefter stk. 16 og 17.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

§ 23

I lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, jf. lov nr. 547 af 24. juni 2005, som ændret ved § 95 i lov nr. 451 af 22. juni 2005 og § 77 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 59, stk. 1, ændres ”5 år” til: ”3 år”.

§ 59. Erstatningskrav efter kapitel 3 skal være anmeldt til Patientforsikringsforeningen senest 5 år efter, at den erstatningsberettigede har fået eller burde have fået kendskab til skaden.

Stk. 2. ---

Miljøministeriet

§ 24

I lov om skove, jf. lov nr. 453 af 9. juni 2004, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 564 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. Efter § 58 indsættes:

”§ 58 a. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

§ 25

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 571 af 9. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 55 indsættes:

”§ 55 a. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler,

der er fastsat i de gældende forordninger.”

*Ministeriet for Familie- og Forbruger-
anliggender*

§ 26

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004, som ændret senest ved § 27 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 18. Når et bidrag udbetales forskudsvis, indtræder det offentlige i retten til at indkræve bidraget. Retten hertil er i forhold til det offentlige undergivet den almindelige 20-årige forældelse.
Stk. 2-3. ---

1. § 18, stk. 1, 2. pkt., affattes således:
”Det offentliges ret hertil forældes efter forældelsesloven, dog er forældelsesfristen 10 år.”

§ 27

I lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 37 af 5. januar 1995, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 483 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 26. Krav på hustruen af den i § 11 nævnte art forældes i løbet af 1 år, når tillige manden hæfter for gælden. Reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 § 1, sidste pkt., samt §§ 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse ved denne forældelse.

1. §§ 26 og 27 ophæves.

§ 27. Bestemmelserne i § 26 finder ikke anvendelse, hvis hustruen har påtaget sig et videregående ansvar.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

§ 28

I lov om ophørsstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, som ændret bl.a. ved § 37 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 73 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 19 a indsættes:

”§ 19 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

§ 29

I lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 9. oktober 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 23 a indsættes:

”§ 23 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

§ 30

I lov nr. 1081 af 22. december 1993 om ophørsstøtte til erhvervsfiskere, som ændret bl.a. ved § 36 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 9 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 12 a indsættes:

”§ 12 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

§ 31

I lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 3. maj 2001, som ændret bl.a. ved § 39 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 69 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 17 a indsættes:

”§ 17 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

§ 32

I lov om nr. 347 af 2. juni 1999 om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner, som ændret ved § 50 i lov nr. 145 af 25. marts 2002 og § 7 i lov nr. 545 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 17 ophæves.

§ 17. Krav på vederlag efter § 12 forældes efter 5 år. Lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer finder tilsvarende anvendelse, når arbejdstager har modtaget institutionens afgørelse efter § 11, stk. 4.

Socialministeriet

§ 33

I lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1083 af 3. november 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 103 a indsættes:

”§ 103 b. Tilbagesøgningskrav i forbindelse med tilskud, der er finansieret af såvel nationale midler som EU-midler, forældes i deres helhed efter de regler, der er fastsat i de gældende forordninger.”

Skatteministeriet

§ 34

I skatteforvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 907 af 28. august 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 27, *stk. 1, nr. 7*, og to steder i § 32, *stk. 1, nr. 1*, ændres ”5 år” til: ”3 år”.

§ 27. Uanset fristerne i § 26 kan en ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat foretages eller ændres efter anmodning fra den skattepligtige eller efter told- og skatteforvaltningens bestemmelse, hvis:

1)-6) ---

7) Hittidig praksis er endeligt underkendt ved en dom, en landsskatteretskendelse eller skatteministerens beslutning efter § 49, 2. pkt., eller en praksisændring er offentliggjort af Skatteministeriet. I disse tilfælde kan genoptagelse foretages til gunst for den skattepligtige fra og med det indkomstår, der har været til prøvelse i den første sag, der resulterede i en underkendelse af praksis, eller fra og med

det indkomstår, der er påbegyndt, men endnu ikke udløbet 5 år forud for underkendelsen af praksis.

Stk. 2-6. ---

§ 32. Uanset fristerne i § 31 kan et afgiftstilsvaret eller en godtgørelse af afgift fastsættes eller ændres efter anmodning fra den afgiftspligtige henholdsvis den godtgørelsesberettigede eller efter told- og skatteforvaltningens bestemmelse, hvis:

1) Hittidig praksis er endeligt underkendt ved en dom, en landsskatteretskendelse eller skatteministerens beslutning efter § 49, 2. pkt., eller en praksisændring er offentliggjort af Skatteministeriet. I disse tilfælde kan genoptagelse foretages til gunst for den afgiftspligtige fra og med den afgiftsperiode, der er helt eller delvis sammenfaldende med den afgiftsperiode, der var til prøvelse i den første sag, der resulterede i underkendelse af praksis, eller den afgiftsperiode, der er påbegyndt, men endnu ikke udløbet, 5 år forud for underkendelsen af praksis. Tilsvarende kan genoptagelse ske til gunst for den godtgørelsesberettigede vedrørende godtgørelse af afgift, der kunne være gjort gældende fra og med det tidspunkt, der var til prøvelse i den første sag, der resulterede i underkendelse af praksis, eller 5 år forud for underkendelsen af praksis.

2)-4) ---

Stk. 2-4. ---

§ 27. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Krav afledt af en ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat foretaget efter stk. 1, nr. 4, 7 eller 8, er ikke undergivet forældelse efter lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 5-6. ---

§ 32. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Krav afledt af en ændring af afgiftstilsvaret eller godtgørelsen af afgift efter stk. 1, nr. 1 eller 4, er ikke undergivet forældelse efter lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

2. § 27, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 4 og 5.

3. § 32, stk. 4, ophæves.

4. Efter § 34 indsættes som nyt kapitel:

”Kapitel 12 a
Forældelse

§ 34 a. Krav afledt af en ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat, jf. §§ 26 og 27, og fastsættelse af afgiftstilsvær eller godtgørelse af afgift, jf. §§ 31 og 32, forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Er varsel om ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat, jf. §§ 26 og 27, eller om fastsættelse af afgiftstilsvær eller godtgørelse af afgift, jf. §§ 31 og 32, afsendt inden forældelsesfristens udløb, indtræder forældelse af krav afledt af ansættelsen henholdsvis fastsættelsen tidligst et år efter, at told- og skatteforvaltningen har givet meddelelse om afgørelsen. Dette gælder, uanset om kravet gøres gældende af told- og skatteforvaltningen eller den skattepligtige.

Stk. 3. Fristen efter forældelseslovens § 3, stk. 1, er 5 år for krav afledt af en ansættelse vedrørende kontrollerede transaktioner, jf. § 26, stk. 5.

Stk. 4. Forældelsesfristen er 10 år for krav afledt af en ekstraordinær ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat, jf. § 27, stk. 1, og ekstraordinær fastsættelse af afgiftstilsvær eller godtgørelse af afgift, jf. § 32, stk. 1.

§ 34 b. Udløb af forældelsesfristen er ikke til hinder for, at det under en straffesag, i hvilken tiltalte findes skyldig, kan pålægges tiltalte at betale unddragne skatter i anledning af det strafbare forhold, der er indtalt under straffesagen, jf. skattekontrollovens § 19 A. En sådan fordring kan også gøres gældende efter udløb af forældelsesfristen, hvis varsel om ansættelse af indkomst- eller ejendomsværdiskat eller fastsættelse af afgiftstilsvær eller godtgørelse af afgift afsendes inden et år efter endelig afgørelse i en straffesag, i hvilken tiltalte er fundet skyldig, eller inden et år efter skyldnerens vedtagelse af bøde eller anden strafferetlig sanktion.”

Undervisningsministeriet

§ 35

§ 30. Krav på arbejdsgiverbidrag, tilskud og andre ydelser efter denne lov forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

§ 13. ---

Stk. 2-19. ---

Stk. 20. Krav på finansieringsbidrag forældes efter reglerne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer.

Stk. 21-22. ---

§ 12. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. I tilfælde, hvor der meddeles påbud om, at et produkt skal trækkes tilbage i medfør af stk. 1, nr. 3, eller destrueres i medfør af stk. 1, nr. 4, gælder fristen i §§ 54 og 83 i købeloven ikke.

§ 9. Krav, der er grundede i pensionsløftet, forældes 2 år efter udgangen af det kalenderår, i hvilket fordringshaveren fik kundskab om kravet og om, at det er forfaldet, og i alt fald 5 år efter kravets forfaldstid. I øvrigt finder reglerne i §§ 1-3 i lov nr. 274 af 22.

I lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 767 af 5. juli 2006, foretages føl-
gende ændring:

1. § 30 ophæves.

§ 36

I lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet
voksen- og efteruddannelse, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 795 af 18. august 2005, som ændret ved § 16 i lov nr.
523 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 20, ophæves.

Stk. 21 og 22 bliver herefter stk. 20 og 21.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

§ 37

I lov nr. 364 af 18. maj 1994 om produktsikkerhed,
som ændret bl.a. ved lov nr. 1170 af 19. december
2003 og senest ved § 38 i lov nr. 538 af 8. juni 2006,
foretages følgende ændring:

1. § 12, stk. 3, ophæves.

§ 38

I lov om tilsyn med firmapensionskasser, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 1017 af 24. oktober 2005, foretages
følgende ændring:

1. § 9 ophæves.

december om forældelse af fordringer anvendelse.

§ 39

I lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 775 af 29. august 2001, foretages følgende ændring:

1. § 12 ophæves.

§ 12. Krav på betaling som følge af § 9 og § 11 forældes efter 2 år efter udgangen af det kalenderår, i hvilket fordringshaveren fik kundskab om kravet og om, at det er forfaldet, og i alt fald 5 år efter kravets forfaldstid. I øvrigt finder reglerne i §§ 1-3 i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af fordringer anvendelse.

§ 40

I lov om arbejdstageres opfindelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 131 af 18. marts 1986, som ændret ved § 51 i lov nr. 130 af 26. februar 1992, foretages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

§ 8. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Kravet på fastsættelse af godtgørelse forældes på 5 år i overensstemmelse med lov nr. 274 af 22. december 1908, idet forældelsesfristen regnes fra det tidspunkt, da arbejdsgiveren har tilkendegivet, at han ønsker at erhverve opfindelse.

Stk. 4. ---

§ 41

I søloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 15. juni 2004, som ændret senest ved § 39 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 501. Forældelsesfristen for følgende fordringer er

- 1) for fordring på bjærgeløn og særligt vederlag, to år fra den dag, da bjærgningen blev afsluttet,
- 2) for fordring på erstatning for skade ved sammenstød eller søulykke som nævnt i § 163, to år fra den dag, da skaden blev voldt,
- 3) for fordring på erstatning efter § 418, 1. pkt., to år fra den dag, da passageren gik i land, eller, dersom dødsfald har fundet sted undervejs, fra den dag, på hvilken passageren

skulle have været udskibet. Har dødsfaldet fundet sted efter udskibningen, er fristen to år fra dødsdagen, dog senest tre år fra den dag, udskibningen fandt sted,

4) for fordring på erstatning efter § 419, to år fra den dag, da rejsegodset blev udskibet eller, hvis det er gået tabt, fra den dag, da udskibningen skulle have fundet sted,

5) for fordring på erstatning efter § 418, 2. pkt., to år fra den dag, da passageren blev udskibet,

6) for fordring på erstatning for tab som følge af, at gods er udleveret uden forevisning af konnossement eller til en forkert person, et år fra den dag, da godset skulle have været udleveret, eller fra den dag, da det blev udleveret, hvis dette sker på et senere tidspunkt,

7) for fordring på erstatning efter §§ 275 og 276 eller for urigtige eller ufuldstændige oplysninger i et konnossement, et år fra den dag, da godset blev udleveret eller skulle have været udleveret,

8) for fordring på bidrag til almindeligt havari eller til omkostninger, som fordeles efter § 360 eller § 466, stk. 2, et år fra dispachens dato,

9) for fordring, for hvilken skyldneren er begrænset ansvarlig i henhold til § 172, stk. 1, nr. 4, tre år fra forfaldsdag,

10) for fordring på den, der er blevet personligt ansvarlig efter § 53 eller § 63, den for søpanterettens forældelse fastsatte frist, jf. §§ 55 og 64.

Stk. 2. For regreskrav i anledning af fordringer som nævnt i stk. 1, nr. 2, 6 og 7, er forældelsesfristen et år fra den dag, da fordringen blev betalt eller søgsmål om den rejst. Ved regres i anledning af krav som følge af personskaade, jf. stk. 1, nr. 2, regnes fristen for regreskravet først fra den dag, da erstatningen blev betalt.

Stk. 3. Forældelsesfristen afbrydes ved foretagelse af retsskridt inden fristens udløb eller, såfremt det tilkommer en dispachør at træffe afgørelse om fordringen, ved anmeldelsen for dispachøren.

Stk. 4. Enhver forhåndsvedtagelse om udelukkelse af forældelse eller om længere forældelsesfrister end dem, der er nævnt i stk. 1, er ugyldig.

Stk. 5. Det afgøres efter loven i det land, hvor sagen er anlagt, om forældelsen er afbrudt eller suspenderet. Dog skal fordringer som

1. I § 501, stk. 5, indsættes som 3. pkt.:

”Når forældelsen af fordringer omfattet af stk. 1 afbrydes, uden der etableres et særligt retsgrundlag, jf.

omtalt i stk. 1, nr. 3, 4 og 5, senest være forældet tre år efter den dag, da udskibningen fandt sted eller skulle have fundet sted.

Stk. 6. I øvrigt kommer de almindelige regler om forældelse af fordringer til anvendelse.

forældelseslovens § 5, stk. 1, løber en ny frist af samme længde fra det tidspunkt, som er angivet i forældelseslovens § 19, eller, hvis afbrydelsen er sket ved anmeldelse for en dispachør, fra dispachørens afgørelse.”